

คู่มือการปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมการเกษตร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

โทร. 076-481467

สารบัญ
คู่มือโครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ที่	โครงการ	หน้า
1.	กิจกรรมการพัฒนาเกษตรกร	1 - 4
2.	กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์	5 - 8
3.	โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	9 - 13
4.	โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP	14 - 23
5.	โครงการส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	24 - 29
6.	โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	30 - 34
7.	โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์	35 - 40
8.	โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	41 - 50
9.	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	51 - 84
10.	โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น	85 - 117
11.	โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา	118 - 120
12.	โครงการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร	121 - 125
13.	โครงการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร (ตลาดเกษตรกร)	126 - 129
14.	โครงการส่งเสริมและพัฒนามหาวิทยาลัยชุมชน	130 - 133
15.	โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป	134 - 136
16.	โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	137 - 158
17.	โครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย	159 - 166
18.	โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน	267 - 170
19.	โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	171 - 181
20.	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	182 - 202
21.	โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	203 - 207

1. โครงการอาสาสมัครเกษตร
กิจกรรมหลัก การพัฒนาเกษตรกร
กิจกรรมย่อย ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันสถานการณ์ประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 7.3 ล้านครัวเรือนทั่วประเทศ ต้องเผชิญปัญหาและได้รับความเดือดร้อนต่างๆ ทั้งด้านการผลิต รายได้ และคุณภาพชีวิต เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนภัยธรรมชาติ ได้ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จำเป็นที่แต่ละหมู่บ้านการเกษตรจะต้องมีข้อมูล ที่ถูกต้อง มีแผนการพัฒนาการเกษตรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ตลอดจนการเฝ้าระวัง และแจ้งเหตุภัยธรรมชาติเหตุการณ์ฉุกเฉินทางการเกษตรต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ ในการที่จะได้ดำเนินการ แก้ไข ช่วยเหลือได้อย่างทันต่อเหตุการณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการให้บริการแก่เกษตรกรในระดับพื้นที่ของหมู่บ้านมาโดยตลอด และมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 16 หน่วยงานที่ดำเนินงานด้านอาสาสมัครเกษตร (อกษ.) ในแต่ละสาขาที่หน่วยงานนั้น ๆ เป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง โดยอยู่ภายใต้ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วย การบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2560 และในส่วนของการทำงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการนโยบาย ดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้ง คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อกำหนดนโยบาย/แนวทางการพัฒนาและขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องมีการการจัดประชุม สัมมนาเชิงปฏิบัติการของ คณะกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวให้เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรให้มีความรู้ ทักษะการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ และการสร้างความเข้มแข็งอาสาสมัครเกษตรในทุกมิติ พร้อมทั้งสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ รวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจและเชิดชูเกียรติอาสาสมัครเกษตรและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในรูปแบบชุดต่าง

2. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร และสนับสนุนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.2 เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร และเป็นเครือข่ายการทำงานในพื้นที่

3.3 เพื่อเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ ในการปฏิบัติงานให้แก่อาสาสมัครเกษตรและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

3. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

อาสาสมัครเกษตรกร (อกษ.) และอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) และเจ้าหน้าที่ จำนวน 144 ราย
ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการ 8 อำเภอ

3.1 กิจกรรมจัดทำเวทีพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน อำเภอละ 10 ราย จำนวน 8 อำเภอ
รวม 80 ราย วงเงินงบประมาณอำเภอละ 2,000 บาท รวม 16,000 บาท

3.2 จัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน อำเภอละ 10 ราย จำนวน 8 อำเภอ รวม
80 ราย วงเงินงบประมาณอำเภอละ 2,000 บาท รวม 16,000 บาท

4. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

4.1 ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน

4.2.1 พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรกร คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) อำเภอละ 10 ราย ที่ผ่านการประเมินคุณสมบัติ การเป็น Smart Farmer เข้าร่วมเวทีพัฒนาศักยภาพ เพื่อวิเคราะห์ตนเองและวางแผนการขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรกร วางแผนการประเมินผลงานของ อกม. อบรมเพิ่มองค์ความรู้เสริมสร้างความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกร ตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรกร พ.ศ. 2563 ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตร การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร การติดตามสถานการณ์การสำรวจแปลงพยานการ การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและชุมชน ให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และสร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารให้ชัดเจน ตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ในการเชื่อมโยงการปฏิบัติงาน ขอให้อำเภอดำเนินการให้แล้วเสร็จและจัดส่งรายงานผลให้จังหวัดทราบภายในเดือน ธันวาคม 2564

4.2.2 จัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) อำเภอละ 10 ราย ที่ผ่านการประเมินคุณสมบัติการเป็น Smart Farmer เข้าร่วมประชุมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่และภารกิจของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ในการสนับสนุนงานด้านการเกษตร พร้อมทั้งวางแผนการปฏิบัติร่วมกับเจ้าหน้าที่ ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตร การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร การติดตามสถานการณ์การสำรวจแปลงพยานการใช้เครื่องมือสื่อสารสมาร์ทโฟน และสร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารให้ชัดเจนระดับหมู่บ้าน ในการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานในพื้นที่ ขอให้อำเภอดำเนินการให้แล้วเสร็จและจัดส่งรายงานผลให้จังหวัดทราบภายในเดือน มกราคม 2564

5. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2564			ปี 2565							
	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65
ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน											
1.จัดทำเวทีพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน		←→									
2.จัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน			←→								

6. ระยะเวลา

ระหว่างเดือนตุลาคม 2564 - กันยายน 2565

7. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

- 1) อาสาสมัครเกษตร จำนวน 8 0 ราย ได้รับการพัฒนาศักยภาพมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้และให้บริการช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 80 ราย ได้ร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดการพัฒนาสามารถปฏิบัติงานตามกระบวนการโครงสร้างการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร และเกิดการเชื่อมโยงงานอาสาสมัครเกษตร

ผลลัพธ์ (outcome)

- 1) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้และมีองค์ความรู้ที่จำเป็นในการให้บริการช่วยเหลือเกษตรกรได้รวดเร็วและทั่วถึง
- 2) เกิดเครือข่ายการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

ตัวชี้วัด

- เจริญปริมาณ ร้อยละ 75 ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้รับการพัฒนาทักษะตามบทบาทหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- เจริญคุณภาพ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และให้บริการช่วยเหลือแก่เกษตรกรได้

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงาน และเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ในการพัฒนางานด้านการเกษตรในพื้นที่ พร้อมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายการปฏิบัติงาน ประสานความช่วยเหลือ เพื่อให้เกษตรกรได้รับการบริการที่รวดเร็วและทั่วถึง

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

1. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

นายปณิธาน ทองแถมแก้ว นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 089-7331271

2. ผู้รับผิดชอบงานอาสาสมัครเกษตรระดับอำเภอ

ที่	สังกัด	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์มือถือ
1	สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะยาว	นางสาวพนิดา แก้วมณี	นวส.ปฏิบัติการ	086 684 9099
2	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพังงา	นางสาวรักษา ณ นคร	นวส.ปฏิบัติการ	085 787 9963
3	สำนักงานเกษตรอำเภอคุระบุรี	นายณัฐยศ อมรกล	นวส.ปฏิบัติการ	063 824 5652
4	สำนักงานเกษตรอำเภอทับปุด	นางสาวดุขฎิ์ เข็นัดพีช	นวส.ปฏิบัติการ	089 205 1963
5	สำนักงานเกษตรอำเภอตะกั่วป่า	นายบัญชา เกิดล่อง	นวส.ชำนาญการพิเศษ	081 737 6276
6	สำนักงานเกษตรอำเภอกะปง	นางสาวรุ่งทิวา รักษาแก้ว	นวส.ชำนาญการพิเศษ	093 575 9520
7	สำนักงานเกษตรอำเภอตะกั่วทุ่ง	นายพุดผิงค์ ปริยานุกูล	นวส.ปฏิบัติการ	088 784 5738
8	สำนักงานเกษตรอำเภอท้ายเหมือง	นางมลติชา ช่วยขาว	นวส.ปฏิบัติการ	098 017 8489

2. โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (ระบบส่งเสริมการเกษตร)

ขับเคลื่อนการทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

1. หลักการและเหตุผล

กรมส่งเสริมการเกษตรมีระบบส่งเสริมการเกษตรเป็นหลักในการดำเนินงาน คือ ระบบการฝึกอบรมและเยี่ยมเยียน (Training and Visit System : T & V System) ซึ่งจะมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับต่าง ๆ ผ่านเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร การส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ มีการใช้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยมีศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) เป็นกลไกในการดำเนินการ รวมทั้งการใช้เครือข่ายในการดำเนินการ เช่น อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ฯลฯ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายการประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานวิจัย เพื่อให้มีการบูรณาการการทำงานเพื่อการวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมการเกษตรร่วมกันกับหน่วยงานภายในและภายนอกกรมส่งเสริมการเกษตร ในการแลกเปลี่ยนความต้องการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร ขณะเดียวกันก็จะเป็นการนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เป็นผลจากงานวิจัยและพัฒนาสู่การขยายผลให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกร

ดังนั้น การเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานส่งเสริมการเกษตร ทั้งภายในกรมส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานวิชาการหรือวิจัยอื่น ๆ โดยจัดให้มีเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร ให้เจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ประสบความสำเร็จ เป็นเวทีเชื่อมโยงวิชาการจากแหล่งความรู้ทางวิชาการไปสู่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันเป็นช่องทางการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การส่งเสริมการเกษตรผ่าน ศพก. รวมทั้งเป็นเวทีในการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เป็นประเด็นเร่งด่วนในการดำเนินงานในพื้นที่ (Hot Issue) ที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ และการนำโจทย์วิจัยที่เป็นประเด็นปัญหาความต้องการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรสู่หน่วยงานวิชาการ เพื่อการวิจัยแก้ปัญหาที่ตรงจุด ซึ่งการจัดเวทีเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทั้งในส่วนกลาง เขต จังหวัด และอำเภอ กับหน่วยงานวิชาการต่าง ๆ โดยมีกลไกในการขับเคลื่อน คือ คณะกรรมการส่วนกลาง เขต และคณะทำงานความร่วมมือระดับจังหวัด เพื่อบริหารการขับเคลื่อนการพัฒนาเครือข่ายให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

2.วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกระดับ มีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาการดำเนินงานให้มีความรู้ความสามารถและมีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ และให้บริการทางการเกษตรแก่เกษตรกร

2.2 เพื่อสร้างความเข้มแข็ง ความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยพัฒนาด้านการเกษตร และการขยายผลงานวิชาการด้วยงานส่งเสริมการเกษตร

3. เป้าหมาย / สถานที่ดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกระดับ ของจังหวัดพังงา จำนวนทั้งสิ้น 77 คน

4. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

4.1 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

(1) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ (District Workshop : DW) ผ่านระบบ Online กำหนดจัด 3 ครั้ง

- สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินส่งเสริมการเกษตรในระดับอำเภอ ผ่านระบบ Online (จังหวัดละ 3 ครั้ง) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของจังหวัด และอำเภอ ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ประสบความสำเร็จ กำหนดแผนการปฏิบัติงาน การติดตาม นิเทศงาน พร้อมทั้งการสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ประชุมเกษตรอำเภอ กำหนดจัด 12 ครั้ง

- ดำเนินการโดยสำนักงาน เกษตรจังหวัด เป็นการจัดการประชุมร่วมกันของผู้บริหาร จังหวัด/อำเภอ เพื่อเป็นการประสานงานเชื่อมโยงการปฏิบัติงานรวมทั้งการบริหารโครงการ/กิจกรรม ติดตามความก้าวหน้าและร่วมกันแก้ไขในการปฏิบัติงาน

(3) ประชุมสำนักงานเกษตรอำเภอ กำหนดจัด 12 ครั้ง

- ดำเนินการโดยสำนักงาน เกษตรอำเภอ เป็นการจัดการประชุมร่วมกันของ เจ้าหน้าที่อำเภอ เพื่อเป็นการ ติดตามความก้าวหน้าและร่วมกันแก้ไขในการปฏิบัติงาน

(4) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับประจำสัปดาห์ (Weekly Meeting : WM)

- เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักส่งเสริมการเกษตรในระดับอำเภอ เพื่อให้ นักส่งเสริมการเกษตร ได้แลกเปลี่ยนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา รวมทั้งวางแผนการดำเนินงานในช่วงสัปดาห์ถัดไป และปรับปรุงข้อมูล รวมทั้งติดตามแก้ปัญหา และอุปสรรคการดำเนินงาน

- กำหนดให้อำเภอจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ จัดทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน โดยให้แต่ละอำเภอกำหนดเป็นวันเดียวกันทุกสัปดาห์

4.2 การขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่

- ใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในส่วนภูมิภาค โดยมองเป้าหมาย พื้นที่ - คน - สินค้า เข้าด้วยกัน

- ใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) เป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ โดยร่วมกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ

- ใช้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นเครื่องมือช่วยในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร

- ใช้การจัดการความรู้ และกระบวนการวิจัยในงานประจำ (R2R) ช่วยในการแสวงหาองค์ความรู้
ในชุมชน

4.3 การนิเทศงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานติดตามนิเทศงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) วางแผนการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ที่คณะทำงานฯ แต่ละคณะรับผิดชอบ (ปีละ 3 ครั้ง : ครั้งที่ 1 ช่วงเดือนธันวาคม ครั้งที่ 2 ช่วงเดือนเมษายน ครั้งที่ 3 ช่วงเดือนสิงหาคม) เพื่อนิเทศงาน และขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร เติมเต็มองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง รับทราบปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานในพื้นที่และร่วมแก้ไขปัญหา รวมทั้งร่วมกันสรุปผลการนิเทศงาน

4.4 การรายงานแผน - ผลการปฏิบัติงาน

เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทุกคน ทุกระดับ เข้าไปรายงานแผนและผลการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร ทางโปรแกรมระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ตามระบบส่งเสริมการเกษตร (<https://tandv.doae.go.th>) รายละเอียดการใช้งานโปรแกรมตามคู่มือ “การใช้งานระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบล ตามระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System)” (<http://new.research.doae.go.th/?p=8799>)

- แผน - ผลการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ตามระบบส่งเสริมการเกษตร
 - เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทุกคน บันทึกแผนการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน โดยหัวหน้าที่มีอำนาจอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ต้องอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนนั้น
 - เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทุกคน บันทึกผลการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 5 ของเดือนถัดไป
- แผน - ผลการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) ตามระบบส่งเสริมการเกษตร
 - เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานระบบส่งเสริมการเกษตร (Focal Point) ของสำนักงานเกษตรจังหวัด ซึ่งทำหน้าที่ผู้บันทึกแผนการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) บันทึกแผนการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน โดยหัวหน้าที่มีอำนาจอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) ต้องอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนนั้น
 - เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานระบบส่งเสริมการเกษตร (Focal Point) ของสำนักงานเกษตรจังหวัด บันทึกผลการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 5 ของเดือนถัดไป

4.5 การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์

- สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงาน เกษตรอำเภอ จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การนำระบบส่งเสริมการเกษตรไปขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ในรูปแบบวีดิทัศน์ พร้อมอัปโหลดใน Youtube และส่ง Link ให้กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตรเพื่อรวบรวมต่อไป เป็น **ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการ รอบที่ 2/2565** โดยให้มีเนื้อหาแสดงเกี่ยวกับงานในพื้นที่ซึ่งประสบความสำเร็จ โดยมีการนำระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) ไปขับเคลื่อนงานดังกล่าวอย่างไร เพื่อให้เกิดผลสำเร็จของงานอย่างเป็นรูปธรรม สามารถแก้ไขปัญหาหรือต่อยอดงานส่งเสริมการเกษตร ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่องาน เจ้าหน้าที่ เกษตรกร และชุมชน ตลอดจนปัจจัยความสำเร็จในการขับเคลื่อนงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร และแนวทางการพัฒนางานตามระบบส่งเสริมการเกษตร เพื่อเป็นต้นแบบ / บทเรียนรู้ สำหรับพัฒนา ต่อยอด ขยายผลสำหรับพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

5. ระยะเวลา

1 ตุลาคม 2564 – 30 กันยายน 2565

6. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

- สำนักงานเกษตรจังหวัดมีการจัด เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร
- หน่วยงานวิชาการเกิดการเชื่อมโยงองค์ความรู้แบบมุ่งเป้าหมายและพร้อมขยายผลสู่เกษตรกร

ผลลัพธ์ (outcome)

- เจ้าหน้าที่ 77 คน ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถและมีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ และให้บริการงานส่งเสริมการเกษตร

ตัวชี้วัด

- เชิงปริมาณ
 1. จำนวนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร
 2. จำนวนองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ได้จากเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงาน
- เชิงคุณภาพ
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถใช้ระบบส่งเสริมการเกษตรไปขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรให้บรรลุตามเป้าหมาย

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

มีการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ให้บรรลุตามเป้าหมาย

8. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

1) นายวินัย อินทอง

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

โทรศัพท์ 081 9680396

2) นางสาวอุไรวรรณ สุกด้าง

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 096 4952873

3. โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร
กิจกรรมส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงาน
(จังหวัดพังงา)

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย เกษตรอัจฉริยะ
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ -
- 1.4 แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

2. หลักการและเหตุผล

2.1 ประเทศไทยกำลังก้าวสู่ยุคสังคมผู้สูงอายุ ต้องใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรเข้ามาทดแทนแรงงาน ลดความเหนื่อยยากของการทำการเกษตรทำให้ลูกหลานเกษตรกรจํานวนมากไม่ยึดอาชีพเกษตรกรรมสืบทอดจากพ่อแม่ จํานวนเกษตรกรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จนในปัจจุบันเหลือเพียงร้อยละ 35 ของประชากรทั้งประเทศ นอกจากนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปซึ่งเป็นวัยสูงอายุคาดการณ์ได้ว่าอีก 10 ถึง 20 ปีข้างหน้าประเทศไทยจะมีโอกาสสูงในการเกิดปัญหาวิกฤติทางการเกษตรอันเนื่องมาจากการขาดแคลนเกษตรกร และแรงงานภาคการเกษตร

2.2 ประเทศเพื่อนบ้านกำลังเร่งพัฒนาการเกษตรกันอย่างจริงจัง รวมถึงมีการลงทุนโครงการพัฒนาการเกษตรจากต่างชาติจํานวนมาก ทั้งเมียนมาร์ ลาว กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยมีการนำเทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการผลิตอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพืชเศรษฐกิจและพืชวัตถุดิบของอุตสาหกรรม ทั้งปริมาณและคุณภาพในอนาคตจึงจะเกิดการแข่งกันการค้าและราคาสินค้าเกษตรอย่างรุนแรงในภูมิภาคอาเซียน

2.3 การใช้เทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรให้เป็นกลไกในการพัฒนาการเกษตรยุคใหม่ของประเทศเพื่อทดแทนแรงงาน ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพทางการเกษตรทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพ และเวลา เพื่อยกระดับความก้าวหน้าในการใช้เทคโนโลยีทางการผลิตสินค้าเกษตรของประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรขึ้น มีแนวทางการพัฒนาให้ชุมชนที่เป็นแหล่งผลิตหลักทางการเกษตรได้มีเครื่องจักรกลการเกษตรใช้เป็นอุปกรณ์สำคัญในการผลิต ลดความเหนื่อยล้า และเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่เกษตรกรโดยจะมุ่งเป้าไปที่การดำเนินงานในพืชเศรษฐกิจของประเทศเป็นอันดับแรก เพื่อให้เกิดผลตอบสนองกลับมายังเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

2.4 ทิศทางการส่งเสริม สนับสนุนและลงทุนในการพัฒนา มีเป้าประสงค์ให้เกิดการยกระดับการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรในการทำการเกษตรของประเทศในทิศทางที่สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาการเกษตรด้านอื่นๆ ให้บรรลุผลได้อย่างชัดเจนควบคู่กัน ทั้งนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) การทำการเกษตรแปลงใหญ่ ให้ภาคเกษตรของไทยสามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็วทัน

ต่อการแข่งขันระดับโลก ในรูปแบบการให้บริการสาธิตเครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้เกษตรกรได้มีโอกาสเรียนรู้การใช้เครื่องจักรกลการเกษตรที่ทันสมัยในการผลิต และศูนย์เรียนรู้ชุมชนด้านเครื่องจักรกลการเกษตร เพื่อเป็นศูนย์นำร่องในการเรียนรู้และให้บริการ เครื่องจักรกลการเกษตร โดยสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตรที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพให้เป็นโครงสร้างพื้นฐานทางการผลิตให้กับชุมชน อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ฯลฯ ที่มีการผลิตพืชเศรษฐกิจเป้าหมายในพื้นที่การประกาศเป็นเขตที่มีความเหมาะสมในการผลิต (Zoning) รวมถึงบ่มเพาะองค์ความรู้ทางเทคนิค ให้คำแนะนำ/คำปรึกษาแก่เกษตรกร โดยจะมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะทางเทคนิคและการบริหารจัดการ รวมทั้งเครื่องจักรอุปกรณ์ที่เหมาะสม ต่อการพัฒนาในแต่ละแหล่งผลิต โดยให้องค์กรเกษตรกรในชุมชนมีหน้าที่เป็นผู้บริหารจัดการงานในศูนย์เรียนรู้ ชุมชนด้านเครื่องจักรกลการเกษตรดังกล่าว และเกษตรกรผู้ที่เข้ามาใช้บริการจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการใช้บริการให้แก่ศูนย์เรียนรู้ชุมชนด้านเครื่องจักรกลการเกษตรให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้อย่างยั่งยืนต่อไปเองได้

2.5 ในภาพรวมของการผลิตภาคเกษตรปัจจุบันได้มีการปรับตัวเองโดยการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเพิ่มขึ้นจำนวนมาก แต่ยังคงเป็นเครื่องจักรการเกษตรขนาดเล็กที่มีต้นทุนต่ำสำหรับใช้เฉพาะในครัวเรือนและพื้นที่ขนาดเล็ก เพื่รองรับสถานการณ์ดังกล่าว จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาบุคลากรทางเทคนิคในท้องถิ่น ในการสนับสนุนให้เกษตรกรได้พัฒนาทักษะและเทคนิคการซ่อมแซมเครื่องยนต์เกษตรที่เป็นต้นกำลังของเครื่องจักรกลการเกษตร ที่ปัจจุบันมีการถือครองอยู่ประมาณ 2.9 ล้านเครื่อง ให้แก่ช่างในท้องถิ่นให้รองรับการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วได้อย่างเพียงพอรวมทั้งพัฒนาศักยภาพการให้บริการเครื่องจักรกลเกษตรในชุมชนแก่องค์กรเกษตรกร และผู้ประกอบการทั่วไปที่ดำเนินธุรกิจการให้บริการเครื่องจักรกลเกษตรในชุมชน เพื่อให้มีความพร้อมทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะทางเทคนิคและการบริหารจัดการธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดต้นทุนปัจจัยการผลิตการผลิตและเพิ่มรายได้สุทธิให้กับเกษตรกร

3.วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อพัฒนาความรู้ในด้านเทคนิคการใช้และการบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร ตลอดจนสร้างช่างเกษตรประจำท้องถิ่นสำหรับรองรับการเติบโตอย่างรวดเร็วของการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรของประเทศ

3.2 เพื่อพัฒนาศักยภาพธุรกิจการให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรแปลงใหญ่ ให้มีความพร้อมทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะทางเทคนิค และการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 เพื่อสร้างโอกาส ยกระดับ การเข้าถึงเทคโนโลยีการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพในการผลิตพืช และทดแทนแรงงานภาคเกษตรให้แก่เกษตรกร

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการทำการเกษตรแปลงใหญ่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และเกษตรกร Young smart farmer หรือเกษตรกร Smart farmer หรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) จำนวน 25 ราย พื้นที่จังหวัดพังงา

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 สร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำแปลงใหญ่ โดย

ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรให้เป็นช่างเกษตรท้องถิ่น เพื่อให้คำแนะนำด้านการใช้และบำรุงรักษา และซ่อมแซมเครื่องจักรกลการเกษตรประจำท้องถิ่น จำนวน 25 ราย โดยมีการคัดเลือกเป้าหมายจากอำเภอที่มีเครื่องยนต์เกษตรหนาแน่น ในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ หรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และเกษตรกร Young smart farmer หรือเกษตรกร Smart farmer หรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) โดยมีการฝึกอบรมหลักสูตรเพื่อให้บริการเกษตรกรประจำแปลงใหญ่ ดังนี้

5.1.1 ช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน ระยะเวลาการอบรม 1 วัน เป้าหมายจำนวน 25 ราย เพื่อพัฒนาทักษะและเทคนิคที่ถูกต้องในด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์ต้นกำลังเกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตร เช่น รถไถเดินตาม เครื่องตัดหญ้า เครื่องพ่นปุ๋ย เครื่องสูบน้ำ เป็นต้น ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด คุณสมบัติผู้เข้ารับการฝึกอบรมช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน คือ เป็นเกษตรกรที่เป็นสมาชิกแปลงส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ หรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และเกษตรกร Young smart farmer หรือเกษตรกร Smart farmer หรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) หรือเป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตร หลักสูตรการฝึกอบรมอย่างน้อย ดังนี้

(1) การใช้งานเครื่องยนต์เกษตร

(2) การบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรก่อนและหลังการใช้งาน

(3) การเลือกใช้น้ำมันเครื่อง

(4) การจำแนก และเลือกใช้อะไหล่แท้จากบริษัทผู้ผลิต

ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมเครื่องจักรกลของตนเองได้ ตลอดจนสามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรให้กับเกษตรกรข้างเคียงได้

เมื่อสำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรเสร็จสิ้นครบตามเป้าหมายแล้ว ขอให้ส่งรายชื่อเกษตรกรผู้ผ่านการถ่ายทอดความรู้ ให้กรมส่งเสริมการเกษตร โดยสามารถติดต่อวิทยากรจากศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านวิศวกรรมเกษตรจังหวัดชัยนาท ร้อยเอ็ด หรือศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดกำแพงเพชร ลพบุรี

เพชรบุรี หรือกองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมการเกษตร หรือ
สถาบันการศึกษาในพื้นที่

5.2 ติดตาม นิเทศ ประเมินผลการดำเนินงาน และสรุปรายงาน

ติดตาม นิเทศการดำเนินการโครงการฯ กิจกรรมต่างๆ และที่ได้รับมอบหมาย

6. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม	ปริมาณ งาน	ปี 2563			ปี 2564								
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1.สร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำ แปลงใหญ่													
1.1 ช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตร พื้นฐาน 1.1 ช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตร	25 ราย												
2. ติดตามนิเทศประเมินผลและ สรุปผล	1 โครงการ												

7. ระยะเวลา

ตุลาคม 2564 – กันยายน 2565

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

ช่างเกษตรท้องถิ่น จำนวน 25 ราย มีความรู้ ทักษะทางเทคนิคเครื่องจักรกลการเกษตรสมัยใหม่ที่
พร้อมรองรับการบริการบำรุงรักษา และซ่อมแซมเครื่องยนต์เกษตรในท้องถิ่น ให้แก่เกษตรกรรายย่อยได้

ผลลัพธ์ (Outcome)

มีช่างเกษตรท้องถิ่นที่สามารถให้คำแนะนำด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตร ให้บริการ
ตรวจเช็ค/ซ่อมแซมเครื่องยนต์เกษตรเบื้องต้น ตรวจเช็ค/ซ่อมแซมใหญ่เครื่องยนต์เกษตร (Overhaul) แก่
เกษตรกรในพื้นที่เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมเครื่องยนต์เกษตรของเกษตรกร

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตร ตลอดจนพัฒนา
ทักษะการซ่อมแซมเครื่องยนต์เกษตรแก่เกษตรกรในท้องถิ่น ลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมเครื่องยนต์เกษตร
รวมทั้งได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
จำนวน 25 ราย

เชิงคุณภาพ

1. มีช่างเกษตรท้องถิ่นที่สามารถให้คำแนะนำด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตร ให้บริการตรวจเช็ค/ซ่อมแซมเครื่องยนต์เกษตรเบื้องต้น ตรวจเช็ค/ซ่อมแซมใหญ่เครื่องยนต์เกษตร (Overhaul) แก่เกษตรกรในพื้นที่และพื้นที่ข้างเคียง
2. ผู้ให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรในท้องถิ่น และกลุ่มเกษตรกรทำการเกษตรแปลงใหญ่ สามารถใช้เครื่องจักรกลการเกษตรในการให้บริการได้ถูกต้อง ลดการสูญเสีย ลดต้นทุนในการให้บริการ ทำให้เกษตรกรได้รับการบริการที่มีคุณภาพสูงขึ้นส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตและได้รับผลตอบแทนสูงขึ้น

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ช่างเกษตรท้องถิ่นมีความรู้ทางเทคนิคเครื่องจักรกลการเกษตรสมัยใหม่ที่พร้อมรองรับการบริการซ่อมแซมดูแลเครื่องจักรกลการเกษตรในท้องถิ่น
2. ผู้เกี่ยวข้องในระบบการให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตร ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคนิคการใช้ และการบริหารจัดการธุรกิจการให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรชุมชน

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต โทรศัพท์/โทรสาร 0 7648 1466

1. ชื่อ นางสาววิไลวรรณ สีนา

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ 0-7648-1466

2. ชื่อ นายนพดล ภักดี

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 08-8046-7036

E-mail : phangnga@doae.go.th

4. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย เกษตรปลอดภัย
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ -
- 1.4 แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

2. หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพและมาตรฐานเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคมีความห่วงใยสุขภาพให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัยได้คุณภาพและมาตรฐาน ในขณะเดียวกันการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศได้นำมาตรการด้านสุขอนามัยพืช (SPS) และความปลอดภัยด้านอาหารมาเป็นเงื่อนไขทางการค้ามากขึ้น อีกทั้งขณะนี้มีการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตรอย่างมีเสรีมากขึ้น ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการค้าระหว่างไทยกับประเทศอาเซียนด้วยกันและกับประเทศอื่นๆ โดยประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานเทียบเท่ากับมาตรฐานสากล เพื่อให้ผลผลิตสินค้าเกษตรเป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับ ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรผู้ผลิตเข้าสู่ระบบรับรองมาตรฐาน GAP ระดับฟาร์มมากขึ้น

กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาให้กระบวนการผลิตสินค้าเกษตรตั้งแต่ต้นทางมีคุณภาพและได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP เพิ่มขึ้น ด้วยการขับเคลื่อนส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรผู้ผลิตพืชในแปลงใหญ่และพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร ให้มีการพัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดห่วงโซ่อุปทาน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 พัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการผลิตตามระบบมาตรฐาน GAP
- 3.2 เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้น

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 เกษตรกรผู้ผลิตไม้ผล จำนวน 82 ราย 5 อำเภอ ดังนี้

ชนิดแปลง	ชนิดพืช	ที่อยู่			เกษตรกร(ราย)
		ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
แปลงใหญ่ ปี 2564	มังคุด	ถ้ำ	ตะกั่วทุ่ง	พังงา	10
แปลงใหญ่ ปี 2563	มะพร้าว	พรุไฉ	เกาะยาว	พังงา	30
แปลงใหญ่ ปี 2564	มังคุด	ลำภี	ท้ายเหมือง	พังงา	10
แปลงทั่วไป	มังคุด/ทุเรียน	ลำภี			5
	มังคุด	นาเตย			3
	มังคุด/ทุเรียน	ทุ่งมะพร้าว			3
แปลงทั่วไป	มังคุด/ทุเรียน	ปากอ	เมืองพังงา	พังงา	1
	มังคุด/ทุเรียน	ตากแดด			5
	มังคุด/ทุเรียน	บางเตย			3
	มังคุด/ทุเรียน	ทุ่งคาโงก			3
แปลงทั่วไป	มังคุด	บางวัน	กระบี่	พังงา	5
	ส้มเขียวหวาน	กระบะ		พังงา	1
	มังคุด	กระบะ		พังงา	2
	ทุเรียน	กระบะ		พังงา	1

**** เป้าหมายอำเภอสามารถปรับเปลี่ยนพื้นที่ตำบลได้ โดยไม่กระทบเป้าหมายรวมของอำเภอ และไม่เปลี่ยนแปลงชนิดพืชที่ขอรับการรับรอง**

4.2 คุณสมบัติของเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่

- 1) เกษตรกรที่ยังไม่เคยได้รับการอบรม เรื่อง GAP
- 2) เกษตรกรรายเดิมที่ยังไม่ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้น

3) เกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรที่อยู่ในขอบข่ายการตรวจรับรองของกรมวิชาการเกษตร (เน้น พืชอาหาร หรือพืชอุตสาหกรรมที่มีตลาดรับซื้อต้องการสินค้าที่ได้มาตรฐาน GAP)

4) พื้นที่ในการผลิต ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (มีเอกสารสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมาย หรือมีเอกสาร/หนังสือรับรอง)

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 พัฒนาเจ้าหน้าที่ตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐาน GAP (สำนักงานส่งเสริมและ
พัฒนาการเกษตรที่ 5 ดำเนินการ)

5.1.1 กิจกรรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนาเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเกษตรกรและเป็นวิทยากร
ด้านมาตรฐาน GAP

เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่เป็น
ที่ปรึกษาเกษตรกรและสามารถถ่ายทอดความรู้ตามระบบคุณภาพและมาตรฐาน GAP ให้กับเกษตรกรเข้าใจได้
อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา/สำนักงานเกษตรอำเภอ เข้าร่วมอบรมใน
รูปแบบปกติ (Onsite) หรือแบบ New Normal เช่น การจัดอบรมแบบออนไลน์ ผ่าน ZOOM Google Meet
หรือโปรแกรมอื่นๆ หรือ แบ่งกลุ่มเป้าหมายให้น้อยลง เป็นกลุ่มย่อยกระจายการถ่ายทอดความรู้ ขึ้นอยู่กับ
ความเหมาะสม เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ ตามหลักสูตร “การพัฒนาเจ้าหน้าที่ตามระบบการจัดการคุณภาพและ
มาตรฐาน GAP” โดยเจ้าหน้าที่เป้าหมายหลัก ประกอบด้วย ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ที่เป็นผู้รับผิดชอบการ
ดำเนินงานโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่
มาตรฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 หรือเป็นเจ้าหน้าที่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลที่ยังไม่เคย
เข้ารับการอบรมพัฒนาความรู้ตามระบบคุณภาพและมาตรฐาน GAP มาก่อน เพื่อเตรียมความพร้อมด้าน
ส่งเสริมมาตรฐานสินค้าเกษตรให้เจ้าหน้าที่ใหม่ โดยเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรดังกล่าวแล้วต้องมี
ความรู้ พร้อมปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเกษตรกรและสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ตามระบบมาตรฐาน
GAP และตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นให้กับเกษตรกรได้หากเป็นเจ้าหน้าที่ใหม่สามารถเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่
ผู้รับผิดชอบดำเนินงานโครงการหลักในพื้นที่ต่อไปได้ (จำนวน 1 ครั้งๆ ละ 3 วัน) ทั้งนี้จังหวัดพังงา มีเป้าหมาย
รวม 4 ราย

5.2 ยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP

5.2.1 กิจกรรมอบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP และศึกษาดูงาน จำนวน 82 ราย
(สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการ)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำความรู้ไป
ปฏิบัติในการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐาน GAP ได้ ดำเนินการดังนี้

1. สำนักงานเกษตรอำเภอ รับสมัครเกษตรกรตามเป้าหมาย กรอกข้อมูลในระบบ GAP
Online และส่งใบสมัคร (F1) ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา เพื่อวางแผนการจัดอบรมและศึกษาดูงาน
2. สำนักงานอำเภอ และหรือร่วมกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช) จัดทำ
แผนปฏิบัติงาน แจ้งสำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อบรรทุกในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนิน
การให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโครงการ แล้วดำเนินการจัดอบรมพัฒนาเกษตรกรเป้าหมายซึ่งสามารถ
ดำเนินการในรูปแบบปกติ (Onsite) หรือแบบ New Normal เช่น การจัดอบรมแบบออนไลน์ ผ่าน ZOOM

Google Meet หรือโปรแกรมอื่นๆ หรือ แบ่งกลุ่มเป้าหมายให้น้อยลง เป็นกลุ่มย่อยกระจายการถ่ายทอดความรู้ไปยัง ศพก.และศูนย์ปฏิบัติการ ดำเนินการในลักษณะสถานีเรียนรู้หรือนิทรรศการถาวร พร้อมจัดศึกษาดูงานในแปลงตัวอย่างหรือสถานประกอบการที่มีศักยภาพด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรหรือใช้วิธีการถ่ายทอดสดเพื่อให้เห็นสภาพพื้นที่จริงในการเรียนรู้/ดูงาน ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ให้กับเกษตรกรเป้าหมายโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 รายละเอียดหลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP” จำนวน 2 วัน

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้ว ให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที เพื่อให้ทันกับระบบการเร่งรัดการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานหลักของโครงการต่อไป และทำการวิเคราะห์จัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบตามระเบียบต่อไป

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.2.1 คือ

- 1) อบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP และศึกษาดูงาน 82 ราย)
- 2) บันทึกข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ข้อมูลแปลง ในระบบ GAP Online ภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2565
- 3) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ E-project และแบบ กสท. ภายในไตรมาสที่ 3

5.2.2 กิจกรรมติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 82 ราย/แปลง

1. สำนักงานเกษตรอำเภอ โดยเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเกษตรกร จัดทำแผนออกติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรและดำเนินการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และจัดทำเอกสารสนับสนุนตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐาน GAP ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 2 ครั้ง เป็นอย่างน้อย และให้ทันฤดูกาลผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิด และส่งแบบประเมินแปลงประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการพร้อมไฟล์รูปถ่ายทุกครั้ง 2 ครั้ง เป็นอย่างน้อย และให้ทันฤดูกาลผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิด

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.2.2 คือ

- 1) ผลการประเมินแปลงเบื้องต้น อย่างน้อย 2 ครั้ง/แปลง(82 ราย)
- 2) บันทึกข้อมูลผลการตรวจประเมิน ในระบบ GAP Online ภายในเดือนเมษายน 2565
- 3) ตรวจสอบความถูกต้องใบสมัครเกษตรกร 10 พร้อมแนบเอกสารหลักฐาน ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา ภายในเดือน พฤษภาคม 2565 เพื่อดำเนินการประสานกรมวิชาการเกษตร ตรวจรับรองต่อไป
- 3) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ E-project และแบบ กสท. ภายในไตรมาสที่ 3

5.2.3 กิจกรรมสนับสนุนการจัดการและพัฒนาผลิตผลสินค้าเกษตร GAP ในขั้นต้น

เพื่อเป็นการพัฒนาต่อยอดจากงานส่งเสริมการผลิตตามมาตรฐาน GAP โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโครงการ แล้วจัดประชุมรับฟังความเห็นเพื่อให้ทราบความต้องการพัฒนาผลิตผลทางการเกษตรของเกษตรกรหรือของกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้ตรงตามความต้องการหรือใช้โทรศัพท์ โน้ตบุ๊ก เพื่อสอบถามความต้องการ โดยการสนับสนุนให้เน้นในรูปแบบกลุ่มเกษตรกรมีการดำเนินการร่วมกัน แนวทางการสนับสนุนสามารถเป็นการให้วัสดุและหรือการให้ความรู้ทางวิชาการด้านการตลาด การแปรรูปผลผลิต บรรจุภัณฑ์ (packaging) แบนด์/โลโก้สินค้า การทำ QR-Code แนะนำประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตร GAP ของกลุ่ม ประสานเชื่อมโยงกับตลาดในขั้นต้นได้ เป็นต้น โดยการสนับสนุนสามารถกำหนดจุดรับวัสดุที่ชัดเจน แบ่งรอบ และจัดคิวหรือแบ่งกลุ่มเป้าหมายจำนวนน้อยในการให้ความรู้เป็นกลุ่มย่อย ทั้งนี้ เกษตรกรเป้าหมายทุกรายต้องได้รับการสนับสนุนข้างต้นอย่างน้อย 1 เรื่อง ซึ่งเกษตรกรเป็นเป้าหมายเดียวกันกับกิจกรรมการอบรมและศึกษาดูงานฯ ในลำดับแรก

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.2.3 คือ

- 1) สนับสนุนวัสดุ/ความรู้เกษตรกรตามความต้องการของเกษตรกร อย่างน้อย 1 เรื่อง
- 2) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ E-project และแบบ กสท. ภายในไตรมาสที่ 3

6. แผนปฏิบัติงาน

[illegible]

7. ระยะเวลา

1 ตุลาคม 2564 – 30 กันยายน 2565

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 82 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ตามระบบมาตรฐาน GAP

ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรเป้าหมาย ร้อยละ 70 สามารถนำความรู้การผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐาน GAP ไป

ปฏิบัติในแปลง

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ : เกษตรกรเป้าหมาย 82 ราย ได้รับการอบรมให้ความรู้ตามระบบมาตรฐาน GAP

เชิงคุณภาพ : เกษตรกรเป้าหมาย ร้อยละ 70 ผ่านการประเมินแปลงต้นพร้อมที่จะยื่นขอ
การรับรองตามระบบมาตรฐาน GAP

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรผู้ผลิตมีการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบคุณภาพและมาตรฐาน GAP ได้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้
เกษตรกรผู้ผลิตมีการจัดการระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัยต่อทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค เป็นมิตรต่อ
สิ่งแวดล้อม และเป็นที่ต้องการของตลาด

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

1. นางสาววิไลวรรณ สีนาคำ ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

เบอร์โทรศัพท์ : 076 481466

2. นางสาวพิไลลักษณ์ นนทวัฒน์ ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

เบอร์โทรศัพท์ : 096 223 2823

ภาคผนวก

1. พัฒนาเจ้าหน้าที่ตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐาน GAP

1.1 กิจกรรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนาเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเกษตรกรและเป็นวิทยากรด้านมาตรฐาน GAP จำนวน 400 คน

ตารางที่ 1 ร่างหลักสูตร “การพัฒนาเจ้าหน้าที่ตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐาน GAP”

เรื่อง	ระยะเวลา/รายละเอียดเพิ่มเติม	วิทยากร/รูปแบบนำเสนอ
1. แนวทางการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	1 ชั่วโมง	ผู้แทนสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
2. บทบาทหน้าที่ของที่ปรึกษาเกษตรกรตามระบบมาตรฐาน GAP	1 ชั่วโมง	ผู้แทนสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
3. หลักการเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ตามระบบมาตรฐาน GAP การจัดการพันธุ์และศัตรูพืช	1 ชั่วโมง	ผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภายในหน่วยงานและ/หรือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. หลักเกณฑ์และแนวทางการตรวจรับรองแปลงผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐาน GAP (พืช)	2 ชั่วโมง	วิทยากรจากกรมวิชาการเกษตรในพื้นที่ (สวพ.เขต)
5. แบบประเมินแปลงเบื้องต้นเพื่อการปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับพื้นที่แบบรายเดี่ยวและแบบกลุ่ม	2 ชั่วโมง	แบ่งกลุ่ม วิทยากรจาก - ผู้แทนจังหวัด/อำเภอ - ผู้แทน สวพ.เขต/จังหวัด ในพื้นที่
6. ระบบ DOAE GAP Online การบันทึกและแนวทางการปรับปรุงพัฒนา	1 ชั่วโมง	- ผู้แทนศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กสท. - ผู้แทนเจ้าหน้าที่จังหวัด/อำเภอ
7. การตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นและการสรุปผล	1 ชั่วโมง	เจ้าหน้าที่เขต/จังหวัด/อำเภอ
8. ฝึกปฏิบัติการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น และการสรุปรายงานผลการตรวจแปลงเบื้องต้น	6 ชั่วโมง	วิทยากรจาก สวพ.เขต/จังหวัดในพื้นที่
9. ผลที่ได้จากการจัดอบรมและแนวทางการพัฒนาหลักสูตร	1 ชั่วโมง	แบ่งกลุ่มย่อย นำเสนอผลโดย - ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ในพื้นที่

หมายเหตุ สามารถปรับรายละเอียดและเวลาได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

2. ยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP

2.1 กิจกรรมอบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP และศึกษาดูงาน จำนวน 82 ราย

ตารางที่ 2 ร่างหลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP”

เรื่อง	ระยะเวลา/รายละเอียดเพิ่มเติม	วิทยากร/รูปแบบนำเสนอ
1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ	0.5 ชั่วโมง	ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัด/ อำเภอในพื้นที่
2. แนวทางและแผนการปฏิบัติงาน กิจกรรม/โครงการของเจ้าหน้าที่ที่ ปรึกษาเกษตรกร	0.5 ชั่วโมง	ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัด/ อำเภอในพื้นที่
3. หลักเกณฑ์และแนวทางการ ตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นและ การตรวจรับรองของหน่วย ตรวจสอบตามระบบมาตรฐาน GAP	2 ชั่วโมง (ชนิดสินค้าเกษตร ตามเป้าหมาย ของแต่ละพื้นที่)	แบ่งกลุ่มย่อย - วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตร จังหวัด/อำเภอในพื้นที่ - วิทยากร ผู้แทนหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่
4. การตลาดและการพัฒนาบรรจุ ภัณฑ์เพื่อพัฒนาสินค้า GAP	1 ชั่วโมง	- วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตร จังหวัด/อำเภอในพื้นที่ - วิทยากร ผู้แทนหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่
4. ศึกษาดูงานด้านการผลิต การตลาดสินค้าเกษตร GAP การจัดการพันธุ์และศัตรูพืช	4 ชั่วโมง	แบ่งกลุ่มย่อย - วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตร จังหวัด/อำเภอในพื้นที่ - วิทยากร ผู้แทนหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่
5. ผลที่ได้จากการจัดอบรมและแนว ทางการพัฒนาหลักสูตรครั้งต่อไป - สอบถามความต้องการในการ ได้รับการสนับสนุนเพื่อพัฒนา ผลิตภัณฑ์	2 ชั่วโมง	แบ่งกลุ่มย่อย นำเสนอผลโดย - ตัวแทนเกษตรกร - วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตร จังหวัด/อำเภอในพื้นที่

หมายเหตุ สามารถปรับรายละเอียดและเวลาได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

2.2 กิจกรรมติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 82 ราย/แปลง
 ตารางที่ 3 ร่าง “แนวทางการออกติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น”

เรื่อง/ขั้นตอน	รายละเอียดเพิ่มเติม	ช่วงดำเนินการ
1. จัดทำประเด็นการให้คำปรึกษา	ตามระบบคุณภาพและมาตรฐาน GAP	เดือนพฤศจิกายน 2564
2. จัดทำแผนออกให้คำปรึกษา เกษตรกรเป้าหมาย	ตามชนิดสินค้าพืช ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของ แต่ละพื้นที่	เดือนพฤศจิกายน 2564
3. ออกให้คำปรึกษาแนะนำ เกษตรกรตามแผน		เดือนพฤศจิกายน 2564 – พฤษภาคม 2565
4. ติดตามและตรวจประเมินแปลง เบื้องต้น	เน้นหนักในประเด็นที่เกษตรกร มีปัญหา/ดำเนินการไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP	เดือนพฤศจิกายน 2564 – พฤษภาคม 2565 **อย่างน้อย 2 ครั้ง
5. สรุปผลและส่งใบสมัครเกษตรกร ให้หน่วยตรวจสอบรับรอง		เดือนมกราคม – พฤษภาคม 2565
6. บันทึกข้อมูลในระบบ DOAE GAP Online		เดือนมกราคม – พฤษภาคม 2565

หมายเหตุ สามารถปรับรายละเอียดและเวลาได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

2.3 กิจกรรมสนับสนุนการจัดการและพัฒนาผลิตผลสินค้าเกษตร GAP ในขั้นต้น จำนวน 82 ราย
 ตารางที่ 4 ร่าง “แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนผลิตผลสินค้าเกษตร GAP”

เรื่อง/ขั้นตอน	รายละเอียดเพิ่มเติม
1. ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม/ โครงการ และคัดเลือกเกษตรกร	เน้นเกษตรกรเป้าหมายที่มีการรวมกลุ่ม
2. ประชุมรับฟังความเห็นและความต้องการและ แนวทางการพัฒนาของเกษตรกรเป้าหมาย	เน้นกลุ่มเป้าหมายเกษตรกรให้เป็นเครือข่าย
3. จัดทำแผนและดำเนินการให้การสนับสนุน ตามความต้องการของเกษตรกรเป้าหมาย	การสนับสนุนให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร และ/หรือของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย เช่น องค์ความรู้ วัสดุ อุปกรณ์ด้านการพัฒนาผลิตผลสินค้าเกษตรของ เกษตรกร เป็นต้น
4. ประเมินและสรุปผลเป็นแนวทางการพัฒนา ครั้งต่อไป	

หมายเหตุ ค่าใช้จ่ายสามารถถัวจ่ายภายในกลุ่มและสามารถปรับรายละเอียดและเวลาได้ตามความเหมาะสม
 ของพื้นที่

5. โครงการส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร แผนแม่บทย่อย เกษตรปลอดภัย
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ -
- 1.4 แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

2. หลักการและเหตุผล

การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศต้องอาศัยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580) เพื่อให้เกิดความยั่งยืน บรรลุตามวิสัยทัศน์ของประเทศไทยว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานและการรับรองความปลอดภัยในระดับต่างๆ สนับสนุนและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้มากขึ้น โดยมีแนวทางการพัฒนาสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลด ละ เลิกการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผลผลิตทางการเกษตรไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมีทางการเกษตรที่เป็นอันตราย

ในการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ และผลักดันให้การผลผลิตเข้าสู่การรับรองมาตรฐานคุณภาพสินค้าเกษตรในประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรปลอดภัย จีเอพี หรือเกษตรอินทรีย์ เพื่อเพิ่มความสามารถในการการแข่งขันให้สูงขึ้น ผลักดันให้สินค้าเกษตรมีมูลค่าสูงขึ้นนั้น ในกระบวนการผลิต พบปัญหาเรื่องการเข้าทำลายของศัตรูพืชอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นศัตรูพืชประจำถิ่นที่มีการระบาดเป็นประจำหากไม่มีการดูแลเอาใจใส่ที่ดี และศัตรูพืชอุบัติใหม่ที่สร้างความเสียหายให้กับผลผลิต เช่น โรคใบด่างมันสำปะหลัง หรือหนอนกระทู้ข้าวโพดลาย เป็นต้น รวมความเสียหายปีละไม่ต่ำกว่าหลายแสนไร่ มูลค่าความเสียหายไม่ต่ำกว่าหลายแสนล้านบาทเช่นกัน ซึ่งเมื่อเกษตรกรพบการระบาดของศัตรูพืชก็จะหันไปพึ่งพาสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเพียงอย่างเดียว เนื่องจากหาได้ง่าย ใช้สะดวก มีประสิทธิภาพ (ในบางกรณี) และเห็นผลรวดเร็ว แต่หากเกษตรกรละเลยไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำการใช้ยาอย่างเคร่งครัด ก็จะทำให้เกิดปัญหาสารเคมีปนเปื้อนในผลผลิต จะเห็นได้จากรายงานของหน่วยงานในกรมวิชาการเกษตรที่มีการสุ่มเก็บตัวอย่างพืชจากแปลงเกษตรกร และสถานที่จำหน่าย มาตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบสารเคมีตกค้างในผลผลิตการเกษตรมากถึงร้อยละ 22.32 ซึ่งนอกจากจะตกค้างในผลผลิตแล้ว ตัวเกษตรกรผู้ใช้ก็อาจได้รับอันตรายจากการสะสมของสารเคมีในร่างกาย และสภาพแวดล้อมก็ได้รับผลกระทบจากการตกค้างของสารเคมีในดินและน้ำด้วย ซึ่งหากจะจัดการศัตรูพืชเหล่านี้ให้ได้ผลควรต้องใช้หลายๆ วิธีร่วมกันจึงจะมีประสิทธิภาพสามารถแก้ปัญหาการระบาดของศัตรูพืชได้ โดย

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรต้องร่วมกันวางแผนการจัดการศัตรูพืชตลอดฤดูกาลปลูก โดยการผสมผสานเทคโนโลยีการควบคุมศัตรูพืชหลายๆ วิธีเข้าด้วยกันให้มีผลกับศัตรูพืชชนิดนั้นๆ บริบทของพื้นที่ และบริบทของเกษตรกร เริ่มตั้งแต่ก่อนเกิดการระบาดใช้วิธีทางเขตกรรมเพื่อป้องกันไม่ให้ศัตรูพืชเข้ามาในพื้นที่ตามด้วยการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง เมื่อเริ่มพบการระบาดใช้การจัดการศัตรูพืชวิธีการต่างๆ เช่น การใช้วิธีกล วิธีฟิสิกส์ ชีววิธี และเมื่อการระบาดเริ่มมีความรุนแรงก็อาจหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องมีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเพื่อคุ้มครองผลผลิต แต่ควรเป็นทางเลือกสุดท้าย ใช้ให้น้อยที่สุด ใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัย และใช้ภายใต้คำแนะนำที่ถูกต้อง ทั้งนี้การจะเลือกใช้วิธีการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีใดนั้น เกษตรกรต้องรู้จักศัตรูพืชที่กำลังเผชิญอยู่ และรู้จักการออกแบบวิธีการให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพกับศัตรูพืชนั้นๆ ดังนั้น การส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานจึงมีความจำเป็น เพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดการศัตรูพืชได้โดยไม่ต้องพึ่งพาแต่สารเคมีเพียงอย่างเดียว แต่ในสถานการณ์ที่มีความจำเป็นต้องใช้สารเคมี เกษตรกรก็สามารถใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย เพื่อให้ผลผลิตมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรตกค้าง และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การยกระดับความปลอดภัยของสินค้าเกษตรให้สูงขึ้น เพิ่มโอกาสการแข่งขัน ทำให้มูลค่าของผลผลิตเพิ่มขึ้นได้ในอนาคต

3. วัตถุประสงค์

3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถวางแผนและดำเนินการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่พื้นที่ส่งเสริมการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ และที่จะเข้าสู่การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับต่างๆ

4. เป้าหมาย / สถานที่ดำเนินการ

เกษตรกรที่ในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ และ/หรือที่จะเข้าสู่การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับต่างๆ

5. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ จึงกำหนดกิจกรรมประกอบด้วย

5.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการวางแผนและจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน

5.2 ติดตาม กำกับดูแล และประเมินผล

5.3 การเพิ่มศักยภาพการขับเคลื่อนและการดำเนินงานด้านอารักขาพืช

โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินงานดังนี้

5.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการวางแผนและจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน

5.1.1 บริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานและการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ

1) คัดเลือกเกษตรกรที่อยู่ในเป้าหมายการส่งเสริมการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ และ/หรือที่จะเข้าสู่การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับต่างๆ ได้แก่ เกษตรปลอดภัย จีเอพี เกษตรอินทรีย์ เป็นลำดับแรก จากนั้นจึงคัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่ที่พบการระบาดของศัตรูพืชและมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในปริมาณมากเป็นลำดับถัดไป สำหรับเข้าร่วมโครงการ และดำเนินการประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร (ก่อนเข้าร่วมโครงการ) ผ่านระบบเฝ้าระวังการใช้สารเคมีของเกษตรกร

2) บริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรโดยใช้รูปแบบต่างๆ เช่น ถ่ายทอดความรู้ แบบเผชิญหน้า ถ่ายทอดความรู้แบบออนไลน์ จัดทาสถานีให้ความรู้ จัดทำสื่อความรู้สำหรับเกษตรกร หรือรูปแบบอื่นที่สามารถทำได้ โดยเนื้อหาความรู้ที่เกษตรกรจะต้องได้ขอเกี่ยวกับ การสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช การวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชที่สำคัญและพบเป็นประจำในพื้นที่ วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืช ที่ไม่ใช่สารเคมี เช่น ชีวภัณฑ์ สารสกัดธรรมชาติ การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย และผลกระทบจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอจะต้องวิเคราะห์ปัญหาด้านการจัดการศัตรูพืชที่แท้จริงของเกษตรกรก่อน แล้วจึงเลือกหรือออกแบบวิธีการการถ่ายทอดความรู้ที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาที่แท้จริง เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทของพื้นที่ และเหมาะสมกับเกษตรกร

3) หลังจากดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรแล้วเสร็จ ดำเนินการประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร (หลังเข้าร่วมโครงการ) ผ่านระบบเฝ้าระวังการใช้สารเคมีของเกษตรกร

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการบริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้รูปแบบต่างๆ ที่จังหวัดพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม รวมถึงค่าใช้จ่ายในการติดตามประเมินผลความรู้เกษตรกร

5.1.2 สนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน โดยเมื่อเกษตรกรได้รับความรู้ตามข้อ 5.1.1 แล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมเป็นพี่เลี้ยงให้กับเกษตรกรในการวางแผนการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสมกับพืชปลูกและศัตรูพืชที่เป็นปัญหาของเกษตรกร ตั้งแต่การป้องกันการระบาด การสำรวจติดตามสถานการณ์ การควบคุมโดยใช้วิธีการต่างๆ ที่เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นวิธีการที่ทำให้ผลผลิต มีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรตกค้าง และดำเนินการจัดหาปัจจัยสำหรับควบคุมศัตรูพืชที่จำเป็นให้กับเกษตรกร ซึ่งหากจำเป็นต้องใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อจุลินทรีย์ แมลงศัตรูธรรมชาติ หรือสารสกัดธรรมชาติ สามารถให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันผลิต โดยสามารถจัดทำแผนความต้องการขอรับการสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ และพ่อแม่พันธุ์ศัตรูธรรมชาติ รวมถึงชีวภัณฑ์ชนิดต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้แต่เกษตรกรยังไม่สามารถผลิตเองได้ ไปยังศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชที่รับผิดชอบเพื่อขอรับการสนับสนุนได้ต่อไป

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดซื้อจัดหาวัสดุที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนกิจกรรมของเกษตรกร เช่น วัสดุสำหรับสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช วัสดุสำหรับผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืช ค่าขนส่งวัสดุ ค่าใช้จ่าย

ของเจ้าหน้าที่สำหรับการติดตามกำกับดูแลการดำเนินกิจกรรม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

5.2 ติดตาม กำกับดูแล และประเมินผล

5.2.1 ประเมินผลสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร

1) กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ดำเนินการจัดซื้อ/จัดหาชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อนำไปตรวจหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอย่างน้อย 1 ครั้ง ก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต เพื่อประเมินระดับความปลอดภัยของผลผลิตการเกษตร ที่ผลิตโดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และรายงานผลการตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตของเกษตรกร ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดซื้อ/จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ และชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตการเกษตร และวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตร ค่าใช้จ่ายสำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2564			ปี 2565							
	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65
1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการวางแผนและจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน											
1.1 บริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้ การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย											
1.2 สนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน											
2. ติดตาม กำกับดูแล และประเมินผล											
2.1 ประเมินผลสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร											
1) สนับสนุนการดำเนินการตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในผลผลิตการเกษตร											

7. ระยะเวลา

เดือนตุลาคม 2564 – กันยายน 2565

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (Output)

8.1.1 เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน

8.1.2 พื้นที่การเกษตรได้รับการสนับสนุนให้มีการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน

8.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

8.2.1 เกษตรกรนำวิธีการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานไปปฏิบัติ

8.2.2 ผลผลิตทางการเกษตรมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรตกค้าง

8.3 ตัวชี้วัด

8.3.1 เชิงปริมาณ

1) เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพไม่น้อยกว่า 75 ราย

2) พื้นที่ทำการเกษตรไม่น้อยกว่า 150 ไร่ ได้รับการสนับสนุนการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน

8.3.2 เชิงคุณภาพ

1) จำนวนเกษตรกรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเป้าหมาย นำวิธีการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานไปปฏิบัติ

2) จำนวนผลผลิตทางการเกษตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนผลผลิตที่ตรวจ มีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรตกค้าง

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรสามารถจัดการศัตรูพืชในพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรของตนด้วยวิธีผสมผสานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบทของพื้นที่ โดยอาศัยการควบคุมศัตรูพืชหลายๆ วิธีร่วมกัน ผลักดันให้เกิดการ ลด ละ หรือเลิกใช้สารเคมีทางการเกษตร เกิดเป็นการเกษตรที่มีความปลอดภัยทั้งกระบวนการผลิต ส่งผลให้ผลผลิตไม่มีการตกค้างจากสารเคมีทางการเกษตร จึงมีความปลอดภัย ถือเป็นการยกระดับความปลอดภัยของสินค้าเกษตรให้สูงขึ้น เพิ่มโอกาสการแข่งขัน เปิดโอกาสการเข้าการสู่ตลาดเฉพาะ ส่งผลให้ผลผลิตมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ตลอดจนลดความเสี่ยงให้กับเกษตรกรที่จะได้รับอันตรายจากสารเคมีทางการเกษตร และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต

10. หน่วยงาน / ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มอารักขาพืช

1. ชื่อ นายกวีพจน์ มัชฌากิจ

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช

โทรศัพท์ 0 7648 1466

E-mail: phangnga@doae.go.th

2. ชื่อ นายกันต์ธีร์ สิริเวชพันธุ์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 0 7648 1466

E-mail: phangnga@doae.go.th

6. โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร จังหวัดพังงา

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย เกษตรชีวภาพ
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ -
- 1.4 แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

2. หลักการและเหตุผล

พืชสมุนไพรเป็นพืชที่ให้ประโยชน์หลากหลายทั้งในการนำมาประกอบอาหาร เครื่องดื่ม รวมถึงการนำไปใช้ในการดูแลสุขภาพ เป็นส่วนประกอบของยาโรค ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เวชสำอาง สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ยาสัตว์ รวมทั้งใช้ในธุรกิจประเภทบริการ เช่น การนวดและสปา ซึ่งในปัจจุบันความต้องการใช้สมุนไพรมีเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากกระแสการบริโภคที่มีความต้องการในการใช้สมุนไพรเพื่อเสริมสร้างและดูแลสุขภาพของประชาชน ก่อให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรในรูปแบบต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และสร้างความหลากหลายในการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้สมุนไพรถูกนำไปใช้ในอุตสาหกรรม หลายประเภท ทำให้เกิดความต้องการใช้สมุนไพรเพิ่มมากขึ้น พืชสมุนไพรจึงเริ่มมีความสำคัญในระดับเศรษฐกิจ แต่สถานการณ์การผลิตพืชสมุนไพรในปัจจุบันประสบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบสมุนไพร หรือวัตถุดิบยังไม่ได้มาตรฐานที่ตรงตามความต้องการของตลาด

ปัญหาสำคัญในภาคการผลิตของเกษตรกรที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมุนไพรไทยคือ เกษตรกรผู้ผลิตพืชสมุนไพรส่วนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตที่เหมาะสม ตั้งแต่การปลูก การดูแล การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูป รวมถึงยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการปฏิบัติตามระบบรับรองมาตรฐานต่าง ๆ ทำให้ผลผลิตยังมีคุณภาพไม่ตรงตามที่ตลาดต้องการ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงต้องส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ผลิตพืชสมุนไพรมีการพัฒนาศักยภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพรของตนเอง สามารถใช้กระบวนการที่มีคุณภาพ ทำให้ผลผลิตที่ได้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต รวมถึงสามารถหาช่องทางการตลาด เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอาชีพต่อไป

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อพัฒนาความรู้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกร ในเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต และมาตรฐานการผลิตพืชสมุนไพร

3.2 เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้สามารถผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพ และมีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

3.3 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดการรวมกลุ่มผู้ผลิตพืชสมุนไพร สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดได้

3.4 เพื่อส่งเสริมให้เกิดจตุรบรรรม และขยายพันธุ์พืชสมุนไพรพันธุ์ดี

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เป้าหมาย : จังหวัดพังงา เกษตรกร 30 ราย

พื้นที่ดำเนินการ : อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา

5. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

5.1 พัฒนาความรู้และศักยภาพของเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาความรู้และศักยภาพเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิกาด้านการส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพร

5.2 พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร

5.2.1 กิจกรรมบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร

เป้าหมาย : เกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร 30 ราย

งบประมาณ : 16,500 บาท (งวดที่ 1)

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาความรู้และศักยภาพเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพรให้สามารถบริหารจัดการ การผลิตพืชสมุนไพรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลผลิตได้คุณภาพตามมาตรฐาน

แนวทางการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) คัดเลือกเกษตรกร หรือกลุ่มเกษตรกร หรือวิสาหกิจชุมชน หรือองค์กรเกษตรกรอื่นๆ ที่เป็นผู้ปลูกพืชสมุนไพรที่มีความพร้อม ต้องการพัฒนาศักยภาพการปลูกสมุนไพร เป้าหมายจังหวัดละ 30 ราย
**ทั้งนี้ เกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรที่ร่วมโครงการต้องไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายเดียวกันกับแปลงใหญ่

2) จัดทำข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการเป็นรายบุคคล ตามแบบ กสพ. 1

เมื่อดำเนินการตามข้อ 1-2 แล้วสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

3) จัดเวที วิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ พืชสมุนไพร ปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ทำแผน และกำหนด เป้าหมายการส่งเสริมการปลูก การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน และรายงานตามแบบ กสพ. 2

4) จัดกระบวนการเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิต มาตรฐาน GAP มาตรฐานคุณภาพอื่น ๆ การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวอย่างมีคุณภาพ และรายงานตามแบบ กสพ. 2

5.2.2 กิจกรรมจัดทำจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร

เป้าหมาย : เกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร 1 จุด

งบประมาณ 50,000 บาท (งวดที่ 1 = 30,000 บาท งวดที่ 2 = 20,000 บาท)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้ มาตรฐานตามความต้องการของตลาด

แนวทางการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) คัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำจุดเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร โดยเกษตรกรเจ้าของ พื้นที่ต้องมีความสนใจ พร้อมทั้งจะเสียสละ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และขยายผลความสำเร็จต่อไปยัง เกษตรกรรายอื่นได้เป็นอย่างดี

2) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น จัดทำป้ายจุดเรียนรู้ ชุมนิเทศการ (องค์ความรู้ดีเด่นของเกษตรกร/เทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับพืชสมุนไพรชนิด นั้น ๆ) สนับสนุนวัสดุสาธิตของจุดเรียนรู้ปรับปรุงแปลงเรียนรู้ เพื่อให้เหมาะสมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างเกษตรกร และรายงานตามแบบ กสพ. 3

หมายเหตุ : พืชสมุนไพรที่ควรพิจารณาเข้าร่วมโครงการ ตามความเหมาะสมของพื้นที่

1. พืชสมุนไพร Product Champion 12 ชนิดที่กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กำหนด ได้แก่ขมิ้นชัน กระชายดำ ไพล บัวบก มะขามป้อม ฟ้ายะลวยโจร ว่านหางจระเข้ หนุ่ยหวาน กระเจี๊ยบแดง กวาวเครือขาว กระชาย และพริก

2. พืชสมุนไพรอื่น ๆ เช่น กระวาน ข่าเหลือง คำฝอย ตะไคร้หอม บุก พริกไทย ว่านชักมดลูก ดีปลี บอระเพ็ด พญาอ เพชรสังฆาต มะแว้งเครือ มะแว้งต้น ขมิ้นอ้อย จันทน์เทศ พลู ชะเอมเทศ มะขามแขก ส้มแขก มะแขว่น เจริญกุลหลาน ชะพลู เสลดพังพอน มะระขี้นก อัญชัน รากจืด เจตมูลเพลิง ย่านาง สมอไทย สมอพิเภก ฝรั่ง มะคำดีควาย ส้มป่อย อบเชย วานิลลา มะคำดีควาย เป็นต้น

3. พืชสมุนไพรหายาก หรือเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ เช่น ถั่วดินโคก เทพทาโร มะตูมนิมิ มะหาด เร่ว หัวร้อยรู กระพุ่มนา ขันทองพยาบาท จุกโรหิณี ชะเอมไทย ชิงชี ตับเต่า นางแย้มป่า ปลาไหลเผือก พังคิ มะคังแดง สะค้าน สารภีป่า อบเชยไทย เฌียงพ้านางรอ เถาเอ็นอ่อน เปราะหอม เป็นต้น

6. แผนปฏิบัติงาน

	ปี 2563			ปี 2564								
	ต.ค. 63	พ.ย. 63	ธ.ค. 63	ม.ค. 64	ก.พ. 64	มี.ค. 64	เม.ย. 64	พ.ค. 64	มิ.ย. 64	ก.ค. 64	ส.ค. 64	ก.ย. 64
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า												
โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร												
กิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร												
1. พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรด้านการเพิ่มประสิทธิภาพ												
1.1 บริหารจัดการถ่ายทอดความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร												
- คัดเลือกเกษตรกร/จัดทำข้อมูลเกษตรกรรายบุคคล		↔										
- จัดเวที วิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่			↔									
- จัดกระบวนการเรียนรู้				↔								
1.2 จัดทำจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพผู้ปลูกสมุนไพร									↔			

7. ระยะเวลา

1 ตุลาคม 2564 – 30 กันยายน 2565

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

- 1) เกษตรกร จำนวน 30 ราย ได้รับความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ และพัฒนาคุณภาพการผลิตพืชสมุนไพร
- 2) มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร จำนวน 1 กลุ่ม
- 3) มีจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร จำนวน 1 จุด

ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตสมุนไพรที่มีคุณภาพและวัตถุดิบได้มาตรฐานเดียวกัน เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาด จุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกร และผู้สนใจทั่วไปได้

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

- 1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 30 ราย ได้รับความรู้เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พืชสมุนไพร
- 2) เกิดกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร จังหวัดละ 1 กลุ่ม
- 3) มีจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จำนวน 1 จุด

เชิงคุณภาพ : เกษตรกรในโครงการฯ สามารถพัฒนาคุณภาพผลผลิตได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด สามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้ มีการรวมกลุ่มผลิต สามารถเชื่อมโยงการผลิตการตลาดได้

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจในเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพรและสามารถนำไปถ่ายทอดต่อไปได้
- 2) เกษตรกรมีองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพ สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
- 3) การรวมกลุ่มของเกษตรกรสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาดได้
- 4) มีจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพรคุณภาพ

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

1. นางสาววิไลวรรณ สีนาคำ ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

เบอร์โทรศัพท์ : 076 481466

2. นางสาวพิไลลักษณ์ นนทวัฒน์ ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

เบอร์โทรศัพท์ : 096 223 2823

7. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ กิจกรรมพัฒนาการผลิตเกษตรอินทรีย์

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย เกษตรชีวภาพ
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ -
- 1.4 แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

2. หลักการและเหตุผล

เกษตรอินทรีย์เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ต้องเร่งขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อปรับทิศทางการผลิตของภาคเกษตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์โลก ปัจจุบันประชากรโลกได้ตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยด้านอาหาร กระบวนการผลิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม และสวัสดิภาพของผู้ผลิต การผลิตตามแนวทางเกษตรอินทรีย์เป็นทางเลือกหนึ่งของเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรด้วยหลักธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้ปัจจัยการผลิตจากการสังเคราะห์ ไม่ใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี ฮอร์โมนสังเคราะห์ และไม่ใช้พืชที่มีการดัดแปรพันธุกรรม (GMOs) มีการจัดการผลผลิต และแปรรูปเพื่อรักษาสภาพและคุณภาพเกษตรอินทรีย์ในทุกขั้นตอน ในปัจจุบันตลาดมีความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์มากขึ้น เกิดกระแสความตื่นตัวในการดูแลสุขภาพเพื่อหลีกเลี่ยงโรคร้ายไข้เจ็บต่างๆ โดยหันมาบริโภคสินค้า ที่ปลอดภัยไม่มีสารเคมีปนเปื้อน ส่งผลให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ไม่เพียงพอ ต่อความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ การขยายพื้นที่การผลิต การเพิ่มจำนวนเกษตรกร เป็นไปได้ช้า เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีความเคยชิน กับการผลิตสินค้าเกษตรแบบใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมีทั่วไป ดังนั้นแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว และจะนำพาเกษตรกรไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ควรมีการส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ให้มีประสิทธิภาพตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ และทักษะในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ให้มีคุณภาพ ปลอดภัยและได้มาตรฐาน จะทำให้มีอาหาร ที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค ดูแลสุขภาพของเกษตรกรผู้ผลิต รักษาสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ขึ้น เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้มีความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ในเชิงลึกเพื่อเป็นวิทยากรหลักในการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรได้อย่างถูกต้อง มีการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรเข้าสู่ระยะปรับเปลี่ยนและเข้าสู่การรับรองตามระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยเน้นในพื้นที่ที่มีการบูรณาการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) , Young Smart Farmer, Smart Farmer และเกษตรกรที่มีความต้องการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ในพื้นที่ 77 จังหวัดทั่วประเทศ เพื่อขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์แบบบูรณาการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งจะส่งผลให้

เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายมีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการผลิตเกษตรอินทรีย์ ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีภูมิคุ้มกัน เกิดความเข้มแข็ง ต้นทุนการผลิตลดลง มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ สินค้ามีคุณภาพตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มีตลาดและช่องทางในการจำหน่ายผลผลิตมากขึ้น เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความมั่นคงในอาชีพ และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรอย่างสมดุลและยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์

3.1 พัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ด้านการผลิตและกระบวนการจัดการสินค้าเกษตรอินทรีย์บนพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ

3.2 เกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรอย่างสมดุลและยั่งยืน

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เกษตรกรผู้ผลิตพืชอาหาร (ยกเว้นข้าว) จำนวน 10 ราย

4.1 เกษตรกรทั่วไป ที่มีความต้องการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 อบรมเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (รายใหม่) จำนวน 10 ราย โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโครงการ แล้วดำเนินการจัดอบรมพัฒนาเกษตรกรเป้าหมายจำนวน 1 ครั้ง เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ รายละเอียดตามหลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์” และตารางเป้าหมายโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ปี 2565 ที่แนบ ทั้งนี้ หน่วยงานผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินการถ่ายทอดความรู้แบบออนไลน์ผ่าน ZOOM Google Meet หรือโปรแกรมอื่น ๆ หรือแบ่งกลุ่มเป้าหมาย ให้น้อยลงเป็นกลุ่มย่อย โดยสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้วให้หน่วยงาน ผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที พร้อมจัดทำรายชื่อเกษตรกรตามแบบฟอร์มรายชื่อผู้เข้ารับการอบรมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ปี 2565 และจัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบตามระเบียบต่อไป

5.2 อบรมเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และศึกษาดูงาน (รายเดิม ปี 2564) จำนวน 10 ราย โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโครงการ แล้วดำเนินการจัดอบรมพัฒนาเกษตรกรเป้าหมายโดยเน้นหนักให้กับเกษตรกรที่ผ่านการอบรมเมื่อ ปี 2564 เพื่อผลักดันให้เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และจัดการศึกษาดูงานในแหล่งที่ประสบความสำเร็จ เพื่อจูงใจให้เกษตรกร

สามารถผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ได้ จำนวน 1 ครั้ง รายละเอียดตามหลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์” และตารางเป้าหมายโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ปี 2565 ที่แนบ ทั้งนี้ หน่วยงานผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินการถ่ายทอดความรู้แบบออนไลน์ผ่าน ZOOM Google Meet หรือโปรแกรมอื่นๆ ถ่ายทอดสดเพื่อให้เห็นสภาพพื้นที่จริงในการเรียนรู้/ดูงาน แบ่งกลุ่มเป้าหมายให้น้อยลง เป็นกลุ่มย่อย โดยสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้วให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติ รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที พร้อมทั้งจัดทำรายชื่อเกษตรกรตามแบบฟอร์มรายชื่อผู้เข้ารับการอบรมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ปี 2565 และจัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบตามระเบียบต่อไป

5.3 ติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 10 แปลง โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโครงการ แล้วจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำการนัดหมายเกษตรกรเป้าหมายครบทุกราย ซึ่งเกษตรกรเป็นเป้าหมายเดียวกับกิจกรรมที่ 5.1 และ 5.2 รวม 2 ครั้ง ได้แก่ การติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรตามฤดูกาลผลิตพืชในแต่ละชนิดอย่างต่อเนื่อง และเน้นหนักในประเด็นที่เกษตรกรยังต้องปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ จำนวน 1 ครั้ง และตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นให้กับเกษตรกรเป้าหมายของโครงการ จำนวน 1 ครั้ง ทั้งนี้ หน่วยงานผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินการติดตาม ให้คำปรึกษาและประเมินแปลงเบื้องต้น โดยใช้โทรศัพท์ โน้ตบุ๊ก เพื่อติดตามสอบถาม และแก้ไขปัญหาเบื้องต้น และการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นแบบออนไลน์ โดยสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้วให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติ รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที พร้อมทั้งจัดทำแบบสรุปผลการประเมินแปลงเบื้องต้น และสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบ ตามระเบียบต่อไป

5.4 สนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์ จำนวน 1 0 แปลง โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโครงการ แล้วดำเนินการจัดประชุมรับฟังความเห็นเพื่อให้ทราบความต้องการและความจำเป็นของเกษตรกร โดยการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ เมล็ดพันธุ์ และท่อนพันธุ์อินทรีย์ เป็นต้น ซึ่งเกษตรกรเป็นเป้าหมายเดียวกับกิจกรรมที่ 5.1 5.2 และ 5.3 ทั้งนี้ หน่วยงานผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินการจัดประชุมรับฟังความเห็นของเกษตรกรแบบออนไลน์ผ่าน ZOOM Google Meet หรือโปรแกรมอื่นๆ แบ่งกลุ่มเป้าหมายให้น้อยลงเป็นกลุ่มย่อย ใช้โทรศัพท์ โน้ตบุ๊ก ในการสอบถามความต้องการ กำหนดจุดแจกปัจจัยการผลิตที่ชัดเจน แบ่งรอบ และจัดคิว โดยสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรม/โครงการแล้วให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติ รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที และ สรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบตามระเบียบต่อไป

6. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2564			ปี 2565							
	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65
1. อบรมเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ (รายใหม่)			←	→							
2. อบรมเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ และ ศึกษาดูงาน (รายเดิม ปี 2564)			←	→							
3. ติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินแปลงเบื้องต้น				←	→						
4. สนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรกรอินทรีย์				←	→						

7. ระยะเวลา

วันที่ 1 ตุลาคม 2564 – 30 กันยายน 2565

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 10 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตและกระบวนการจัดการสินค้าเกษตรกรอินทรีย์บนพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 50 ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้น และเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์

8.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 5,000 ราย ได้รับการอบรมด้านการผลิตและกระบวนการจัดการสินค้าเกษตรกรอินทรีย์

เชิงคุณภาพ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 50 ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้น

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายมีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการผลิตเกษตรอินทรีย์ ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีภูมิคุ้มกัน เกิดความเข้มแข็งมากขึ้น พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น ต้นทุนการผลิตลดลง มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ สินค้ามีคุณภาพตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มีตลาดและช่องทางในการจำหน่ายผลผลิตมากขึ้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความมั่นคงในอาชีพ และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรอย่างสมดุลและยั่งยืน

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มอารักขาพืช

1. ชื่อ นายทวีพจน์ มัชฌากิจ

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช

โทรศัพท์ 0 7648 1466

E-mail: phangnga@doae.go.th

2. ชื่อ นายกันต์ธีร์ สิริเวชพันธุ์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 0 7648 1466

E-mail: phangnga@doae.go.th

ภาคผนวก

1. ร่างหลักสูตร “หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์”

หัวข้อวิชา	ระยะเวลา	เทคนิคการนำเสนอ	ที่มาของวิทยากร
1. แนวทางการผลิตเกษตรอินทรีย์	1 ชั่วโมง	บรรยาย และจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
2. มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น	1 - 2 ชั่วโมง	บรรยาย และจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เทคโนโลยีการผลิตและปัจจัยการผลิตที่ใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์	1 ชั่วโมง	บรรยาย และจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
4. การผลิตสารชีวภัณฑ์ที่ใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์	1.5 - 2 ชั่วโมง	บรรยาย และฝึกปฏิบัติ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. ทักษะศึกษา ดูงาน	1.5 ชั่วโมง	จัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรและเอกชน
หมายเหตุ: หัวข้อวิชาและระยะเวลา สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่			

8. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (จังหวัดพังงา)

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ
- 1.4 แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

2. หลักการและเหตุผล

ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นการดำเนินงานซึ่งเน้นการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ โดยวางระบบการผลิตและการบริหารจัดการในแนวทางเดียวกัน เพื่อประหยัดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตามนโยบายการตลาดนำการผลิต นำไปสู่การจัดการสินค้าเกษตรสู่สมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน สร้างเสถียรภาพของราคาสินค้าเกษตรได้อย่างมั่นคงในอนาคต ตามแผนปฏิรูปการเกษตร โดยเกษตรกรยังคงเป็นเจ้าของพื้นที่และร่วมกันดำเนินการบริหารจัดการการผลิต ทั้งนี้ การกำหนดพื้นที่เป้าหมายของเกษตรแปลงใหญ่ ดำเนินการในพื้นที่ต่างๆ เช่น พื้นที่ในเขตชลประทาน พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ในเขตสหกรณ์นิคม และพื้นที่เกษตรทั่วไป โดยเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่จะร่วมกันกำหนดเป้าหมายการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยี การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุกขั้นตอน จนถึงเชื่อมโยงตลาดกับภาคเอกชนแบบประชารัฐ การปรับระบบส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการผลิตโดยเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ที่มีการดำเนินกิจกรรมที่ใกล้เคียงกันหรือติดต่อกันเป็นแปลงใหญ่ทำให้เกิดขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้น (Economy of Scale)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดนโยบายสำคัญในการพัฒนาภาคเกษตร คือ รักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและรายได้ให้กับเกษตรกร ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสม ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร วิชากิจชุมชน และสหกรณ์ รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ดูแลเกษตรกรที่มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ที่ดิน แหล่งเงินทุน โดยจัดทำโครงการ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่ มีการบริหารจัดการร่วมกัน ให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิตเพื่อร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพดี ราคายุ่ง และการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม เช่น เครื่องจักรกลการเกษตร (Motor Pool) เพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนการจัดการด้านการตลาด ช่วยพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีการพัฒนาเชิงพื้นที่ตามศักยภาพ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรตามความต้องการตลาด ด้วยการบูรณาการทุกภาคส่วน โดยหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกเป็นการเพิ่มอำนาจการต่อรองของเกษตรกรตลอดกระบวนการผลิต ตลอดโซ่อุปทาน

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และประมง มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่าย โดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

3.2 เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต มีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 เป้าหมายการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร

4.1.1 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิต แปลงใหญ่สินค้าเกษตรด้านพืช (ไม่รวมนาแปลงใหญ่) ผักและแมลงเศรษฐกิจ จำนวน 16 แปลง ประกอบด้วย

- 1) แปลงใหญ่ปี 2563 จำนวน 3 แปลง
- 2) แปลงใหญ่ปี 2564 จำนวน 7 แปลง
- 3) แปลงใหญ่ปี 2565 จำนวน 6 แปลง

4.1.2 ส่งเสริมการบริหารจัดการแปลงใหญ่ในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยแต่ละประเภท มีความหมาย ดังนี้

แปลงใหญ่ ปี 2563 และ 2564 หมายถึง

- แปลงใหญ่ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation : CoO) และมีข้อมูลในระบบ Co-farm.doae.go.th ณ วันที่ 10 กันยายน 2564

แปลงใหญ่ ปี 2565 หมายถึง

- แปลงที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสำรวจว่ามีศักยภาพในการดำเนินการแบบแปลงใหญ่ พร้อมดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบแปลงใหญ่ในปีงบประมาณ 2565 (รับรองได้ภายใน 31 ธันวาคม 2564)

เงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีดังนี้

1) เกษตรกรสมัครใจรวมกลุ่ม เข้าร่วมดำเนินการ โดยเป็นการรวมแปลงผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน แปลงไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกันเป็นผืนเดียว แต่ควรอยู่ภายในชุมชนที่ใกล้เคียงกัน

2) ขนาดพื้นที่และจำนวนเกษตรกร จำแนกเป็น 3 ประเภทสินค้า ดังนี้

ข้าว พืชไร่ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ และเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

ไม้ผล พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ สมุนไพร หรือพืชอื่นๆ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ หรือเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

ประมง ปศุสัตว์ พืชและแมลงเศรษฐกิจ พื้นที่ย่อยกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ หรือเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

- โค ๑ ตัว เท่ากับ ๐.๖๕ หน่วย
- กระบือ 1 ตัว เท่ากับ ๐.๗๐ หน่วย
- แพะ แกะ ๑ ตัว เท่ากับ ๐.๑๐ หน่วย
- สัตว์ปีก ๑ ตัว เท่ากับ ๐.๐๑ หน่วย
- พืชพันธุ์/พืชไร่/พืชไร่ 1 ไร่ เท่ากับ 0.6 หน่วย
- จิ้งหรีด 1 บ่อ เท่ากับ 0.6 หน่วย
- สุกร 1 ตัว เท่ากับ 0.40 หน่วย

4.2 สถานที่ดำเนินการ ทุกอำเภอ

5. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

5.1 การบริหารจัดการแปลงใหญ่

5.1.1 วิเคราะห์จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูล

สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

5.1.1.1 การประชาสัมพันธ์ชี้แจงเกษตรกรให้เห็นถึงประโยชน์ ความสำคัญและ

วิธีการดำเนินงานของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

5.1.1.2 การวิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลงและจัดทำแผนธุรกิจ จัดเวทีวิเคราะห์เพื่อทบทวน และปรับปรุงแผนและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่ม โดยใช้ข้อมูลแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ประกอบการวิเคราะห์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ การตลาด และการบริหารจัดการ

5.1.1.3 การจัดเก็บข้อมูล โดยจัดทำทะเบียนสมาชิกและบันทึกข้อมูลระบบ

Co-farm.doae.go.th

1) แปลงใหญ่ ปี 2563 ร่วมกับทีมงานผู้จัดการและเกษตรกรสมาชิก

- ทบทวนบัญชีรายชื่อและข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน
 - ประเมินผล และจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่ม/ สมาชิกในปีที่ผ่านมา
- ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ มาตรฐานการผลิต ตลาด
- ปรับปรุงข้อมูลในระบบ

2) แปลงใหญ่ ปี 2564 ร่วมกับทีมงานผู้จัดการและเกษตรกรสมาชิก

- ทบทวนบัญชีรายชื่อและข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน
 - ประเมินผล และจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่ม/ สมาชิกในปีที่ผ่านมา
- ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ มาตรฐานการผลิต ตลาด
- ปรับปรุงข้อมูลในระบบ

3) แปลงใหญ่ปี 2565

- จัดทำบัญชีรายชื่อสมาชิก รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขในการดำเนินงานในรูปแบบแปลงใหญ่
- เปิดแปลงและบันทึกข้อมูลสมาชิกในระบบให้ครบถ้วน เมื่อผ่านการรับรองจากคณะกรรมการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation : CoO) แล้ว

หมายเหตุ

1) การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของสมาชิก ให้ใช้ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ข้อมูลการผลิต การตลาดของเกษตรกร และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการจัดเวทีวิเคราะห์และวางแผนร่วมกันของสมาชิก โดยใช้เครื่องมือ Individual Farm Production Plan : IFPP ในการวิเคราะห์และวางแผนการผลิต รายบุคคล และแผนบริหารจัดการกลุ่ม ในการลดต้นทุน และยกระดับรายได้ และนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐาน ตามแบบจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลสมาชิกแปลงใหญ่ เพื่อบันทึกไว้ในระบบ Co-farm.doe.go.th ให้สามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานจากการเข้าร่วมโครงการต่อไป

2) การบันทึกข้อมูล : บันทึกข้อมูลในระบบออนไลน์ Co-farm.doe.go.th

3) การรายงานผลการรับรองและขึ้นทะเบียนเป็นแปลงใหญ่ ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงข้อมูลในฐานข้อมูลโครงการส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ให้ผู้รับผิดชอบในระดับจังหวัดดำเนินการผ่านระบบ <http://Co-farm.doe.go.th> เท่านั้น ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรจะยึดข้อมูลในระบบเป็นหลักฐานในการดำเนินงานโครงการ

4) แปลงใหญ่ที่มีระบบการปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน หรือสลับการใช้พื้นที่ในการปลูกพืชตามฤดูกาล เช่น แปลงใหญ่ข้าว ที่มีการปลูกพืชหลังนา ให้ทำการปรับปรุงข้อมูลในระบบ ตั้งแต่การแก้ไขชื่อแปลงโดยเพิ่มเติมชื่อสินค้าที่ปลูก เช่น แปลงใหญ่ข้าว/ถั่วลิสง และปรับปรุงข้อมูลในแผนการผลิต รายบุคคลด้วย

5) ปรับปรุงการตั้งชื่อแปลง ให้เป็นแบบแผนเดียวกันเพื่อให้สะดวกต่อการจัดหมวดหมู่ รายงาน และสืบค้นข้อมูล ดังนี้ “ แปลงใหญ่(ชื่อสินค้า) ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....”

5.1.2 การพัฒนาแปลง ยึดหลักการดำเนินการแบบบูรณาการที่สำคัญ คือ

- ให้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสอดคล้องกับระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System)
- สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดการให้มีการบูรณาการทีมงานในทุกกลุ่ม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานเกษตรอำเภอ โดยมีกิจกรรมหลักดังนี้

5.1.2.1 แปลงใหญ่ ปี 2563 แปลงปีที่ 3 (3 แปลง)

- 1) การวิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลงจัดทำแผนธุรกิจปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่ ติดตาม และประเมินผลและจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่มในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ มาตรฐานการผลิต ตลาด ด้วยการจัดเวทีเพื่อทบทวนและปรับปรุงเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูลมาบันทึกในระบบ Co-farm.doe.go.th โดยใช้ข้อมูลแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ประกอบการวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ การตลาด และการบริหารจัดการ
- 2) การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรและบริหารจัดการ (เน้นการพัฒนาคุณภาพ การเชื่อมโยงการตลาด และการบริหารจัดการกลุ่มเป็นการสนับสนุนการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน รวมกันผลิต และรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน โดยใช้แนวทางการพัฒนา Smart Group ของกรมส่งเสริมการเกษตร สำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรสามารถจัดได้หลายรูปแบบเช่น การจัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ การศึกษาดูงาน การพบปะแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม เป็นต้น โดยอาจบูรณาการกับกิจกรรมต่างๆ จากหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น การจัดการศัตรูพืช การจัดการดินและปุ๋ย การจัดอาชีพเสริม เป็นต้น รวมทั้งกิจกรรมที่ได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก (หน่วยงานอื่นๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือกระทรวงอื่นๆ และภาคเอกชน) ทั้งนี้ ต้องมีการบูรณาการจัดทำหลักสูตรการจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน หรือสินเชื่อต่างๆ ได้

โดยกิจกรรมที่ 1 และ 2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน แปลงละ 5,00 บาท ทั้งนี้ การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรสามารถปรับวิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

3) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร/สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

สนับสนุนวัสดุในการพัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เป็นการสนับสนุนวัสดุ เพื่อประกอบการให้ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เช่น การแปรรูป การเพิ่มมูลค่า การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผ่านระบบสารสนเทศ เป็นต้น โดยดำเนินการตามความต้องการของกลุ่ม

5.1.2.2 แปลงใหญ่ ปี 2564 แปลงปีที่ 2 (7 แปลง)

ดำเนินการในแนวทางเดียวกันกับแปลงปี 2563 โดยกิจกรรมที่ได้รับการ

สนับสนุนประกอบด้วย

- 1) การวิเคราะห์จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูล
- 2) การถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร (เน้นพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพ

การผลิต การบริหารจัดการกลุ่ม การเชื่อมโยงการตลาด)

โดยกิจกรรมที่ 1 และ 2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน แปลงละ 5,00 บาท
ทั้งนี้ การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรสามารถปรับวิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

- 3) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร/สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

5.1.2.3 แปลงใหญ่ ปี 2565 แปลงปีที่ 1 (6 แปลง)

- 1) การเตรียมการ

(1) รับรองแปลงผ่าน CoO (รับรองภายใน 31 ธันวาคม 2564)

(2) จัดเวทีวิเคราะห์ จัดทำแผนและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มตามการบริหารจัดการรูปแบบแปลงใหญ่ใน 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน GAP การตลาด และการบริหารจัดการ พร้อมทั้งติดตามและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่มาบันทึกในระบบ co-farm.doe.go.th และประเมินผลจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่มในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ มาตรฐานการผลิต ตลาด

2) การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรและบริหารจัดการ (เน้นด้านการลดต้นทุน-การเพิ่มผลผลิต พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer และความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน การตลาดและเชื่อมโยง)

(1) ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรด้านการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรสามารถจัดได้หลายรูปแบบเช่น การจัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ การศึกษาดูงาน การพบปะแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม เป็นต้น

(2) การสนับสนุนการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน รวมกันผลิต และรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน โดยใช้แนวทางการพัฒนา Smart Group ของกรมส่งเสริมการเกษตร

(3) ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรด้านการตลาดและเชื่อมโยงการตลาด

โดยกิจกรรมที่ 1 และ 2) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน แปลงละ 5,00 บาท
ทั้งนี้ การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรสามารถปรับวิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

3) ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

จัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อเป็นการทดสอบหรือสาธิตเทคโนโลยีในประเด็นที่เกษตรกรต้องการทราบหรือเทคโนโลยีที่ต้องการชักชวนให้เกษตรกรพัฒนา ภายใต้ความเห็นชอบของสมาชิกและบูรณาการกับหน่วยงานวิชาการในพื้นที่ (กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน มหาวิทยาลัย เป็นต้น) โดยดำเนินการตามความต้องการของกลุ่ม

5.2 การบริหารจัดการโครงการ

5.2.1 การประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ (แนวทางการจัดประชุมตามภาคผนวก)

จัดประชุมเครือข่ายของคณะกรรมการแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด เครือข่ายละ 4 ครั้ง เพื่อวางแผนการพัฒนาแปลงใหญ่

ระดับอำเภอ 8 อำเภอ จำนวน 4 ครั้ง

ระดับจังหวัด จำนวน 4 ครั้ง

5.2.2 การติดตามและประเมินผลโครงการ

ติดตาม ประเมินผลโครงการ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด

6. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2564			ปี 2565								
	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65	ก.ย. 65
1. การบริหารจัดการแปลงใหญ่												
1.1 แปลงใหญ่ ปี 2563 แปลงปีที่ 3 (3 แปลง)												
1) การวิเคราะห์/จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูล		←→										
2) การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเน้นการบริหารจัดการกลุ่ม การเชื่อมโยงการตลาด			←→									
3) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร							←→					
1.2 แปลงใหญ่ ปี 2564 แปลงปีที่ 2 (7 แปลง)												
1) การวิเคราะห์จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูล		←→										
2) การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเน้นพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการกลุ่ม การเชื่อมโยงการตลาด			←→									
3) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร/สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้							←→					
1.3 แปลงใหญ่ ปี 2565 แปลงปีที่ 1 (6 แปลง)												
1. การเตรียมการ และการวิเคราะห์จัดทำแผนและจัดเก็บข้อมูล		←→										
2. การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเน้นด้านการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพ พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer และความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน การตลาดและเชื่อมโยง			←→									
3. ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต							←→					
2. การบริหารจัดการโครงการ												
- จัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่		←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→

****หมายเหตุ** อำเภอเมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมเสร็จแล้วให้รายงานผล ให้จังหวัดทราบ (ไฟล์พร้อมภาพประกอบ) เพื่อสรุปผลการดำเนินงานต่อไป

7. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม่น้อยกว่า 16 แปลง

ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่มีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางระบบส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานที่เน้นการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต มีตลาดรองรับ ภายใต้การบริหารจัดการที่ดี สามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ : พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม่น้อยกว่า 16 แปลง

เชิงคุณภาพ : เกษตรกรที่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ร้อยละ 60 มีการลดต้นทุนการผลิต และผลผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 เกษตรกรได้รับการสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และประมง มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

8.2 เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

9. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

1. นางสาววิไลวรรณ สีนา

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

เบอร์โทรศัพท์ : 0 764 81466

2. นางสาวเพชรดา เฟ่งตา

ผู้รับผิดชอบงานแปลงใหญ่ไม้ผล

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

เบอร์โทรศัพท์ : 095 257 9527

3. นางสาวอรอุมา ศุภศรี

ผู้รับผิดชอบงานแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

เบอร์โทรศัพท์ : 086 944 5499

4. นายนพดล ภัคดี

ผู้รับผิดชอบงานแปลงใหญ่ทั้งระบบ แปลงใหญ่ยางพารา และมะพร้าว

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

เบอร์โทรศัพท์ : 06 4075 1313

กลุ่มอารักขาพืช

1. นายทวีพนธ์ มัจฉากิจ

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช

เบอร์โทรศัพท์ 081 0819759

2. นายกันต์ธีร์ สิริเวชพันธุ์

ผู้รับผิดชอบ แปลงใหญ่ฝ้ายและแมลงเศรษฐกิจ

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

เบอร์โทรศัพท์ : 081 4161541

9. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

9.1 กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร “ปาล์มน้ำมัน”

(จังหวัดพังงา)

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
- แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ
- 1.4 แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

2. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีพันธสัญญาเปิดตลาดสินค้าปาล์มน้ำมันและเมล็ดในปาล์ม ตามข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ซึ่งมีผลบังคับให้ประเทศไทยต้องยกเลิกโควตาและลดภาษีนำเข้าปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ตามที่ผูกพันไว้เหลือร้อยละ 0 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 โดยที่ประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นสมาชิกที่มีศักยภาพการผลิตสูงกว่าไทย ในขณะเดียวกันก็มีการรวมตัวของอาเซียนไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ภายในปี 2558 เพื่อสร้างให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน จำนวน 11 สาขา ซึ่งสินค้าเกษตรเป็นหนึ่งในสินค้าที่ต้องเข้าร่วม นอกจากนั้นกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป กำหนดเกณฑ์ในการนำเข้าปาล์มน้ำมันและผลิตภัณฑ์ ที่มีการผลิตอย่างเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อมและเป็นธรรมต่อสังคมซึ่งเป็นการกีดกันทางการค้า ที่นับวันจะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

คณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบการทบทวนยุทธศาสตร์การปฏิรูปปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2563 โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ ในการพัฒนา คือ “พัฒนาปาล์มน้ำมัน น้ำมันปาล์ม ไปสู่อุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอล เพื่อการแข่งขันในการดำเนินธุรกิจในอาเซียน” มีกรอบระยะเวลาเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะสั้น ตั้งแต่ปี 2561 – 2565 ระยะกลาง ตั้งแต่ปี 2566 – 2570 และระยะยาว ตั้งแต่ปี 2571 – 2580 รวมระยะเวลาการปฏิรูป 20 ปี ดำเนินการใน 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการผลิต (2) ด้านนวัตกรรม (3) ด้านมาตรฐานปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม (4) ด้านพลังงาน (5) ด้านการตลาด (6) ด้านการบริหารจัดการ พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายในการเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมัน เพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศ อุปโภค บริโภค พลังงานทดแทน และการส่งออก

ดังนั้น จึงจำเป็นที่เกษตรกรต้องมีการปรับตัวให้สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการของประเทศ และแข่งขันได้ภายใต้กรอบการค้าเสรี กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในกิจกรรมที่กำหนดไว้ตามแผนปฏิรูปดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ปาล์มน้ำมัน ยุทธศาสตร์การปฏิรูปปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตปาล์มน้ำมัน ให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบ

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความสามารถในการผลิต การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน อย่างมีประสิทธิภาพ ยกกระดับผลผลิตต่อไร่และลดต้นทุนการผลิต พร้อมพัฒนาเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตปาล์มน้ำมันคุณภาพดี

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เป้าหมาย เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน 30 ราย

สถานที่ดำเนินการ

◆ พื้นที่เหมาะสมการปลูกปาล์มน้ำมัน ได้แก่ พื้นที่ตำบลมะรุ่ย อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต : ส่งเสริมการผลิตที่มีประสิทธิภาพ โดยถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันต่อไร่ และลดต้นทุนการผลิต

5.1.1 ถ่ายทอดเทคโนโลยีในการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันในเขตพื้นที่เหมาะสม โดยสำนักงานเกษตรอำเภอบึงนารางถ่ายทอดเทคโนโลยีในการผลิตปาล์มน้ำมัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล ควบคู่ไปกับการจัดทำแปลงถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมัน ทั้งนี้ ควรคัดเลือก/รับสมัครเกษตรกรผู้สนใจที่มีพื้นที่ในบริเวณใกล้เคียงกัน เพื่อให้สามารถรวมกลุ่มในการทำกิจกรรมร่วมกันตลอดการจัดทำโครงการ จำนวน 2 ครั้ง 30 ราย งบประมาณ 12,000 บาท

5.1.2 จัดทำแปลงถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อเป็นแปลงเรียนรู้ ร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม โดยเน้นเรื่อง การให้น้ำ การวิเคราะห์ดิน -ใบปาล์มน้ำมัน (รายละเอียดตามภาคผนวก 1 และ 2) การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ การเก็บเกี่ยวตามมาตรฐานทะลายปาล์ม การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล โดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายการผลิต โดยมีเงื่อนไข คือ 1) ดำเนินการในรูปกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันคุณภาพดี 2) จัดทำข้อมูลเกษตรกร ข้อมูลพื้นฐานของแปลง และพิกัดแปลง 3) เกษตรกรเจ้าของแปลงและเกษตรกรที่เข้าอบรมทุกรายต้องจดบันทึกรายละเอียดการปฏิบัติในแปลงเพื่อเป็นข้อมูลในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (รายละเอียดตามภาคผนวก 3) จำนวน 1 แปลง งบประมาณ 20,000 บาท

5.2 ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการผู้ปลูกปาล์มน้ำมันคุณภาพดี โดยการสนับสนุนให้มีการจัดการผ่านกระบวนการกลุ่มในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน และรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย

5.2.1 จัดกระบวนการส่งเสริมและพัฒนากลุ่ม โดยสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดอบรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มให้มีประสิทธิภาพตามกระบวนการมาตรฐานการผลิตน้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืน หรือมาตรฐานอื่น ๆ มุ่งเน้นให้กลุ่มมีการควบคุมมาตรฐานการผลิตและการเก็บเกี่ยวผลผลิตตามมาตรฐานทะเลลายปาล์ม รวมทั้งติดตามควบคุมคุณภาพผลผลิตอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ควรเป็นเกษตรกรที่ดำเนินการในกิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมัน โดยส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกันเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันคุณภาพดี กลุ่มละไม่น้อยกว่า 30 ราย จำนวน 1 ครั้ง งบประมาณ 6,000 บาท

5.2.2 วัสดุอุปกรณ์ในการบริหารจัดการกลุ่ม เช่น สมุดทะเบียน/ สมุดประจำแปลง/ ข้อตกลง -
ระเบียบกลุ่ม ฯลฯงบประมาณ 3,000 บาท

5.3 ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน การจัดทำแปลงเรียนรู้ และการบริหารจัดการกลุ่โดยสำนักงาน
เกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ

6. แผนปฏิบัติงาน

[illegible]

7. ระยะเวลา

1 ตุลาคม 2564 – 30 กันยายน 2565

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

- 1) เกษตรกร 30 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- 2) กลุ่มเกษตรกร 1 กลุ่ม ได้รับการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันคุณภาพดี

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

- 1) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60
- 2) กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันคุณภาพดีเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เปอร์เซ็นต์น้ำมันไม่ต่ำกว่า 18 เปอร์เซ็นต์

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

- 1) เกษตรกร 30 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- 2) กลุ่มเกษตรกร 1 กลุ่ม ได้รับการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันคุณภาพดี

เชิงคุณภาพ

- 1) เกษตรกรสามารถนำความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในปฏิบัติในสวนปาล์มน้ำมันได้
- 2) กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันคุณภาพดีเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เปอร์เซ็นต์น้ำมันไม่ต่ำกว่า 18 เปอร์เซ็นต์

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 เกษตรกรได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการผลิต การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน อย่างมีประสิทธิภาพ ยกระดับผลผลิตต่อไร่และลดต้นทุนการผลิต พร้อมพัฒนาเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตปาล์มน้ำมันคุณภาพดี

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

1. นางสาววิไลวรรณ สีนา ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์/โทรสาร 076 481 467

2. นางสาวอรอุมา ศุภศรี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์/โทรสาร 086 944 5499

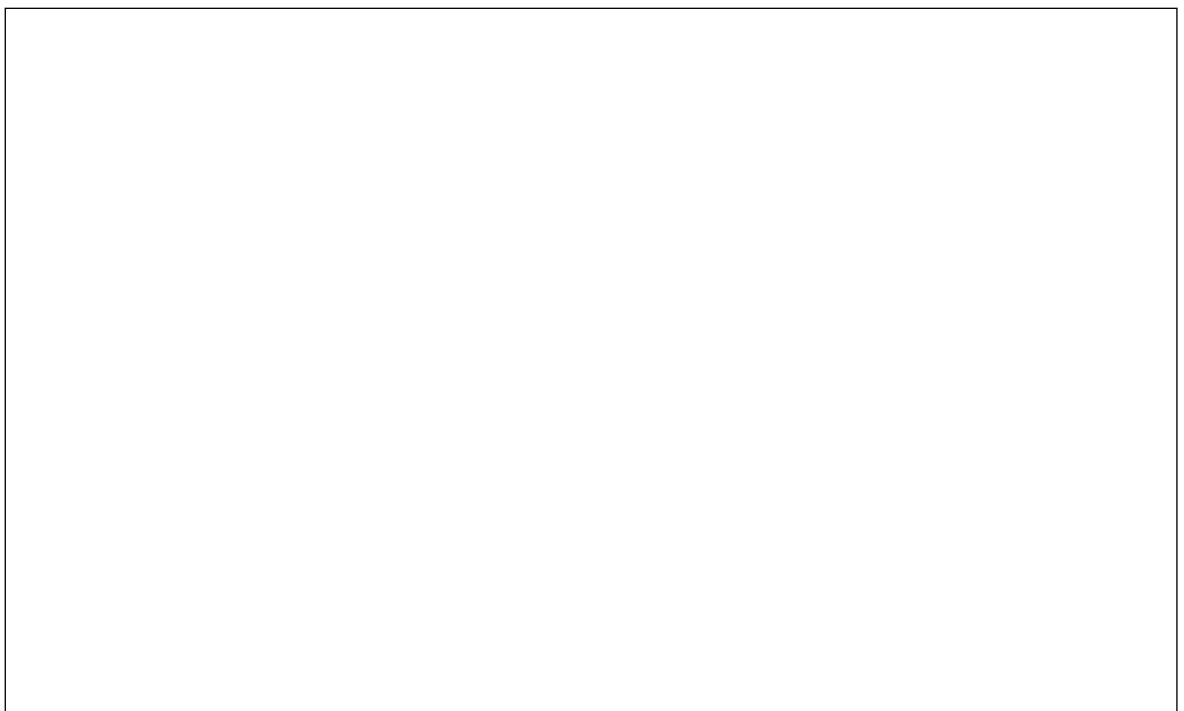
ภาคผนวก 1

รายละเอียดประกอบตัวอย่างดิน-ใบ

รายละเอียดประกอบตัวอย่างดิน

รายละเอียดประกอบตัวอย่างใบ

ภาคผนวก 2

วิธีการเก็บและเตรียมตัวอย่างดิน-ใบ ส่งวิเคราะห์

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

1. ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเก็บตัวอย่างดิน

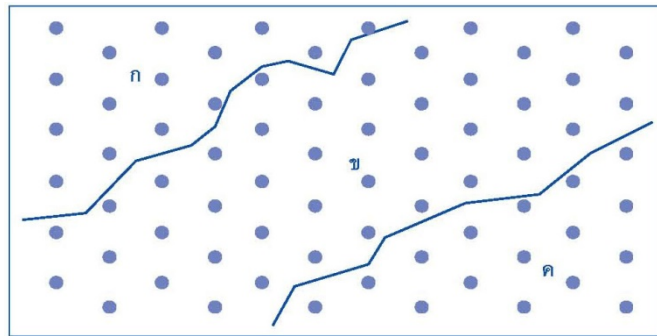
เก็บตัวอย่างดินอาจทำได้ตลอดทั้งปีซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสม โดยทั่วไปแล้วเวลาที่เหมาะสมที่สุดคือ ภายหลังจากการเก็บเกี่ยวหรือก่อนฤดูการเพาะปลูกประมาณสองเดือน ซึ่งเป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นที่เหมาะสมคือ ไม่แห้งหรือแฉะจนเกินไป ถ้าดินแห้ง หรือแฉะจนเกินไปจะทำให้การเก็บตัวอย่างดินลำบาก เนื่องจากดินแห้งเกินไปการขุดเจาะจะกระทำได้อย่างยาก หรือถ้าแฉะเกินไปจะทำให้ไม่สะดวกในการคลุกเคล้าดินให้เข้ากันสนิท สำหรับปาล์มน้ำมัน ควรเก็บตัวอย่างดินก่อนใส่ปุ๋ยประมาณ 1 เดือน เพื่อให้ทราบข้อมูลดินก่อนมีการแนะนำใส่ปุ๋ย

2. ความลึกในการเก็บตัวอย่างดิน

สำหรับความลึกของหลุมที่จะเจาะเอาตัวอย่างดินนั้นไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการวิเคราะห์และชนิดของพืชที่ปลูก ถ้าพืชที่ปลูกมีรากหยั่งลึกไปในดินก็ควรเจาะให้ลึกพอ ๆ กับความลึกที่คาดว่ารากของพืชจะหาอาหารได้ และโดยทั่ว ๆ ไปแล้วแยกดินที่เจาะได้จากระดับความลึก 15 ซม. แรกและหลัง ออกจากกันไว้คนละถุง หรืออาจจะลึกมากกว่านี้อีก 1 ถุงก็ได้ ถ้ารากหยั่งลึกมาก ๆ สำหรับปาล์มน้ำมันควรเก็บที่ความลึก 0-15, 15-30 ซม. และอาจเก็บเพิ่มที่ความลึก 30-70 ซม.

3. การสุ่มเก็บตัวอย่างดินในพื้นที่ปลูก

จำนวนหลุมที่จะเจาะเพื่อผลการวิเคราะห์ในแปลงหนึ่ง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ เวลา และขนาดของพื้นที่ที่จะเจาะเก็บตัวอย่างดินเป็นสำคัญ สำหรับการเก็บดินเพื่อวิเคราะห์ธรรมดา โดยทั่วไปในเนื้อที่ 3-5 ไร่ อาจเจาะหรือเก็บตัวอย่างดินประมาณ 10-25 หลุม หรือในบางกรณีที่มีการศึกษาในสาระสำคัญพิเศษเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งของดินนั้น ๆ ในเนื้อที่ 10-20 ไร่ อาจเก็บตัวอย่างดิน 200 ตัวอย่าง หรือมากกว่านั้น ยกตัวอย่างเช่น การวิเคราะห์หาปริมาณ P และ K ที่เป็นประโยชน์นั้น พบว่า มีความแปรปรวนสูงมาก การที่จะให้ได้ตัวอย่างดินที่ดิบพื้นที่หนึ่ง ๆ ที่ระดับความแม่นยำ 10 % และอยู่ในช่วงความเชื่อมั่นที่ระดับ 95 % จะต้องทำการเก็บตัวอย่างไม่น้อยกว่า 100 ตัวอย่าง นอกจากนี้แล้วยังจะต้องพิจารณาข้อได้เปรียบและเสียเปรียบของแต่ละวิธีการหรือแบบแผนการเก็บตัวอย่างดินที่ใช้ด้วย จากตัวอย่างแบบแผนการเก็บตัวอย่างดินพบว่า แต่ละวิธีการนั้นแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ โอกาส และขนาดของพื้นที่ที่ได้กล่าวแล้ว ขนาดของแปลงที่จะทำการเก็บตัวอย่างดินหนึ่ง อาจไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศ ความลาดเอียงของพื้นที่และวัตถุประสงค์ ดังนั้นพื้นที่หนึ่งอาจจะต้องถูกแบ่งออกเป็นแปลงย่อยหลายๆ แปลง และในแต่ละแปลงย่อยควรมีระดับความสม่ำเสมอของดินเหมือนกันหรือจัดอยู่ในหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน และถ้าหากดินบริเวณที่ต้องเก็บตัวอย่างมีความแปรปรวนหรือในบริเวณเดียวกันมีชุดดินต่างกันด้วยแล้ว การแบ่งเป็นแปลงย่อยจึงสำคัญมาก และควรเก็บตัวอย่างดินแยกจากกันในแต่ละแปลงย่อยด้วย

รูป การแบ่งบริเวณพื้นที่เก็บตัวอย่างดินออกเป็นแปลงย่อยที่มีสมบัติของดินคล้ายคลึงกัน หรืออยู่ในชุดดินเดียวกัน (อาจใช้ความลาดชัน หรือเนื้อดิน และสีของดินจำแนกก็ได้)

4. วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

- 1) หลังจากทำการแบ่งพื้นที่ออกเป็นแปลงย่อยที่มีความสม่ำเสมอแล้ว ทำการเก็บตัวอย่างดิน โดยสุ่มเก็บประมาณ 10-25 หลุม ต่อเนื้อที่ 3-5 ไร่ ตัวอย่างดินที่เก็บจากแต่ละหลุมต้องมีปริมาตรเท่ากัน ให้หลีกเลี่ยงบริเวณบ้านเก่า คอกสัตว์ หลุมบ่อ บริเวณที่เผาไม้เก่า หรือบริเวณที่มีปุ๋ยตกค้างอยู่
- 2) การใช้พลั่วในการเก็บตัวอย่างดินให้ชุดหลุมเป็นรูปตัว V ลึกประมาณ 15 ซม. กดปลายพลั่ว ปล่อยให้ปลายพลั่วมีความหนาของดิน 2 ซม. และดินลึกประมาณ 15 ซม. จัดพลั่วขึ้น ตัดดินด้านข้างออกให้เหลือดินตรงกลางพลั่วกว้างประมาณ 2.5 ซม. เก็บตัวอย่างดินลงในถัง ทำเช่นเดียวกันนี้จนได้ตัวอย่างดินครบตามจำนวนที่ต้องการ
- 3) การใช้สว่านเจาะหรือหลอดเจาะ ให้ใช้สว่านเจาะหรือหลอดเจาะดินให้ตั้งฉากกับผิวดินลึกประมาณ 15 ซม. หรือลึกตามความต้องการ หมุนหรือกดสว่านหรือหลอดเจาะให้ดินเข้าเต็ม แล้วเก็บตัวอย่างดินลงในถัง ทำเช่นเดียวกันนี้จนได้ตัวอย่างดินครบตามจำนวนที่ต้องการ
- 4) นำตัวอย่างดินในข้อ 2 หรือ 3 มาคลุกตัวอย่างทั้งหมดให้เข้ากันอย่างสม่ำเสมอ เก็บเศษไม้ หิน หรือกรวดออกไป บางครั้งดินเป็นก้อนใหญ่ควรบีบให้แตกเป็นก้อนเล็ก ๆ เสียก่อนแล้วคลุกให้เข้ากันอีกครั้งก็จะได้เป็นตัวอย่างรวม ซึ่งเป็นตัวแทนของพื้นที่
- 5) สุ่มตัวอย่างดินจากข้อ 4 ประมาณ 0.5-1.0 กิโลกรัม ใส่ถุงพลาสติก พร้อมทั้งเขียนหมายเลขตัวอย่างดินให้ชัดเจน หรือเขียนรายละเอียดของตัวอย่างใส่ไว้ข้างในถุงก็ได้

5. การจดบันทึก

การจดบันทึกตัวอย่างดินก็มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้วิเคราะห์ซึ่งไม่มีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของดินที่วิเคราะห์หรือไม่ได้ไปเห็นสภาพพื้นที่ที่เก็บตัวอย่างดินด้วยตนเอง สามารถใช้ข้อมูลนี้เป็นส่วนประกอบในการพิจารณาแปลความหมายค่าวิเคราะห์ดินเพื่อแนะนำการใช้ประโยชน์ได้ซึ่งควรมีการจดบันทึกดังนี้

หลังจากบันทึกข้อมูลประวัติของพื้นที่ที่เก็บตัวอย่างดินแล้ว ก็ควรเขียนแผนที่หรือแผนผังของพื้นที่นั้น ๆ ไว้พอสังเขป พร้อมทั้งบอกทิศทาง ถนน คลอง แม่น้ำ และอื่น ๆ

วิธีการเก็บตัวอย่างใบ

1. ความสำคัญของการวิเคราะห์ใบปาล์มน้ำมันเพื่อแนะนำการใช้ปุ๋ย

โดยปกติปาล์มน้ำมันจะเป็นพืชที่มีการใช้ปุ๋ยในอัตราที่สูง ซึ่งอาจสูงถึง 8 - 10 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี เนื่องจากในแต่ละปีจะมีการนำผลผลิต (ทะลายปาล์ม) ออกไปมาก ซึ่งอาจสูงถึง 100 - 200 กิโลกรัมต่อต้น การนำผลผลิตออกไปนั้น จะเป็นการนำปริมาณธาตุอาหารต่าง ๆ ออกไปด้วยนั่นเอง การใส่ปุ๋ยในปริมาณที่ไม่เพียงพอจะทำให้ผลผลิตปาล์มลดลง ในทางตรงกันข้ามหากมีการใส่ปุ๋ยในปริมาณมากเกินไปก็จะทำให้เป็นการเพิ่มต้นทุน และปุ๋ยบางส่วนที่พืชนำไปใช้ไม่หมดก็จะสูญเสีย ตัวอย่างเช่น หากใส่ปุ๋ยยูเรีย 4 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี ราคา กิโลกรัมละ 9 บาท แต่เมื่อวิเคราะห์ใบแล้วพบว่าใช้เพียง 3.5 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี ซึ่งหากไม่วิเคราะห์ใบก็จะใส่เกินไป 0.5 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี คิดเป็นเงิน 4.5 บาทต่อต้นต่อปี หรือ 99 บาทต่อไร่ต่อปี

หรือ 990 บาทต่อ 10 ไร่ อย่างนี้เป็นต้นซึ่งถ้าคิดถึงการใส่ปุ๋ยอื่น ๆ เช่น ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม แมกนีเซียม ก็จะพบว่าเป็นการเพิ่มต้นทุนอย่างมาก ประการที่สำคัญอีกอย่าง คือ ความไม่สมดุลของธาตุอาหารในปาล์มน้ำมัน หากไม่มีการวิเคราะห์ใบจะไม่ทราบสัดส่วนความต้องการธาตุอาหารในแต่ละธาตุ ซึ่งหากปาล์มน้ำมันได้รับ ธาตุอาหารไม่สมดุลก็จะมีผลต่อการให้ผลผลิตเช่นเดียวกัน

2. การเก็บตัวอย่างใบปาล์มน้ำมันจากทางใบที่ 17

ในการวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในปาล์มน้ำมัน จะยึดถือปริมาณธาตุอาหารในทางใบที่ 17 เป็นหลัก เนื่องจากเหตุผล ดังนี้

- 1) การวิจัยทั่วโลกได้ยึดทางใบที่ 17 เป็นหลัก และได้มีการศึกษาระดับของปริมาณธาตุอาหารที่เหมาะสมของทางใบดังกล่าวไว้เป็นมาตรฐานแล้ว
- 2) ได้มีการศึกษาในอดีตจนได้ข้อสรุปแล้วว่าปริมาณธาตุอาหารในทางใบที่ 17 ของปาล์มน้ำมัน มีความสัมพันธ์กับการให้ผลผลิตหลาย
- 3) ทางใบที่ 17 จะเป็นทางใบที่อยู่บริเวณกลางทรงพุ่มซึ่งไม่อ่อนหรือแก่เกินไป ซึ่งมีการศึกษาพบว่า ปริมาณธาตุอาหารในทางใบที่มีอายุต่างกันจะมีปริมาณธาตุอาหารที่ต่างกัน
- 4) ทางใบที่ 17 สะดวกในการนับทางใบและเก็บตัวอย่างใบ

3. ช่วงเวลาการเก็บตัวอย่างใบ

เนื่องจากปริมาณธาตุอาหารในใบมีการเปลี่ยนแปลงตลอดปี จากผลของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ปริมาณน้ำฝน ปริมาณปุ๋ยที่ใส่ ช่วงเวลาในการเก็บตัวอย่างใบไม่ควรทำในช่วงฤดูแล้งหรือฤดูฝน และจะต้องหลังจากใส่ปุ๋ยอย่างน้อย 3 เดือน โดยทั่วไปในภาคใต้ฝั่งตะวันตก (สตูล ตรัง กระบี่) ควรจะเก็บในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงมีนาคม ในขณะที่ภาคใต้ฝั่งตะวันออก (สุราษฎร์ธานี ชุมพร นครศรีธรรมราช) ควรเก็บในช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน ในการเก็บตัวอย่างจะต้องเก็บในช่วงเดือนเดียวกันทุก ๆ ปี

4. ขั้นตอนการเก็บตัวอย่างใบ

1) วางแผนผังการเก็บตัวอย่างใบ

รายละเอียด : วาดแผนที่แปลงที่จะเก็บตัวอย่างใบ เพื่อกำหนดจำนวนต้นและตำแหน่งที่จะเก็บตัวอย่างใบ (รายละเอียดในข้อ 2) : ทำเครื่องหมายต้นที่เก็บตัวอย่างใบ (มีคุณสมบัติตามข้อ 3)

2) จำนวนต้นที่เก็บตัวอย่างใบ : ใช้ตัวอย่าง 10-15 ต้น ซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ 3

3) คุณสมบัติของต้นที่เก็บตัวอย่าง

◇ เป็นต้นปาล์มที่สมบูรณ์ซึ่งมีผลผลิตหลายต่อเนื่องทุก ๆ ปี (ไม่เลือกต้นที่ให้หลายมากเกินไป หรือไม่มีหลายเลย)

◇ เป็นต้นปาล์มที่ไม่มีอาการผิดปกติ หรือขาดธาตุอาหารอย่างรุนแรง

◇ เป็นต้นปาล์มที่ไม่อยู่ใกล้ถนน ทางน้ำ หรือจอมปลวก

◇ เป็นต้นปาล์มที่ไม่อยู่ขอบสวน หรือใกล้ต้นที่ตาย

4) ขั้นตอนการเก็บตัวอย่างใบ

	ดูต้นปาล์มว่ามีเส้นเวียนซ้ายหรือเวียนขวา เพื่อกำหนดแนวการนับทางใบ จากทางใบที่ 1 ไปยังทางใบที่ 17
	กำหนดทางใบที่ 1 โดยทางใบที่ 1 ได้แก่ ใบที่อ่อนที่สุด ใบย่อยตั้งฉากกับทางใบแล้ว ทางใบที่ 1 จะถูกประกบด้วยใบที่ 3 และ 5 ใบล่างที่อยู่ระหว่างใบที่ 3 กับใบที่ 5 คือใบที่ 9 ด้านล่างใบที่ 9 คือใบที่ 17
	ตัดทางใบที่ 17 ลงมา ตำแหน่งที่ตัดใบย่อยจะอยู่บริเวณกลางทางใบ ซึ่งสังเกตได้จากด้านบนทางใบจะเปลี่ยนจากแบนเป็นสันเหลี่ยม
	ตัดใบย่อยข้าง 6 ใบเพียงด้านเดียว

	ตัดส่วนกลางใบย่อย ยาว 6-8 นิ้ว
	แยกก้านใบออกทิ้ง ดังนั้น 6 ใบย่อย จะได้แผ่นใบ รวม 12 แผ่นใบ หากเก็บตัวอย่างใบ 10 ต้น จะได้แผ่นใบตัวอย่าง รวม $10 \times 12 = 120$ แผ่นใบ ** จำนวนใบย่อยแต่ละตัวอย่างที่ส่งวิเคราะห์ จะต้องมากกว่า 100 แผ่นใบ

ภาคผนวก

สมุดบันทึกสวนปาล์มน้ำมัน

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรปาล์มน้ำมัน ปี 2565

ชื่อ – สกุล

.....

ที่อยู่

.....

หมายเลขโทรศัพท์

.....

สมุดบันทึกเล่มที่.....แปลงที่.....

ชื่อแปลง.....

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร

สามารถปรับปรุง เพิ่มเติมสมุดบันทึกได้ตามความเหมาะสม

สารบัญ

1. ประวัติแปลงปลูก.....	1
2. ข้อมูลพื้นฐานแปลงปลูก.....	2
3. ข้อมูลด้านพันธุ์ปาล์ม.....	3
4. ข้อมูลการจำหน่ายผลผลิต.....	4
5. สรุปข้อมูลการให้ผลผลิต.....	12
6. ข้อมูลการใช้ปุ๋ย/ สารบำรุงดิน และค่าจ้าง.....	13
7. ประวัติการใช้ปุ๋ย.....	17
8. ข้อมูลผลการวิเคราะห์ตัวอย่างดิน-ใบและคำแนะนำการใช้ปุ๋ย.....	19
9. ข้อมูลการใช้สารเคมี/ สารชีวภัณฑ์ กำจัดศัตรูพืช (แมลง/ โรค/ วัชพืช) และค่าจ้าง.....	24
10. ข้อมูลค่าใช้จ่ายอื่น ๆ.....	25
11. ข้อมูลการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM).....	27
12. สรุปต้นทุนและผลตอบแทนการผลิต.....	29
13. ประวัติการฝึกอบรม.....	31
14. แบบประเมินสวนปาล์มน้ำมัน.....	33
15. ประวัติการเข้าเยี่ยมแปลง.....	35
16. บันทึกช่วยจำ.....	38

1. ประวัติแปลงปลูก

1. ชื่อแปลง.....แปลงที่.....
ที่อยู่.....
ประเภทเอกสารสิทธิ์.....
2. ปี พ.ศ. ที่ปลูก..... อายุ.....ปี
พื้นที่ปลูก.....ไร่ จำนวนต้น.....ต้น
3. จำนวนต้นตาย.....ต้น จำนวนต้นปลูกทดแทน.....ต้น
สาเหตุการตาย.....
4. ชื่อเจ้าของแปลง.....
ที่อยู่.....
โทรศัพท์/Line ID.....
5. ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม ☐ มีพื้นที่ติดภูเขา ☐ มีพื้นที่ติดแหล่งน้ำ
☐ มีพื้นที่ติด HCVs ☐ ไม่มีพื้นที่ติด HCVs
☐ มีพันธุ์พืช/ สัตว์หายาก ☐ ไม่มีพันธุ์พืช/ สัตว์หายาก
☐ มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ☐ ไม่มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

แผนที่ตั้งแปลงโดยส ังเขป

2. ข้อมูลพื้นฐานแปลงปลูก

1. ชูดิน ตามแผนที่ดิน

.....

2. พิกัดภูมิศาสตร์ (GPS)

.....

3. สภาพพื้นที่

☐ ที่ราบ ☐ ที่ราบลอนคลื่น ☐ ที่ลุ่ม ☐ ที่ลาดชัน.....%

☐ อื่น ๆ.....

4. ลักษณะของเนื้อดิน

☐ เหนียว ☐ ร่วน ☐ ทราย ☐ ทราย ☐ ทราย

☐ ร่วนปนทราย ☐ อื่น ๆ

5. การเตรียมพื้นที่ปลูก

☐ ไถพรวน ☐ ไถยกร่อง ☐ ทำชั้นบันได (กรณีลาดชัน)

☐ ขุดคูยกร่อง ☐ อื่น ๆ

6. การอนุรักษ์ดิน

☐ ชั้นบันได ☐ กองทางใบ ☐ ขุดคูยกร่อง

☐ ทะลายเปล่าคลุม ☐ อื่น ๆ

7. วิธีการให้น้ำ

แหล่งน้ำที่ใช้

8. การใช้พื้นที่ก่อนปลูกปาล์มน้ำมัน

9. รูปแบบการปลูก

☐ ปลูกแบบสามเหลี่ยมด้านเท่า ระยะ.....เมตร

☐ อื่น ๆ

10. การเก็บเกี่ยว

☐ เก็บเกี่ยวเอง

☐ จ้างผู้รับเหมา ชื่อผู้รับเหมา

โทรศัพท์

อัตราการจ้าง

☐ อื่น ๆ (ระบุ)

3. ข้อมูลด้านพันธุ์ปาล์มน้ำมัน

1. ที่มาของพันธุ์

☐ ซื้อเมล็ดงอกมาเพาะเอง

☐ มีการคัดกล้าก่อนปลูก

☐ ไม่มีการคัดกล้าก่อนปลูก

☐ ซื้อกล้าระยะ Pre nursery มาบำรุงรักษาแล้วปลูก

☐ ซื้อจากแปลงเพาะกล้า

☐ ชื่อแปลงเพาะ

☐ ชื่อบริษัท

2. ชนิดของต้นพันธุ์

☐ ลูกผสม เทเนอรา (DXP)

ชื่อบริษัทที่ผลิต

☐ อื่น ๆ (ระบุ)

☐ ไม่แน่ใจ

3. อายุต้นกล้าที่ใช้ปลูก เดือน

4. ข้อมูลการจำหน่ายผลผลิต

[illegible]

5. สรุปข้อมูลการให้ผลผลิต

เดือน	ปริมาณ (กก.)				
	ปี	ปี	ปี	ปี	ปี
มกราคม					
กุมภาพันธ์					
มีนาคม					
เมษายน					
พฤษภาคม					
มิถุนายน					
กรกฎาคม					
สิงหาคม					
กันยายน					
ตุลาคม					
พฤศจิกายน					
ธันวาคม					
รวมทั้งหมด					
จำนวนไร่					
ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่					

6. ข้อมูลการใช้ปุ๋ย/ สารบำรุงดิน และค่าจ้าง

[illegible]

7. ประวัติการใช้ปุ๋ย

ปี พ.ศ.

ที่	ปุ๋ยเคมีสูตร	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3		รวม
		วัน/เดือน	ปริมาณ (กก./ตัน)	วัน/เดือน	ปริมาณ (กก./ตัน)	วัน/เดือน	ปริมาณ (กก./ตัน)	
1								
2								
3								
4								
5								
	ปุ๋ยอินทรีย์							
	ปุ๋ยหมัก							
	โดโลไมท์							
	อื่น ๆ							

ปี พ.ศ.

ที่	ปุ๋ยเคมีสูตร	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3		รวม
		วัน/เดือน	ปริมาณ (กก./ตัน)	วัน/เดือน	ปริมาณ (กก./ตัน)	วัน/เดือน	ปริมาณ (กก./ตัน)	
1								
2								
3								
4								
5								
	ปุ๋ยอินทรีย์							
	ปุ๋ยหมัก							
	โดโลไมท์							
	อื่น ๆ							

8. ข้อมูลผลการวิเคราะห์ตัวอย่างดิน-ใบและคำแนะนำการใช้ปุ๋ย

หลักฐานการวิเคราะห์

วัน/เดือน/ปี	ชนิดตัวอย่าง (ดิน-ใบ)	หน่วยงานตรวจวิเคราะห์	ค่าใช้จ่าย/บาท

ผลการวิเคราะห์

ธาตุอาหาร	ค่าวิเคราะห์ตัวอย่างดิน	ตัวอย่างใบ	
		ค่าวิเคราะห์	ค่ามาตรฐาน
ไนโตรเจน (%)			
ฟอสฟอรัส (%)			
โพแทสเซียม (%)			
(%)			
แคลเซียม (%)			
กำมะถัน (%)			
โบรอน (ppm)			

คำแนะนำการใช้ปุ๋ย

ชนิดปุ๋ย	อัตรา (กก./ต้น/ปี)	อัตราการใช้ (กก./ต้น)			หมายเหตุ
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	
ไนโตรเจน	21-0-0				
	46-0-0				
ฟอสฟอรัส	18-46-0				
	0-3-0				
โพแทสเซียม	0-0-60				
แมกนีเซียม					
แคลเซียม (%)					
กำมะถัน (%)					
โบรอน (ppm)					

9. ข้อมูลการใช้สารเคมี/ สารชีวภัณฑ์ กำจัดศัตรูพืช (แมลง/ โรค/ วัชพืช) และค่าจ้าง

[illegible]

10. ข้อมูลค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

[illegible]

11. ข้อมูลการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

1. การปลูกพืชที่เป็นประโยชน์ต่อศัตรูธรรมชาติของศัตรูปาล์มน้ำมัน

[illegible]

2. การใช้วิธีชีวกลในการป้องกันกำจัดศัตรูพาล์มน้ำมัน

[illegible]

12. สรุปต้นทุนและผลตอบแทนการผลิต

รายการรายรับ-รายจ่าย		บาท/แปลง		
		ปี	ปี	ปี
1. รายรับรวมทั้งหมด				
2. ผลผลิต (กิโลกรัม/แปลง)				
3. ราคาเฉลี่ย				
4. ต้นทุนผันแปร				
4.1 ค่าปัจจัยการผลิต รวม.....บาท	1) ค่าปุ๋ยเคมี			
	2) ค่าปูนอินทรี			
	3) ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช			
	4) ค่าวัสดุการเกษตร			
	5) ค่าชีวภัณฑ์			
4.2 ค่าแรงงาน รวม.....บาท	1) ค่าใส่ปุ๋ย			
	2) ค่ากำจัดวัชพืช			
	3) ค่าจัดการชีวภัณฑ์			
	4) ค่าจ้างตัดแต่งทางใบ			
	5) ค่าจ้างเก็บเกี่ยว			
4.3 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ รวม.....บาท	1) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง			
	2) ค่าขนส่งทะเลาะปาล์ม			
	3) ค่าวิเคราะห์ใบ			
	4)			
	5)			
	6)			
5. ต้นทุนการผลิตรวมทั้งหมด (ข้อ 4.1+4.2+4.3)				
6. ต้นทุน/ไร่ (บาท)				
7. ต้นทุน/ตัน ((ข้อ 5/ข้อ 2/1000))				
8. กำไรสุทธิ (รายรับรวม – ต้นทุนรวม)				
9. ผลผลิต/ไร่ (ผลผลิตรวม/จำนวนไร่)				

13. ประวัติการฝึกอบรม

[illegible]

14. แบบประเมินสวนปาล์มน้ำมัน

ตัวแปร		วันที่ประเมิน						วันที่ประเมิน					
		จุด 1	จุด 2	จุด 3	จุด 4	จุด 5	Mode	จุด 1	จุด 2	จุด 3	จุด 4	จุด 5	Mode
การเก็บเกี่ยว	การตัดปาล์ม												
	การเก็บลูกร่วง												
	การเก็บทะลาย												
การดูแล	การตัดแต่งทางใบ												
	สภาพพื้นที่สวน												
	การอนุรักษ์ดิน												
	การจัดวางทางใบ												
	สภาพรอบโคน												
สภาพพื้นที่สวน	เส้นทางการเก็บเกี่ยว												
	การระบายน้ำ												
	การชะล้างพังทะลาย												
	ถนน												
	การจัดทำขั้นบันได												
	แนวกันชน												
	พืชตระกูลถั่วคลุมดิน												
ศัตรูพืช/โรค/แมลง	กาโนเดอร์มา												
	การทำลายของหนู												
	การทำลายใบของแมลง												
	การระบาดของโรค												
	การกำจัดศัตรูพืช IPM												
การใส่ปุ๋ย	ปริมาณปุ๋ยที่ใช้												
	วิธีการใส่ปุ๋ย												
	ชนิดปุ๋ยที่ใช้												
	การใช้อินทรีย์วัตถุ												
การเก็บตัวอย่างใบ													
การปลูกทดแทน													
อารณูรักษสภาพแวดล้อม													

ข้อเสนอแนะเร่งด่วน ผลการประเมินโดยรวม (1-5 คะแนน)

.....=1ต่ำมาก 2 = ต่ำ

.....=3ปานกลาง 4 = ดี

5 = ดีมาก

15.ประวัติการเข้าเยี่ยมแปลง

[illegible]

บันทึกช่วยจำ

[illegible]

9. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

9.2 กิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร “มะพร้าวเพื่อความยั่งยืน” (จังหวัดพังงา)

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ -
- 1.4 แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

2. หลักการและเหตุผล

มะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากรโลก เป็นพืชยืนต้นที่มีอายุนานนับร้อยปี หรือเป็นพืชบรรพบุรุษที่เป็นมรดกทั้งต้นมะพร้าวและพื้นที่ที่ส่งต่อรุ่นสู่รุ่น จนได้รับการขนานนามว่า พืชแห่งชีวิต (Tree for life) เป็นพืชสารพัดประโยชน์จากทุกส่วนของต้น เป็นที่มาของปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัยมาตั้งแต่โบราณ ประโยชน์ของมะพร้าวจากส่วนต่างๆ เช่น ยอดอ่อนใช้เป็นอาหาร จันทน์น้ำหวานทำน้ำตาล หมักทำเหล้าและน้ำส้ม ผลอ่อนทานสด เนื้อมะพร้าวจากผล แกะใช้ปรุงอาหารและขนม และสกัดน้ำมัน กากที่เหลือเลี้ยงสัตว์ เส้นใยจากเปลือกมะพร้าวทำเชือก วัสดุทำเบาะละพืนอน ขุยมะพร้าวทำวัสดุเพาะชำ กะลาทำภาชนะ เครื่องดนตรี ทำเชื้อเพลิง และถ่านกำมะถันต์ (มีคุณสมบัติในการดูดซับสูง) ใบใช้มุงหลังคา เครื่องจักสาน ลำต้นใช้ในการก่อสร้างเครื่องเรือน รากใช้ทำยา สีย้อมผ้า อย่างไรก็ตาม มะพร้าวโดยทั่วไปก็เพื่อนำเอาเนื้อประกอบอาหารและสกัดน้ำมัน

แหล่งปลูกมะพร้าวที่สำคัญของโลก คือ บริเวณกลุ่มประเทศสมาชิกเอเชียและแปซิฟิก (APPC) มีเนื้อที่ปลูกมากกว่าร้อยละ 80 ของเนื้อที่ปลูกของโลก ประเทศผู้ผลิตสำคัญ ได้แก่ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ อินเดีย ศรีลังกา บราซิล ปาปัวนิวกินี เม็กซิโก และเวียดนาม โดยประเทศไทยผลิตมะพร้าวเป็นอันดับ 9 ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกมะพร้าว 0.848 ล้านไร่ ผลผลิตรวม 0.818 ล้านตัน ผลผลิตเฉลี่ย 1,044 กิโลกรัม/ไร่ โดยพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ทางภาคใต้ ซึ่งการผลิตมะพร้าวของไทยที่ผ่านมาได้ประสบกับปัญหาสำคัญ ได้แก่ พื้นที่ปลูกลดลงเนื่องจากไปปลูกพืชอื่นซึ่งให้ผลตอบแทนสูง ต้นมะพร้าวมีอายุมากและเสื่อมโทรมขาดการบำรุงรักษา รวมทั้งเกิดการระบาดของศัตรูมะพร้าว คือ แมลงดำหนามและหนอนหัวดำ และมีมะพร้าวราคาถูกที่นำเข้ามาทดแทนมะพร้าวผลภายในประเทศ ปัจจุบันการผลิตมะพร้าวของไทยได้ปรับตัวเข้าสู่ภาวะปกติ มีราคาเพิ่มขึ้นลงในแต่ละปี ราคามะพร้าวขั้วปูดขึ้นอยู่ที่ประมาณผลละ 10-15 บาท สำหรับมะพร้าวน้ำหอม มีปัญหาเรื่องราคาที่ไม่คงที่ และการส่งออกต่างประเทศที่ต้องได้มาตรฐานการส่งออก

จากสถานการณ์การผลิตมะพร้าวของประเทศไทยดังกล่าวข้างต้น เกษตรกรมีความจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพผลผลิตโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรม และการบริหารจัดการโดยกระบวนการกลุ่ม การ

เชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อให้เกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ลดการเสี่ยงของความผันผวนด้านราคา และสร้างความยั่งยืน ประกอบกับปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญกับการส่งเสริมพัฒนาและแก้ไขปัญหาการผลิตมะพร้าว ทั้งระยะเร่งด่วน และระยะยาว โดยมีคณะกรรมการพืชน้ำมันและน้ำมันพืช กำกับดูแล และให้ความเห็นชอบ “ยุทธศาสตร์มะพร้าวเพื่ออุตสาหกรรม พ.ศ. 2560-2579 ” ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวเพื่อความยั่งยืน ปี 2565 เพื่อให้การพัฒนาการผลิตมะพร้าวของประเทศไทยมีความสอดคล้องและเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรรวมทั้งอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับมะพร้าว เพราะประเทศไทยเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งปลูกมะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจและปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาดจำนวนมาก

3.วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสม ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวให้แก่เกษตรกร รวมทั้งสนับสนุนให้เกษตรกรนำความรู้ไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพมะพร้าวให้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการของประเทศ

3.2 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวให้มีปริมาณเหมาะสมเพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภค

3.3 เพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิตมะพร้าว ลดความเสี่ยงและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

3.4 เพื่อสร้างทางเลือกในการพัฒนาการผลิตมะพร้าวตามความต้องการของแหล่งผลิตอย่างแท้จริง

4. เป้าหมายการดำเนินโครงการ

เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวในพื้นที่ อำเภอดงตาล จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 25 ราย

5. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ที่มีการปลูกมะพร้าวซึ่งรวมถึงมะพร้าวน้ำหอม อำเภอดงตาล จังหวัดมุกดาหาร

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมสร้างการรับรู้และความเข้าใจและส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าว
งบประมาณ 10,000 บาท

1) ประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดการดำเนินงานโครงการ รวมกลุ่มเกษตรกรที่มีความสนใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าว โดยคัดเลือกเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวที่มีความสนใจ ตั้งใจเสียสละเข้าร่วมโครงการ ยินดีปฏิบัติตามเงื่อนไข ข้อกำหนด และคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ตลอดระยะเวลาโครงการโดยรวมกลุ่มเกษตรกร กลุ่มละ 25 ราย ในพื้นที่อำเภอดงตาล จังหวัดมุกดาหาร

2) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรทางด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการรวมกลุ่ม จำนวน 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 วิเคราะห์สภาพพื้นที่ และสภาพการตลาดของกลุ่มทั้งด้านที่เป็นจุดแข็ง (เพื่อการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป) และด้านที่เป็นจุดอ่อน (เพื่อแก้ไข้ปัญหา) และระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมกับพื้นที่

ครั้งที่ 2 ถ่ายทอดความรู้ตามประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพการปลูกระหว่างของเกษตรกร เพื่อนำไปใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น การจัดระบบการผลิต เทคโนโลยีในการเพิ่มผลผลิต เป็นต้น

6.2 กิจกรรมการพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต มะพร้าว

1) อบรมเกษตรกรผู้ปลูกระหว่าง เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวและการบริหารจัดการมะพร้าว โดยหลักสูตรมุ่งเน้นการผลิต แปรรูป และการตลาด และ “การส่งเสริมและพัฒนาพันธุ์มะพร้าว ” เพื่อพัฒนาความรู้เกษตรกรในการผลิตพันธุ์ดีได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยหลักสูตรมุ่งเน้นการผลิตต้นพันธุ์มะพร้าวท้องถิ่นพันธุ์ดี โดยจัดอบรมด้วยการฝึกปฏิบัติจริง โดยกลุ่มเกษตรกร กลุ่มละ 25 ราย ในพื้นที่ อำเภอ ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา และศึกษาดูงานแปลงมะพร้าวที่ประสบผลสำเร็จในพื้นที่ จำนวน 1 ครั้ง

2) จัดทำแปลงเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ คัดเลือกเกษตรกรที่มีความสนใจในการทำแปลงเรียนรู้ และเป็นผู้ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และคัดเลือกพื้นที่ปลูกระหว่างที่มีศักยภาพ เช่น พื้นที่ซึ่งเคยเป็นจุดเรียนรู้ดูงาน มีสภาพพื้นที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการผลิตมะพร้าว การคมนาคมสะดวก ฯลฯ โดยมีพื้นที่ 3 ไร่ เพื่อจัดทำแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยรัฐสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์มะพร้าวพันธุ์ดี ปุ๋ยอินทรีย์ ปิชีรวมย่นต้น ระบบน้ำ และอื่นๆ ที่มีความจำเป็นเหมาะสม รวมทั้งวัสดุแปรรูปผลผลิตมะพร้าวหรือพัฒนาคุณภาพมะพร้าว

6 .3 ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

- ประเมินศักยภาพการดำเนินกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน ติดตามผลการดำเนินงานโครงการ ให้คำแนะนำปรึกษาเจ้าหน้าที่และเกษตรกร และสรุปผลเพื่อปรับปรุงโครงการในอนาคตต่อไป

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2564			ปี 2565								
	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65	ก.ย. 65
1. กิจกรรมสร้างการรับรู้และความเข้าใจและส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าว				↔								
2. กิจกรรมการพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าว												
2.1 อบรมเกษตรกรเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าว และศึกษาดูงานแปลงมะพร้าวที่ประสบผลสำเร็จ						↔						
2.2 จัดทำแปลงเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต												
3. ติดตามและประเมินผล		←						↔				→

8. ตัวชี้วัดโครงการ (ระบุตัวชี้วัดให้ชัดเจน)

- เชิงปริมาณ

เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว จำนวน 25 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าว

- เชิงคุณภาพ

เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว จำนวน 25 ราย สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60

9. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (Output) เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว จำนวน 25 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าว

ผลลัพธ์ (Outcome) เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าว

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกร ผู้ปลูกมะพร้าว จำนวน 25 ราย ได้รับการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสม ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวให้แก่เกษตรกร รวมทั้งสนับสนุนให้เกษตรกรนำความรู้ไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพมะพร้าวให้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการของประเทศ และได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการผลิตมะพร้าวเพื่อการค้า รวมทั้งมีการพัฒนาคุณภาพผลผลิตมะพร้าว ลดความเสี่ยงและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ตลอดจนสร้างเลือกในการพัฒนาการผลิตมะพร้าวตามความต้องการของแหล่งผลิตอย่างแท้จริง

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต โทรศัพท์/โทรสาร 0 7648 1466

1. ชื่อ นางสาววิไลวรรณ สีนะ

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ 0-7648-1466

2. ชื่อ นายนพดล ภัคดี

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 08-8046-7036

E-mail : phangnga@doae.go.th

10. โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น
กิจกรรมส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น
(จังหวัดพังงา)

1. ความเชื่อมโยง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี : ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ประเด็นยุทธศาสตร์ : โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก

ประเด็นยุทธศาสตร์ย่อย : เพิ่มพื้นที่และเมืองเศรษฐกิจ

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ : สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่ม

1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) : ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน มีแนวทางการพัฒนา คือ การสร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม

1.4 แผนการปฏิรูปประเทศ : ด้านเศรษฐกิจ

1.5 นโยบายรัฐบาล : พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 ข้อ 7 การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจชุมชนผ่านอัตลักษณ์ของพื้นที่ ส่งเสริมให้สามารถใช้ประโยชน์และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และทรัพยากรในพื้นที่

1.6 นโยบายเร่งด่วน : ข้อ 4 การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม โดยต่อยอดภูมิปัญญาและความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป

1.7 แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเกษตร ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) : กรมส่งเสริมการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร โดยดำเนินการส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตทางการเกษตร รวมทั้งอนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นถิ่น และพันธุ์พืชพื้นถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

2. ผลการเกิดผล

เป็นที่ทราบกันว่าสินค้าเกษตรในกลุ่มไม้ผล ซึ่งเป็นพืชสวนที่สร้างมูลค่าให้ประเทศไทยได้มาก โดยผลไม้ในกลุ่มเศรษฐกิจหลักที่มีการส่งออกมากที่สุด คือ ทุเรียน (คิดเป็นร้อยละ 46.06) รองลงมาได้แก่ ลำไย (คิดเป็นร้อยละ 37.49) มังคุด (คิดเป็นร้อยละ 9.50) มะม่วง (คิดเป็นร้อยละ 5.27) เงาะ (คิดเป็นร้อยละ 0.72) ลิ้นจี่ (คิดเป็นร้อยละ 0.45) และลองกอง (คิดเป็นร้อยละ 0.06) ในขณะที่ผลไม้พื้นถิ่นซึ่งเป็นผลไม้ในกลุ่มรอง

ก็ความสำคัญทางเศรษฐกิจและได้รับความนิยมสูงไม่แพ้กัน ซึ่งจะเห็นได้จากมูลค่าการซื้อขายในประเทศสูง มีตลาดเฉพาะ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ส่งเสริมให้นักวิชาการและเกษตรกรคัดเลือกพืชในพื้นที่ขึ้นมาเป็น ผลไม้อัตลักษณ์ เพื่อพัฒนาความรู้ทั้งด้านการผลิต การตลาด และส่งเสริมให้เป็นผลไม้อัตลักษณ์ประจำถิ่นตั้งแต่ ปี 2562 เช่น ส้มโอปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สละป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุงทุเรียนชะนีเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด มะม่วงแปดริ้ว อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นต้น ซึ่งจัดเป็นสินค้าสร้างชื่อและมีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย มีความพยายามจากทุกภาคส่วนในการร่วมกันพัฒนา ไม้ผลในทุกมิติ เพื่อสอดคล้องกับกระแสสังคมยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกไม้ผลบางคน หรือบางกลุ่มมีความพยายามที่จะค้นหาวิธีการหรือรูปแบบต่างๆ ที่จะนำมาใช้ เน้นให้มีการพัฒนาด้านต่างๆ โดยการสนับสนุนให้มีการทำงานวิจัยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่กำลังจะตอบโจทย์การทำเกษตรเชิงรุกมากขึ้น ซึ่งสามารถนำงานวิจัยต่างๆ ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาคุณภาพสินค้า ไม้ผลอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่กำลังจะเข้าสู่กระบวนการพัฒนาต่อไปได้ นอกจากนี้จะมีศักยภาพการผลิตและการตลาดที่สูงแล้ว ก็ยังมีความสัมพันธ์ในด้านการเจริญเติบโต การใช้ประโยชน์ ตลอดจนกระแสความนิยมของผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นการจัดแสดงสินค้าเพื่อส่งเสริมการจำหน่ายของกลุ่มเกษตรกร ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้ในงานพืชสวนก็มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ในปีงบประมาณ 256 กรมส่งเสริมการเกษตรตระหนักถึงความสำคัญมุ่งเน้นการพัฒนา การเกษตร เศรษฐกิจและสังคมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น ซึ่งมีเรื่องราวแหล่งกำเนิดสินค้า (story) ที่ทำให้สินค้ามีความแตกต่างจากสินค้าที่ผลิตจากแหล่งอื่นๆ มีความโดดเด่น มีศักยภาพ และมีคุณค่าทางเศรษฐกิจ สามารถสร้างมูลค่าและนำไปส่งเสริมให้เกษตรกร เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ โดยส่งเสริมให้เกษตรกรใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาการผลิต และเพิ่มมูลค่าผลผลิต ตลอดจนการแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย สามารถพัฒนาระดับเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI : Geographical Indications) ต่อไป โดยกำหนดขอบเขตการดำเนินงานออกมาใน 2 ลักษณะ คือ

(1) เป็นการทำงานในภาพรวม มุ่งเน้นให้นักวิชาการ และเกษตรกร ได้ศึกษาเรียนรู้ สังเกต สืบค้น ข้อมูลในพื้นที่ร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นสินค้าอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ครอบคลุมทุกภูมิภาคที่เป็นแหล่งผลิตสำคัญของไม้ผลไม้แก๊ว ภาคตะวันออก (9 จังหวัด) ภาคเหนือ (17 จังหวัด) และภาคใต้ (14 จังหวัด) รวม 40 จังหวัด

(2) เป็นการทำงานแบบเฉพาะเจาะจง มุ่งเน้นให้นักวิชาการ และเกษตรกรได้ร่วมกันปฏิบัติงานให้เป็น รูปธรรมที่ชัดเจน โดยส่วนกลางได้พิจารณาคัดกรองพื้นที่ดำเนินการไว้เรียบร้อยแล้ว เพื่อจะได้ดำเนินการส่งเสริม สินค้าเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวล้วน เป็นพื้นที่ที่มีฐาน การผลิตพืชอัตลักษณ์ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นต้นแบบการขยายผลในอนาคตต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสร้างอาชีพและรายได้จากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นแก่เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร
- 3.2 เพื่อส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นและพัฒนาช่องทางการตลาด
- 3.3 เพื่อพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานในพื้นที่สำหรับการพัฒนาสินค้าไม้ผลตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาที่เหมาะสมให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน แข่งขันทางการตลาดได้
- 3.4 เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ผู้บริโภคให้มีความรู้ความเข้าใจถึงถิ่นกำเนิด เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยมาตรฐานการรับรอง

4. เป้าหมายการดำเนินโครงการ

4.1 เป้าหมาย เกษตรกรปลูกทุเรียนสาธิต จำนวน 50 ราย

(อ.กะปง จำนวน 25 ราย และอ.ตะกั่วป่า จำนวน 25 ราย)

4.2 พื้นที่ดำเนินการ : อ.กะปง และ อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรค Covid – 19 ตั้งแต่ช่วงปลาย พ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงจนแพร่กระจายไปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ผู้คนเจ็บป่วยและล้มตายจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดำรงชีวิตใหม่ (new normal) ดังนั้น การจัดกิจกรรมและวิธีการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2565 ในบางกิจกรรมจำเป็นต้องดำเนินการในรูปแบบ New normal ทั้งนี้ หากกิจกรรมใดต้องดำเนินการจัดในรูปแบบ New normal ซึ่งอาจทำให้ระยะเวลาดำเนินการ และสถานที่จัดเปลี่ยนไปจากเดิม ขอให้แจ้งกรมส่งเสริมการเกษตรทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 15 วัน ก่อนการจัดกิจกรรมนั้นๆ เพื่อที่กรมส่งเสริมการเกษตรจะได้ทราบสถานการณ์การทำงาน และจะได้รวบรวมข้อมูล เพื่อประเมินผลการดำเนินงานต่อไป

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 พัฒนาเกษตรกรผลิตไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานเพื่อการรับรองสินค้า GI

5.1.1 จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด

วิธีการดำเนินงานมีดังนี้

- 1) รับสมัครเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนสาธิต จำนวน 50 ราย (อ.กะปง จำนวน 25 ราย และอ.ตะกั่วป่า จำนวน 25 ราย)
- 2) จัดทำทะเบียนเกษตรกรรายบุคคล และแบบประเมินผลก่อน – หลังเข้าร่วมโครงการตามแบบฟอร์มที่ได้จากการพิจารณาร่วมกันจากการประชุมคณะทำงาน Core Team
- 3) ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีที่จำเป็นและเหมาะสม (Impact point) ที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการ จำนวน 1 ครั้ง ๆ ละ 1 วัน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ 300 บาท/ราย/วัน
ทั้งนี้ ควรดำเนินการให้ แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 1 อย่างน้อยร้อยละ 60 ของเป้าหมายเกษตรกรที่ได้รับและเสร็จสิ้นภายในไตรมาสที่ 2
- 4) รูปแบบการดำเนินการจัดอบรมให้ประเมินจากสถานการณ์ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ กรณีจัดในรูปแบบ New Normal สามารถถ่ายทอดความรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Zoom Google Meet หรือแอปพลิเคชันอื่นๆ ตามความเหมาะสม หรือหากมีการศึกษาดูงานสามารถถ่ายทอดสดเพื่อให้เห็นสภาพพื้นที่จริงในการเรียนรู้ โดยสื่อให้เห็นถึงการเรียนรู้และประโยชน์ที่บุคคลเป้าหมายจะได้รับ ยกตัวอย่างเช่น การมีสถานีเรียนรู้ การสาธิตวิธีการจัดการในสวน การใช้สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ หรืออื่นๆ
- 5) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ e-project และบันทึกลงในแบบ กสก. ทันทีที่ดำเนินการอบรมเสร็จเรียบร้อยแล้วโดยรายงานทั้งผลปริมาณงาน-การเงิน ภายในไตรมาสที่ 3 และสรุปผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team ในแต่ละเขตที่รับผิดชอบ

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.1.1 คือ

- 1) ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรรายบุคคล และ แบบประเมินผลก่อน-หลัง (50 ราย)
- 2) เนื้อหาหลักสูตรในการอบรมจากการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงปลูกของตนเอง
- 3) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ e-project และแบบ กสก. ภายในไตรมาสที่ 3
(สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการ)

5. 1.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลที่มีอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด
วิธีการดำเนินงานมีดังนี้

1) คัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (Precision Farm) โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1.1) เป็นสถานที่ของสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความพร้อมในการพัฒนาแปลงการผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน เกิดเป็นแปลงเกษตรอัจฉริยะ (Precision Farm) สามารถเป็นสถานที่ศึกษาดูงานเพื่อขยายผลสู่แปลงสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการคนอื่น ๆ ได้ ภายในจังหวัดหรือจังหวัดอื่น ๆ

1.2) เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ตามที่ได้กำหนดไว้ ผลิตต่อเนื่องกันไม่ต่ำกว่า

2 ฤดูกาลผลิต

1.3) ควรมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ หรือมีระบบการให้น้ำที่เพียงพอสำหรับการใช้ในการผลิตไม้ผลที่เหมาะสมกับพื้นที่ตลอดฤดูกาลผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงหลังออกดอก ติดผล จนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต

1.4) เป็นแปลงที่อาจอยู่ติดถนน หรือพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก ผู้คนผ่านไปมาสามารถมองเห็นได้

1.5) เกษตรกรเจ้าของพื้นที่มีความพร้อม ขยันหมั่นเพียร เสียสละ สามารถเป็นวิทยากรอบรมได้เป็นอย่างดีและ/หรือ ขยายผลความสำเร็จต่อไปยังเกษตรกรรายอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6) เกษตรกรเจ้าของพื้นที่มีความสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการและยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดในการดำเนินการ ตลอดจนคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

2) ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน ดังนี้

2.1) จัดทำแปลงเรียนรู้อย่างน้อย 2 ไร่ เพื่อใช้เป็นจุดสาธิตและถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกในพื้นที่ โดยรัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายแปลงละ 50,000 บาท เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ ค่าวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร (ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ฮอร์โมน ถูห่อ ฯลฯ) ค่าจัดทำระบบน้ำ ค่าตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้าง ค่าวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินและใบพืช ค่าวัสดุสำนักงานหรืออื่น ๆ ที่มีความจำเป็นโดยวัสดุอุปกรณ์ต้องไม่ใช่พัสดุครุภัณฑ์

2.2) จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ ขนาด 1 เมตร x 1.5 เมตร ปรากฏรายละเอียดประกอบด้วย ชื่อเจ้าของสวน ที่ตั้งสวน และชื่อแปลงเรียนรู้ การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน ชนิดใด เช่น แปลงเรียนรู้ การ ผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....) จังหวัด..... รายละเอียดตาม เอกสารแนบ 1

3) จัดทำข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน ตามแบบใน เอกสารแนบ 2 โดยเสนอสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เป็นผู้รวบรวมข้อมูลจัดทำเป็นทำเนียบแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานประจำภาคของตนเอง จำนวน 1 เล่ม

4) สรุปผลการดำเนินงานโดยรายงานผ่านคณะทำงาน Core Team ในแต่ละเขตที่รับผิดชอบ

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.1.2 คือ

- 1) แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน พื้นที่อย่างน้อย 2 ไร่
- 2) ข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน จังหวัดละ 1 แปลง เสนอสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในแต่ละเขตที่รับผิดชอบรวบรวม (สำนักงานเกษตรจังหวัด)

5.1.3 พัฒนาลินค้าไม้ผลอัตลักษณ์สู่กระบวนการรับรองสินค้า GI และตรวจสอบย้อนกลับได้
ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด

วิธีการดำเนินงานมีดังนี้

1) จังหวัดดำเนินการพัฒนาลินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้ร่วมกันวิเคราะห์และได้กำหนดชนิดสินค้าไม้ผลของแต่ละจังหวัดในภาคของตนเองที่ต้องการพัฒนาจังหวัดละ 1 ชนิดสินค้า ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตไม้ผลชนิดเดียวกัน อาจจะเป็นชนิดไม้ผลเดิมที่ได้ดำเนินการแล้วในปี 2564 หรือชนิดไม้ผลใหม่ที่ได้พิจารณาร่วมกันแล้วว่ามีศักยภาพและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ส่งผลทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้

2) นำสินค้าไม้ผลที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้ในคณะทำงาน Core Team ดำเนินการเข้าสู่กระบวนการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) พร้อมทั้งจัดทำ การรับรองคุณภาพ เช่น ระบบการรับรองคุณภาพสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้โดยสติกเกอร์ QR Code ติดบนผลผลิตหรือจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่ระบุแหล่งผลิตชัดเจน ฯลฯ จังหวัดละ 1 สินค้า

3) กรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจังหวัดละ 30,000 บาท เพื่อเป็นการพัฒนาลินค้าไม้ผลที่เป็นอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ที่กำหนดเป้าหมายไว้ในคณะทำงาน Core Team ให้เข้าสู่กระบวนการรับรองสินค้า GI ได้แก่ ค่าจัดเก็บข้อมูลเกษตรกรในการบันทึกจัดทำข้อมูลเกษตรกรเพื่อการรับรองคุณภาพ สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ ค่าการจัดทำข้อมูลเพื่อจัดเตรียมคำขอขึ้นทะเบียนค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ค่าจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ค่าติดตามในพื้นที่เพื่อสืบค้นข้อมูล ค่าสติกเกอร์หรือบรรจุภัณฑ์ที่มี QR Code หรือค่าบรรจุภัณฑ์ที่สามารถตรวจสอบถึงแหล่งที่มาของสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ได้ หรืออื่น ๆ ที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับกระบวนการที่นำไปสู่การรับรองสินค้าและตรวจสอบย้อนกลับได้ โดยการเบิกจ่ายไม่ขัดต่อระเบียบกระทรวงการคลังที่กำหนดไว้ อนึ่ง จังหวัดสามารถบริหารจัดการงบประมาณในกิจกรรมนี้ได้ตามความเหมาะสมเพื่อให้กิจกรรมการพัฒนาไม้ผลที่คัดเลือกมาได้บรรลุถึงกระบวนการรับรองสินค้า GI ต่อไป

4) รายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.1.3 คือ
สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ของจังหวัดที่เข้าสู่กระบวนการรับรองสินค้า และมีการรับรองสินค้าเพื่อการ
ตรวจสอบย้อนกลับได้ จังหวัดละ 1 สินค้า
(สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการ)

5.2 พัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่ม การตลาด การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีสู่ ผู้บริโภค

5.2.1 ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ผลไม้ไทย ปี 2565 ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตร
จังหวัด เน้นประชาสัมพันธ์สินค้าผลไม้อัตลักษณ์ของจังหวัดตนเองเป็นหลัก

วิธีการดำเนินงานกำหนดให้ดำเนินการทั้ง 2 รูปแบบ ดังนี้

1) ในรูปแบบ New Normal โดยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ที่ได้รับความนิยมทั้งใน
และต่างประเทศ โดยสร้างสรรค์เรื่องราวของสินค้าผลไม้ อัตลักษณ์ให้น่าสนใจ มีจุดเด่นและความแตกต่าง
แล้วจัดทำเป็นวิดีโอผ่านสื่อออนไลน์และสื่อโซเชียลมีเดียที่เป็นที่นิยม อาทิ Youtube, Face book,
Website, Instagram เป็นต้น ทั้งนี้สามารถใช้การ review สินค้าและการ Live สดเพื่อกระตุ้นการบริโภค
ร่วมด้วยก็ได้

2) ในรูปแบบปกติ โดยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออฟไลน์ ของจังหวัด อาทิ ป้ายโฆษณา
สื่อจอ LED หรือสื่อนอกบ้านอื่นๆ ตามความเหมาะสมเพื่อเป็นการกระตุ้นการบริโภคในประเทศ และบูรณาการ
ร่วมกับงานเทศกาลผลไม้ในจังหวัดของตนเองได้ โดยรายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน One Team ทั้งนี้
กรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นค่าจ้างเหมาประชาสัมพันธ์จังหวัดละ 50,000 บาท

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.2.1 คือ
มีการประชาสัมพันธ์สินค้าผลไม้อัตลักษณ์ไทย
(สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการ)

5.2.2 พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อเพิ่มมูลค่าผลไม้อัตลักษณ์ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นการ จัดทำ
บรรจุกฎที่คำนึงถึงความทนทานในการขนส่ง การเก็บรักษาผลผลิตให้มีคุณภาพดี สามารถสร้างภาพลักษณ์ของ
สินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ โดยการออกแบบบรรจุกฎให้จังหวัดเป็นผู้พิจารณาดำเนินการเองให้เป็นไปตามความ
เหมาะสมกับสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นของตนเอง โดยขอให้มิโลโก้กรมส่งเสริมการเกษตร
ชื่อโครงการ เรื่องราวความเป็นมาหรือแบรนด์สินค้า วิธีการบริโภค ปรากฏอยู่บนบรรจุกฎเป็นหลักและสามารถ

เพิ่มเติมรายละเอียดได้ตามความเหมาะสม โดยรายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นค่าจ้างจัดทำบรรจุภัณฑ์จังหวัดละ 30,000 บาท

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.2.2 คือ
บรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าผลไม้อัตลักษณ์ จำนวน 1 ชนิดสินค้า
(สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการ)

5.2.3 พัฒนาจตุรบรรณและการจัดชั้นคุณภาพไม้ผลอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อใช้เป็นศูนย์กลางในแหล่งผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ในพื้นที่เพื่อรวบรวมผลผลิตของสมาชิกและคัดคุณภาพผลผลิตเพื่อการจำหน่ายออกนอกแหล่งผลิต โดยกรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นค่าวัสดุที่จำเป็นเพื่อให้เกิดจตุรบรรณ จังหวัดละ 30,000 บาท ซึ่งการดำเนินการขอให้รายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.2.3 คือ
จตุรบรรณและการจัดชั้นคุณภาพไม้ผลอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 1 จุด
(สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ)

5.3 บริหารงานตามยุทธศาสตร์ผลไม้

5.3.1 ติดตามคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับจังหวัด ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจและจัดประชุมเจ้าหน้าที่ระดับ จังหวัด เพื่อคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับจังหวัด แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนถึงต้นฤดูกาลผลิต จำนวน 3 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิต หรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนมาตรการยกระดับราคาผลไม้ต่อไป ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ

5.3.2 ติดตามคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับอำเภอดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรอำเภอ 8 อำเภอ ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจและจัดประชุมเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ เพื่อคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับอำเภอ แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนถึงต้นฤดูกาลผลิต จำนวน 3 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิต หรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ให้กับจังหวัด เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการผลไม้ โดยการหามาตรการยกระดับราคาผลไม้

ต่อไป ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ

อนึ่ง การติดตามคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับจังหวัดและระดับอำเภอจำเป็นต้องมีการติดตามสถานการณ์จากแปลงไม้ผลที่ใช้อ้างอิงข้อมูลที่น่าเชื่อถือและสอบถามข้อมูลได้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและยกระดับความรู้แก่นักวิชาการที่รับผิดชอบทุกระดับ ในปี 2565 กรมส่งเสริมการเกษตรจึงกำหนดให้มีกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำข้อมูลประมาณการผลผลิตไม้ผล ดังรายละเอียดในข้อ 5.3.2

สรุปผลงาน (Output) ที่ได้จากกิจกรรมที่ 5.3 คือ

1. ข้อมูลเอกภาพ แผนกระจายผลผลิตระดับอำเภอ/จังหวัด จำนวน 4 ชนิด (มังคุด ทุเรียน เงาะ ลองกอง)
2. แผนบริหารจัดการผลไม้ระดับจังหวัด และแผนปฏิบัติงานบริหารจัดการผลไม้ระดับจังหวัด (Action Plan) จำนวน 4 ชนิด (มังคุด ทุเรียน เงาะ ลองกอง)

5.3.3 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำข้อมูลประมาณการผลผลิตไม้ผล

(1) **สำรวจแปลงพยากรณ์เพื่อประเมินสถานการณ์ผลผลิตในระดับอำเภอ** ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรอำเภอ (8 อำเภอ) ร่วมกับเกษตรกรเจ้าของแปลงพยากรณ์ในพื้นที่ ซึ่งเป็นการสำรวจและติดตามสถานการณ์การผลิตในพื้นที่

วิธีการดำเนินงานมีดังนี้

(1.1) **หลักการทำงาน** คือ สำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกแปลงไม้ผล ประกอบด้วย ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง โดย ให้สอดคล้องกับพื้นที่การผลิต จำนวน 1 แปลงต่อ 1 ชนิดพืชเป็นอย่างน้อย ในแต่ละอำเภอ เพื่อใช้เป็นแปลง ตัวแทนสำหรับให้ นักวิชาการที่รับผิดชอบ ในระดับอำเภอ – จังหวัดและผู้เกี่ยวข้องเข้าไปสำรวจข้อมูลติดตามสถานการณ์การผลิตในช่วงที่ไม้ผลอยู่ในระยะแตกใบอ่อน – ดอกบาน – ติดผล – เก็บเกี่ยว ทั้งนี้ จะได้นำข้อมูลมา ใช้ประเมินสถานการณ์การผลิตไม้ผลของอำเภอนั้นๆ ได้ตลอดฤดูกาล เป็นการพยากรณ์หรือคาดการณ์ประมาณผลผลิตล่วงหน้าตลอดจนสอบถามผลการคาดการณ์ ดังนั้นแปลงที่คัดเลือกขึ้นมาจึงมีความสำคัญมากโดยเฉพาะ จะต้องเป็นแปลงที่เป็นตัวแทนในการสุ่มสำรวจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรด้วย และเรียกแปลงนั้นว่า **แปลงพยากรณ์**” ทั้งนี้ ควรมีแปลงสำรองไว้อย่างน้อย 3 – 4 แปลงกรณีเกิดการกระบาตของศัตรูพืช หรือเกิดภัยธรรมชาติขึ้นในภาค

(1.2) **ความสำคัญของแปลงพยากรณ์**

(1.2.1) **ความสำคัญเชิงพื้นที่** เป็นแปลงที่สะท้อนข้อเท็จจริงด้านสถานการณ์การผลิตในช่วงที่ไม้ผลอยู่ในระยะแตกใบอ่อน – ดอกบาน – ติดผล – เก็บเกี่ยว เพื่อให้ นักวิชาการที่รับผิดชอบ ได้ทำการเก็บข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่ได้เป็น “ข้อมูลจากการสำรวจ” ในระดับอำเภอ ซึ่งมีความสำคัญมากเพราะจะต้องนำมาใช้สำหรับการวางแผนบริหารจัดการผลไม้ในภาพรวมของระดับจังหวัดต่อไป

(1.2.2) ความสำคัญเชิงนโยบาย คณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้จะกำหนดแนวทางการบริหารจัดการผลไม้ในละปี และมอบหมายให้คณะทำงานจัดข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจจะวางแผน การ จัดเก็บข้อมูลโดยวิธีสำรวจด้วยตัวอย่าง (Sample Survey) โดยใช้แผนการสำรวจแบบการสุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าไปสำรวจข้อมูล (Sampling Design) ในแปลงพยากรณ์ ซึ่งในขั้นแรกจำเป็นต้องมี การจัดทำกรอบตัวอย่าง ซึ่งหมายถึง หมู่บ้านตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่ปลูกไม้ผล ให้มีความชัดเจนเสียก่อน จึงจะสามารถสำรวจข้อมูลได้สอดคล้อง ตามพื้นที่เพาะปลูกไม้ผลที่มีอยู่จริง เพื่อจะได้ไปติดต่อประสาน ข้อมูลจากเกษตรกรอำเภอ และเกษตรกรจังหวัด ในการเข้าไปสำรวจข้อมูลในพื้นที่เพื่อการพยากรณ์ผลผลิต และจัดทำข้อมูลเอกภาพ นำไปใช้ในการพิจารณาข้อมูลการประมาณการผลผลิตไม้ผลระดับภาค ให้มีความถูกต้องแม่นยำ ใกล้เคียงความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการวางแผนป้องกันแก้ไขปัญหาผลผลิตและการตลาดในแต่ละปี

(1.3) เกณฑ์การคัดเลือกแปลงพยากรณ์

(1.3.1) เจ้าของแปลงต้องมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันเกษตรกร (กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์/วิสาหกิจชุมชน) โดยเป็นประธาน/กรรมการ/สมาชิกหรืออื่น ๆ และเจ้าของแปลงมีความสมัครใจและความพร้อมในการให้ข้อมูล ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

(1.3.2) มีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป ที่มีการปลูกพืชชนิดเดียว (สวนเดี่ยว)

(1.3.3) มีการผลิตเป็นเชิงการค้าในประเทศหรือส่งออกก็ได้

(1.3.4) เป็นแปลงที่มีการจัดการสวนดี ซึ่งหมายถึง มีการปฏิบัติดูแลสวนครบถ้วนตามหลักวิชาการสอดคล้องตามปฏิทินการดูแลรักษาพืช ซึ่งเหมาะแก่การเข้าไปสำรวจข้อมูลติดตามสถานการณ์การผลิตในช่วงที่ไม้ผลอยู่ในระยะแตกใบอ่อน – ดอกบาน – ติดผล – เก็บเกี่ยว ตัวอย่างตาม ปฏิทินการดูแลรักษาพืช ตามภาคผนวกแนบท้าย

(1.4) การจัดระบบแปลงพยากรณ์ของจังหวัด

(1.4.1) สำนักงานเกษตรกรอำเภอคัดเลือกแปลงไม้ผล ได้แก่ ลำไย ลิ้นจี่ ให้สอดคล้องกับพื้นที่การผลิตจำนวน 1 แปลงต่อ 1 ชนิดพืชเป็นอย่างน้อยในแต่ละอำเภอและควรมีแปลงสำรองของแต่ละชนิดของ แต่ละอำเภออีก 3 แปลง พร้อมทั้งระบุชื่อ- นามสกุลเจ้าของแปลง ตามแบบฟอร์ม เอกสารแนบที่ 3 และข้อมูลโดยสังเขปของแปลงที่คัดเลือกมาเพื่อรายงานให้สำนักงานเกษตรกรจังหวัดทราบและเก็บเป็นฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์ในระยะยาวต่อไป ตามแบบฟอร์ม เอกสารแนบที่ 4

ตัวอย่าง แปลงพยากรณ์ไม้ผลภาคใต้ ของอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

ทุเรียน	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*
มังคุด	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*
เงาะ	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*
ลองกอง	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*

ตัวอย่าง การจัดระบบแปลงพยากรณ์ไม้ผลของสำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร

อำเภอ/พืช	ทุเรียน	มังคุด	เงาะ	ลองกอง
1 เมืองชุมพร	*	*	*	*
2 ปะทิว	*	*	*	*
3 ท่าแซะ	*	*	*	*
4 สวี	*	*	*	*
5 พังตะโก	*	*	*	*
6 หลังสวน	*	*	*	*
7 ละแม	*	*	*	*
8 พะโต๊ะ	*	*	*	*
ผลสำรวจในภาพรวมระดับจังหวัด	**	**	**	**

หมายเหตุ : * หมายถึง ผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้จากแปลงพยากรณ์

** หมายถึง สรุปผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้ในภาพรวม

(1. 4.2) นักวิชาการผู้รับผิดชอบระดับจังหวัดจัดระบบแปลงพยากรณ์ในภาพรวมของจังหวัด โดยรวบรวมข้อมูลแปลงพยากรณ์ของทุกอำเภอ เพื่อประเมินสถานการณ์การผลิตของพืชชนิดนั้นๆ ให้เป็นข้อมูลการประมาณการผลิตระดับจังหวัด และใช้ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลหลักสำหรับการเทียบเคียงกับข้อมูลรายครัวเรือนในทีปสุ่มสำรวจสอบถามมาในการประชุมชี้แจง การประมาณการผลิตกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ตลอดจนวางแผนการบริหารจัดการผลไม้ของจังหวัดตนเอง

(1.5) การจัดทำข้อมูลไม้ผลจากแปลงพยากรณ์

กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ และเป็นคณะทำงานจัดทำข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งต้องจัดทำข้อมูลประมาณการผลิตเพื่อนำมาวิเคราะห์และหาข้อสรุปร่วมกันร่วมกัน ข้อมูลที่จัดทำ ครอบคลุมแหล่งผลิตไม้ผลที่ต้องบริหารจัดการในพื้นที่ 25 จังหวัด 3 ภูมิภาค กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้กำหนดวิธีการจัดทำข้อมูลประมาณการผลิตไม้ผลซึ่งสัมพันธ์กับระยะการเจริญพัฒนาของไม้ผล ดังนี้

(1. **5.1) ขั้นตอนประมาณการผลผลิต เพื่อเก็บข้อมูลการออกดอกของไม้ผล**
เศรษฐกิจ

(1) ให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบแต่ละตำบล กำหนดกรอบตัวอย่างของหมู่บ้านออกเป็น 3ขนาด จากนั้นน้อยไปมากตามขนาดพื้นที่ปลูกไม้ผล ดังนี้

กรอบตัวอย่าง	คำอธิบาย
หมู่บ้านขนาด S	หมู่บ้านที่มีพื้นที่ปลูกไม้ผลแต่ละชนิดน้อยกว่า 50 ไร่
หมู่บ้านขนาด M	หมู่บ้านที่มีพื้นที่ปลูกไม้ผลแต่ละชนิดตั้งแต่ 51-100 ไร่
หมู่บ้านขนาด L	หมู่บ้านที่มีพื้นที่ปลูกไม้ผลแต่ละชนิดมากกว่า 100 ไร่

(2) สุ่มรายชื่อเกษตรกรที่ปลูกไม้ผล ตามกรอบหมู่บ้านที่กำหนดใน กรอบตัวอย่างหมู่บ้านละ 5 ครัวเรือน เพื่อเป็นตัวแทนติดตามสถานการณ์การออกดอกและติดผลของไม้ผล โดยต้องมีเจ้าของแปลงพยากรณ์ทั้งแปลงจริงและแปลงสำรวจรวมอยู่ในรายชื่อเกษตรกรที่สุ่มขึ้นมาด้วย เพื่อให้เป็นมาตรฐานทางวิชาการและเกิดความน่าเชื่อถือในการจัดเก็บข้อมูล นำข้อมูลมาถ่วงเฉลี่ยกับเกษตรกรรายอื่นที่ไม่ได้เป็นเจ้าของแปลงพยากรณ์

(3) ติดตามสถานการณ์ในการออกดอกในแต่ละแปลงทุก ๆ 10 วันว่า มีการออกดอกแล้วก็เปอร์เซ็นต์ ดังนี้

-	ทุเรียน	ให้นับที่ระยะช่อดอกเหี่ยวติดดินหนู
-	เงาะ	ให้นับที่ระยะช่อดอกสะเดา
-	มังคุด	ให้นับที่ระยะช่อดอกกลม
-	ลองกอง	ให้นับระยะช่อดอกเขียว

(4) คำนวณร้อยละการออกดอกรวมทั้งหมดของตำบลนั้น ๆ โดยใช้วิธีการนับระยะการออกดอกด้วยสายตาเพื่อประเมินดูว่าร้อยละการออกดอกของพืชชนิดนั้นในภาพรวมทั้งหมู่บ้านออกดอกแล้วร้อยละเท่าไร จากนั้นเปรียบเทียบกับพื้นที่ให้ผลรวมของหมู่บ้านที่คัดเลือกมา ก็จะสามารถคำนวณออกมาเป็นร้อยละการออกดอกของตำบลนั้น

ตัวอย่าง ตำบล ก. มี 3 หมู่บ้าน (เป็นหมู่บ้านขนาด S) คัดเลือกตัวแทนเกษตรกรหมู่บ้านละ 5 ราย รวม 15 แปลง พื้นที่ให้ผลของเกษตรกร ทั้ง 15 แปลง เท่ากับ 220 ไร่

ชื่อหมู่บ้าน	ตัวแทนเกษตรกรที่คัดเลือก					พื้นที่รวม (ไร่)	ร้อยละ การออกดอก	พื้นที่การออกดอก (ไร่)
หมู่บ้าน ก	ก 1	ก 2	ก 3	ก 4	ก 5	120	10	12
หมู่บ้าน ข	ข 1	ข 2	ข 3	ข 4	ข 5	60	25	15
หมู่บ้าน ค	ค 1	ค 2	ค 3	ค 4	ค 5	40	15	6
รวมการออกดอกของตำบล ก						220	15	33

วิธีคำนวณพื้นที่การออกดอก โดยเทียบบัญญัติไตรยางค์

$$\text{หมู่บ้าน ก} \quad \text{พื้นที่รวม 120 ไร่} \quad \text{ออกดอกแล้วร้อยละ 10} = \frac{120 \times 10}{100} = 12 \text{ ไร่}$$

$$\text{หมู่บ้าน ข} \quad \text{พื้นที่รวม 60 ไร่} \quad \text{ออกดอกแล้วร้อยละ 25} = \frac{60 \times 25}{100} = 15 \text{ ไร่}$$

$$\text{หมู่บ้าน ค} \quad \text{พื้นที่รวม 40 ไร่} \quad \text{ออกดอกแล้วร้อยละ 15} = \frac{40 \times 15}{100} = 6 \text{ ไร่}$$

$$\text{รวมพื้นที่ออกดอกของตำบล ก} = 12+15+6 = 33 \text{ ไร่ หรือคิดเป็น } \frac{33 \times 100}{220} = \text{ร้อยละ 15}$$

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลสรุปข้อมูลลงในแบบฟอร์มระดับตำบล

(5) คำนวณร้อยละการออกดอก รวมทั้งหมดของอำเภอ ซึ่งเป็นผลรวมมาจากร้อยละการออกดอกของแต่ละตำบลแล้วเปรียบเทียบกับพื้นที่ให้ผลรวมของอำเภอ ก็จะสามารถคำนวณออกมาเป็นร้อยละการออกดอกของอำเภอนั้น

$$\text{ร้อยละการออกดอกของอำเภอ} = \frac{(\text{พื้นที่การออกดอกของตำบล ก} + \text{พื้นที่การออกดอกของตำบล ข}) \times 100}{\text{พื้นที่ให้ผลทั้งหมดของอำเภอ}}$$

ตัวอย่าง ตำบล ก. มีพื้นที่ให้ผล 500 ไร่ ออกดอกแล้วร้อยละ 25 ตำบล ข. มีพื้นที่ให้ผล 300 ไร่ ออกดอกแล้วร้อยละ 30

$$\begin{array}{rcl} \text{ร้อยละการออกดอกของอำเภอ} & = & \frac{25 \times 500}{100} + \frac{30 \times 300}{100} \\ & & \hline & & 800 \end{array}$$

(6) สำนักงานเกษตรอำเภอสรุปข้อมูลลงในแบบฟอร์มระดับอำเภอ ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด

(7) คำนวณร้อยละการออกดอกรวมทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งเป็นผลรวมมาจากร้อยละการออกดอกของแต่ละอำเภอ แล้วเปรียบเทียบกับพื้นที่ให้ผลรวมของจังหวัด ก็จะสามารถคำนวณออกมาเป็นร้อยละการออกดอกของจังหวัด

$$\text{ร้อยละการออกดอกของจังหวัด} = \frac{(\text{พื้นที่การออกดอกของอำเภอ ก} + \text{พื้นที่การออกดอกของอำเภอ ข}) \times 100}{\text{พื้นที่ให้ผลทั้งหมดของจังหวัด}}$$

(8) สำนักงานเกษตรจังหวัดสรุปข้อมูลลงในแบบฟอร์มระดับจังหวัด ส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาเกษตรเขตต่อไป

(1.5.2) การติดตามเพื่อประเมินปริมาณผลผลิตในแปลงพยากรณ์

(1) กำหนดช่วงเวลาในการประเมิน เพื่อคำนวณปริมาณผลผลิต ดังนี้

- **ทุเรียน** คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะเหี่ยวติดดินหนูกับระยะตัดแต่งผล
- **เงาะ** คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะช่อสะเดากับระยะผลเล็ก
- **มังคุด** คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะดอกกลมกับระยะผลอ่อน
- **ลองกอง** คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะดอกเขียวกับระยะติดผลอ่อน

(2) ใช้วิธีการสุ่ม จำนวน ต้น จากแปลงพยากรณ์ของเกษตรกรที่

คัดเลือกมา ต้นขนาดใหญ่ 5 ต้น ต้นขนาดปานกลาง 5 ต้น และต้นขนาดเล็ก 5 ต้น

1. คำนวณพื้นที่ใต้ทรงพุ่ม ให้ใช้สูตร $\frac{3.14 \times D^2}{4}$ D = เส้นผ่านศูนย์กลาง
 2. คำนวณผลผลิตต่อต้น ให้ใช้สูตร = พื้นที่ใต้ทรงพุ่ม x น้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร

ตัวอย่างการคำนวณปริมาณผลผลิตต่อไร่

(2.1) **ทุเรียน** โดยต้นทุเรียนมีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 6 เมตร

$$\text{มี พื้นที่ใต้ทรงพุ่ม} = \frac{3.14 \times 6^2}{4} = 28.26 \text{ ตารางเมตร}$$

วิธีคำนวณ

1) ทุเรียนให้ทราบว่า 1 ตารางเมตร มี 1.5 ผล 1 ผล มีน้ำหนัก 3 กิโลกรัม

2) จำนวนน้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร ซึ่งนับในพื้นที่ 1 ตารางเมตร ได้ 1.5 ผล

ทุเรียน 1 ผล มีน้ำหนัก 3 กิโลกรัม

$$\text{ผลผลิตต่อต้น} = 28.26 \times (3 \times 1.5) = 127 \text{ กิโลกรัม}$$

ดังนั้นถ้า 1 ไร่มีทุเรียน 20 ต้นคำนวณผลผลิตต่อไร่ = 20 ต้น $\times$ 127 กิโลกรัม

$$= 2,540 \text{ กิโลกรัม หรือ } 2.54 \text{ ตัน}$$

(2.2) **เงาะ** โดยต้นเงาะมีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 6 เมตร

$$\text{มี พื้นที่ใต้ทรงพุ่ม} = \frac{3.14 \times 6^2}{4} = 28.26 \text{ ตารางเมตร}$$

วิธีคำนวณ

1) เงาะให้ทราบว่า 1 ตารางเมตรมีกิ่งช่อดอก โดยให้คิดเพียงร้อยละ 70 เงาะ 1 ช่อดอก ให้ผลผลิตมีน้ำหนัก

0.4 – 0.8 กิโลกรัม

2) จำนวนน้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร ซึ่งนับในพื้นที่ 1 ตารางเมตร ได้ 10 ช่อดอก (๗๕% ของช่อดอก = 7 ช่อดอก) 1 ช่อดอก มีน้ำหนัก 0.6 กิโลกรัม สรุป น้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร = $7 \times 0.6 = 4.2$ กิโลกรัม

$$\text{ผลผลิตต่อต้น} = 28.26 \times (7 \times 0.6) = 118 \text{ กิโลกรัม}$$

ดังนั้นถ้า 1 ไร่มีเงาะ 20 ต้นคำนวณผลผลิตต่อไร่ = 20 ต้น $\times$ 118 กิโลกรัม

$$= 2,360 \text{ กิโลกรัม หรือ } 2.36 \text{ ตัน}$$

(2.3) **มังคุด** โดยต้นมังคุดมีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 6 เมตร

$$\text{มีพื้นที่ใต้ทรงพุ่ม} = \frac{3.14 \times 6^2}{4} = 28.26 \text{ ตารางเมตร}$$

วิธีคำนวณ

1) มังคุดให้ทราบว่า 1 ตารางเมตรมีกิ่งยอด โดยให้คิดเพียงร้อยละ 40

มังคุด 1 ยอด ให้ผลผลิตมีน้ำหนัก 70 กรัม

2) คำนวณน้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร ซึ่งนับในพื้นที่ 1 ตารางเมตร ได้ 0 ยอด (40% ของยอด = 16 ยอด) 1 ยอด มีน้ำหนัก 0.07 กิโลกรัม สรุป น้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร = $16 \times 0.07 = 1.12$ กิโลกรัม

ผลผลิตต่อตัน = พื้นที่ใต้ทรงพุ่ม $\div$ 2 ความสูงของต้นมังคุด (วัดจากกิ่งแรกถึงปลายยอด) ผลผลิตต่อตารางเมตร

$$= 28.26 + \frac{1}{2} (6) \times (16 \times 0.07) = 35 \text{ กิโลกรัม}$$

ดังนั้นถ้า 1 ไร่มีมังคุด 16 ต้น คำนวณผลผลิตต่อไร่ = 16 ต้น $\times$ 35 กิโลกรัม

$$= 560 \text{ กิโลกรัม หรือ } 0.56 \text{ ตัน}$$

(2.4) ลองกอง โดยต้นลองกองมีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 2 เมตร มีผลผลิตประมาณ 60 กิโลกรัมต่อต้น

วิธีคำนวณ

$$\text{มีผลผลิตต่อต้นประมาณ } \frac{60 \times 2}{4} = 30 \text{ กิโลกรัม}$$

ดังนั้น 1 ไร่มีลองกอง 30 ต้นต่อไร่

$$\text{ต้นคำนวณผลผลิตต่อไร่} = 30 \text{ ต้น} \times 30 \text{ กิโลกรัม} = 900 \text{ กิโลกรัม หรือ } 0.9 \text{ ตัน}$$

หมายเหตุ: ที่มาตัวอย่างการคำนวณปริมาณผลผลิตไม่ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเตรียมการบริหารจัดการผลไม้ภาคใต้ ปี 2562 วันที่ 6-7 กุมภาพันธ์ 2562 ณ โรงแรมแกรนด์ปาร์ค อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัด นครศรีธรรมราช

(2) จัดทำ Focus Group ประเมินข้อมูลระดับอำเภอและระดับจังหวัดดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดสำนักงานเกษตรอำเภอ เจ้าของแปลงพยานในพื้นที่ ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

วิธีการดำเนินงานมีดังนี้

(2.1) สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำ Focus Group เป้าหมาย 15 คน/อำเภอ ประกอบด้วย เจ้าของ แปลงพยาน เกษตรกรในพื้นที่และผู้เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ เพื่อประเมินข้อมูลการออกดอก - ผลผลิตใน ระดับอำเภอ แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนเสร็จสิ้นฤดูกาลผลิต จำนวน 3 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลเทียบเคียงประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิต หรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ให้กับจังหวัด เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการผลไม้ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรต่อไป

(2.2) สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำ Focus Group เป้าหมาย 30 คน/จังหวัด ประกอบด้วย ตัวแทนเจ้าของแปลงพยาน 1 ชนิดพืช/อำเภอ และผู้เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดเพื่อประเมินข้อมูลการออกดอก - ผลผลิตในระดับจังหวัด แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนเสร็จสิ้นฤดูกาลผลิต จำนวน 3 ครั้ง เพื่อเป็น

ข้อมูลเทียบเคียงประกอบการจัดซื้อข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนการกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิต หรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ให้กับจังหวัด เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการผลไม้ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรต่อไป

(2.3) การดำเนินการเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม จัดเวที หรือการจัดกิจกรรมเพื่อให้มีการระดมสมองเพื่อให้ได้ข้อมูลสนับสนุนการจัดทำแปลงพยานและข้อมูลเอกภาพในการประเมินสถานการณ์ผลไม้ให้มีความชัดเจนและใกล้เคียงกับสถานการณ์ความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น ซึ่งรูปแบบดำเนินการสามารถทำได้ทั้งในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ

*****อนึ่ง การจัด Focus Group ทั้ง 2 ระดับ ควรดำเนินการทั้งก่อนและหลังกิจกรรมในข้อ 5.3.1 และ 5.3.2 ตามลำดับ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์ของข้อมูลได้อย่างสูงสุด*****

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.3 ข้อ (1) – (3) คือ

- 1) รายงานสถานการณ์การออกดอกและประมาณการผลผลิตไม้ผลเศรษฐกิจ ปี 256 5 ระดับอำเภอ
- 2) รายงานสถานการณ์การออกดอกและประมาณการผลผลิตไม้ผลเศรษฐกิจ ปี 256 5 ระดับจังหวัด
- 3) บันทึกรายงานสถานการณ์ผลไม้ในรูปแบบอัตโนมัติ

5.4 บริหารจัดการโครงการ

5.4.1 ติดตามและประเมินผลดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก พาหนะเพื่อใช้ในการติดตามปัญหาอุปสรรค /แนวทางแก้ไข และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ

5.4.2 สรุปผล ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นการสรุปผลการดำเนินงานของกิจกรรมโครงการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้และขยายผลได้ในอนาคตโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดส่งผลการพิจารณาให้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ จากนั้นให้ รวบรวมเรียบเรียงแล้วเสนอกรมส่งเสริมการเกษตรต่อไป

สรุปผลงาน (out put) ที่ได้จากกิจกรรม 5.4 คือ

- 1) รายงานผลการดำเนินงานของจังหวัดส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่จำนวน 1 เล่ม

6. แผนปฏิบัติงาน

[illegible]

7. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (Output)

เกษตรกรผู้ผลิตไม้ผล จำนวน 50 ราย ได้รับความรู้ในการพัฒนาการผลิต การตลาด การบริหารจัดการกลุ่มในการพัฒนาไม้ผลอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของภาคใต้

ผลลัพธ์ (Outcome)

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้วางแผนการผลิต และการตลาด เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของภาคใต้ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และเพิ่มมูลค่าสู่การรองรับ GI ในอนาคตร้อยละ 60

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ : เกษตรกร จำนวน 50 ราย ได้รับความรู้ในการพัฒนาการผลิตไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพ โดย มีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตไม้ผลที่เหมาะสมกับศักยภาพตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของพื้นที่ของภาคใต้และภาคใต้ชายแดนและสร้างมูลค่าเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ

เชิงคุณภาพ : มีสินค้าไม้ผลที่มีอัตลักษณ์และเหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ของภาคใต้ สามารถเพิ่มมูลค่าด้วยมาตรฐานการรับรองสินค้า

8. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

8.1 นางสาววิไลวรรณ สีนาคำ ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

เบอร์โทรศัพท์ : 0 76 481 466

8.2 นางสาวเพชรดา เฟื่องตา ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ

เบอร์โทรศัพท์ : 095 2579 527

เบอร์โทรศัพท์ : 0 76 481 466

E-mail: phangnga@doae.go.th

เอกสารแนบ 1

ตัวอย่าง การจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ กิจกรรมย่อยที่ 5.1.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน

รายละเอียดของป้ายแปลงเรียนรู้

- 1 ป้ายแปลงขนาด x 1.5 เมตร (กว้าง x ยาว)
- เสาสูง 2 เมตร

เอกสารแนบ 2

แบบสรุปข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน
โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ปี 256 5
กิจกรรม ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น
กิจกรรมย่อยที่ 5.1.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน
อำเภอ จังหวัด.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ส่วนที่ 1 ข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....)

- 1.1 ที่มา
- 1.2 ประเด็นองค์ความรู้ที่เป็นจุดเด่นเพื่อการเรียนรู้ภายในแปลงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- 1.3 สภาพปัญหา/อุปสรรค
- 1.4 แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 2 รายงานผลการดำเนินงาน

- 2.1 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....)
มีผู้มาขอใช้บริการจำนวน.....ครั้ง/ราย
ส่วนใหญ่ประเด็นที่มาขอใช้บริการคือ.....

2.2 ระดับความพึงพอใจ มีรายละเอียดดังนี้

ที่	ชื่อเกษตรกรหรือกลุ่ม/ เกษตรกรที่มาขอใช้บริการ	ประเด็นที่มาขอใช้บริการ	ความพึงพอใจ		
			มาก	น้อย	ปานกลาง

2.3 งบประมาณที่ใช้

2.4 ภาพกิจกรรม

ลงชื่อ ผู้รายงานข้อมูล.....
 ()
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
 หมายเลขโทรศัพท์.....

แบบสรุปข้อมูลทะเบียนเจ้าของแปลงพยากรณ์ (อำเภอบันทึกและจัดเก็บข้อมูล)

โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น

กิจกรรม ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น

กิจกรรมย่อยที่ 5.3.2 สำรวจแปลงพยากรณ์เพื่อประเมินสถานการณ์ผลผลิตในระดับอำเภอ

สำนักงานเกษตรอำเภอ.....จังหวัด.....

ชื่อ-สกุล (เกษตรกร)	เลขบัตร ประจำตัว ประชาชน	ที่อยู่บ้าน	พิกัดแปลง		ชนิดพืชที่ ปลูก (พืชหลัก)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ปริมาณ ผลผลิต (ตัน)	ร้อยละการเก็บเกี่ยวผลผลิต (คาดการณ์)		
			X	Y				รุ่นที่ 1	รุ่นที่ 2	รุ่นที่ 3

เอกสารแนบ 3

ลงชื่อผู้รายงานข้อมูล.....

()

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

หมายเลขโทรศัพท์.....

เอกสารแนบ 4

รายงานสถานการณ์การออกดอกและประมาณการผลผลิตไม้ผลเศรษฐกิจ ปี 2565 5 แปลงพยากรณ์ระดับอำเภอ

ตำบล..... อำเภอ จังหวัด

() ระหว่างวันที่ 1-10 เดือน 2565

() ระหว่างวันที่ 11-20 เดือน 2565

() ระหว่างวันที่ 21-30 เดือน 2565

พืช/พันธุ์	พื้นที่ ให้ผล (ไร่)	% การออก ดอก 10 วัน	% การ ออกดอก สะสม	พื้นที่การ ออกดอก (ไร่)	ประมาณ การผลผลิต (ตัน)	หมู่บ้านที่มี การออกดอก	หมายเหตุ
1. ทุเรียน							
1.1 หมอนทอง							
1.2 พื้นเมือง							
2. เงาะ							
2.1 ไร่เรียน							
2.2 สีทอง							
3. มังคุด							
4. ลองกอง							

หมายเหตุ การติดตามเพื่อรายงานสถานการณ์การออกดอกและประมาณการผลผลิต ให้นับระยะและประเมินปริมาณผลผลิต ดังนี้

พืช	การติดตามเพื่อรายงาน สถานการณ์การออกดอก	การประมาณการผลผลิตให้คำนวณผลผลิต 2 ระยะ	
ทุเรียน	ให้นับจากระยะเหี่ยวต้นหนุ	1. ระยะเหี่ยวต้นหนุ	2. ระยะตัดแต่งผล
เงาะ	ให้นับจากระยะช่อสะเดา	1. ระยะช่อสะเดา	2. ระยะผลเล็ก
มังคุด	ให้นับจากระยะดอกกลม	1. ระยะดอกกลม	2. ระยะผลอ่อน
ลองกอง	ให้นับจากระยะดอกเขียว	1. ระยะดอกเขียว	2. ระยะติดผลอ่อน

ลงชื่อผู้รายงานข้อมูล.....

(

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

หมายเลขโทรศัพท์.....

เอกสารแนบ 4

รายงานสถานการณ์การออกดอกและประมาณการผลผลิตไม้ผลเศรษฐกิจ ปี 256 5 แปลงพยากรณ์ระดับจังหวัด
จังหวัด

() ระหว่างวันที่ 1-10 เดือน 2565
() ระหว่างวันที่ 11-20 เดือน 2565
() ระหว่างวันที่ 21-30 เดือน 256 5

พืช/พันธุ์	พื้นที่ให้ผล (ไร่)	% การออก ดอก 10 วัน	% การออก ดอกสะสม	พื้นที่การ ออกดอก (ไร่)	ประมาณการ ผลผลิต (ตัน)	หมู่บ้านที่มี การออกดอก	หมายเหตุ
1. ทุเรียน							
1.1 หมอนทอง							
1.2 พันเมือง							
2. เงาะ							
2.1 ไร่เรียน							
2.2 สีทอง							
3. มังคุด							
4. ลองกอง							

หมายเหตุ การติดตามเพื่อรายงานสถานการณ์การออกดอกและประมาณการผลผลิต ให้นับระยะและประเมินปริมาณ
ผลผลิต ดังนี้

พืช	การติดตามเพื่อรายงาน สถานการณ์การออกดอก	การประมาณการผลผลิตให้คำนวณผลผลิต 2 ระยะ	
ทุเรียน	ให้นับจากระยะเหี่ยวต้นหนุ	1. ระยะเหี่ยวต้นหนุ	2. ระยะตัดแต่งผล
เงาะ	ให้นับจากระยะช่อสะเดา	1. ระยะช่อสะเดา	2. ระยะผลเล็ก
มังคุด	ให้นับจากระยะดอกกลม	1. ระยะดอกกลม	2. ระยะผลอ่อน
ลองกอง	ให้นับจากระยะดอกเขียว	1. ระยะดอกเขียว	2. ระยะติดผลอ่อน

ลงชื่อผู้รายงานข้อมูล.....

()

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

หมายเลขโทรศัพท์.....

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียน (ในฤดู)

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียน (ในฤดู)

การเริ่มต้นและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ		พัฒนาการและการปฏิบัติที่ถูกต้องของทุเรียน (ในฤดู)				
		มกราคม-กุมภาพันธ์	มีนาคม-เมษายน	พฤษภาคม – กรกฎาคม	สิงหาคม – พฤศจิกายน	กันยายน
		(ระยะออกดอก-ติดผลขนาดเล็ก)	(ระยะผลกำลังเจริญเติบโต)	(ระยะผลเริ่มแก่และเก็บเกี่ยว)	(ระยะแตกใบอ่อนเก็บเกี่ยว)	(ระยะเริ่มออกดอก)
การเตรียมการ	การปลูก	60 วัน	60 วัน	90 วัน	120 วัน	เริ่มต้นรอบใหม่
1. เตรียมดิน ที่ลุ่ม ยกทรงสวนให้สันร่องกว้างไม่น้อยกว่า 6 เมตร ร่องน้ำกว้าง 1.5 เมตร ลึก 1 เมตร มีระบบระบายน้ำเข้า-ออก ที่ดอน ไถพรวน ปรับพื้นที่ให้เรียบ และขุดร่องระบายน้ำภายในสวน 2. การเลือกต้นพันธุ์ ต้นแข็งแรง ไม่ค้ำปี ตรงตามพันธุ์ ต้นต่อเป็นพันธุ์พื้นเมือง ทนต่อโรครากเน่าโคนเน่า ระบบรากไม่ขัดหรืองอ มีใบหนาสีเขียวเข้ม 3. ระยะปลูก - ระบบสี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือสามเหลี่ยมด้านเท่า ระยะปลูก 8X8 เมตร หรือ 10X10 เมตร - ระบบแถวกว้างต้นชิดระยะปลูกระหว่างแถวและต้น 10X5 เมตร หรือ 1X6 เมตร	1. แบบเตรียมหลุมปลูก ขุดหลุมขนาด 50x50x50 เซนติเมตร ผสมดินปลูกด้วยปุ๋ยคอก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยเคมี ตามดินไว้ระยะหนึ่งจนดินยุบตัวคงที่ เติมนิคมผสมลงไปอีกจนเต็ม ปลูกต้นพันธุ์ในหลุมให้รอยต่อระหว่างต้นพันธุ์และต้นต่ออยู่สูงกว่าระดับดิน กลบดินรอบต้นพันธุ์ให้แน่น 2. แบบนั่งแท่นหรือยกโคก ไม่ต้องขุดหลุมปลูก วางต้นพันธุ์แล้วขุดดินมากลบจนอยู่ในระดับเดียวกับผิวดินของต้นพันธุ์ ในลักษณะลาดเอียงออกไปโดยรอบรัศมีประมาณ 1 เมตร กลบดินให้แน่น พรวนดินและขุดดินเพื่อขยายโคนปีละ 1-3 ครั้ง จนเริ่มให้ผลผลิตจึงหยุด	การให้น้ำ ก่อนดอกบาน 7-10 วัน จนถึงติดผลใน ระยะปีน ลดการให้น้ำลงโดยให้เพียง 70 % ของปกติ หลังจากนั้นให้เพิ่มปริมาณขึ้นทีละน้อยตามการเจริญเติบโตของผล การช่วยผสมเกสร เพื่อให้ทุเรียนติดผลดีขึ้น ใช้เกสรตัวผู้จากต้นที่ต่างพันธุ์กัน ดังนี้ - เตรียมเกสรตัวผู้ เวลา 19.00-19.30 น. ตัดเกสรตัวผู้ที่มีละอองเกสรสีขาวเกาะอยู่ - ทำการผสมเกสร ตั้งแต่เวลา 19.30 น. โดยใช้พู่กันหรือแปรงขนอ่อนแตะละอองเกสรตัวผู้ไปป้ายที่ยอดเกสรตัวเมีย ป้องกันกำจัดโรคแมลง (ตามคำแนะนำบนฉลาก)	การให้น้ำ ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ การใส่ปุ๋ย หลังดอกบาน 30 วัน ให้ปุ๋ยทางดินสูตร 12-12-17-2 หรือ 4-16-24-4 อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้น ถ้าต้นขาดความสมบูรณ์ให้ฉีดพ่นปุ๋ยทางใบ (น้ำตาลกลูโคส 600 กรัม ปุ๋ยอีเอ็ม แอซิก 20 ซีซี ปุ๋ยเกร็ดสูตร 15-30-1 หรือ 10-20-30 จำนวน 60 กรัมต่อต้น 20 ลิตร) พร้อมสารป้องกันโรค แมลง ยากับใบ การตัดแต่งผล - ครั้งที่ 1 หลังดอกบาน 3-4 สัปดาห์ ตัดผลที่ไม่ดีออก โดยเหลือจำนวนผลมากกว่าที่จะเก็บไว้จริง 60-80 โดยให้ผลกระจายอย่างสม่ำเสมอทั่วทั้งกิ่ง - ครั้งที่ 2 หลังดอกบาน 5-6 สัปดาห์ ตัดผลเล็ก เบี้ยว ที่มีอาการไหม้ไหม้แดง - ครั้งที่ 3 หลังดอกบาน 7-8 สัปดาห์ ตัดผลเล็ก เหลือผลไว้เท่าที่จะไว้จริง การค้ำโยงกิ่ง ทำหลังแต่งผลครั้งที่ 3 การควบคุมการแตกใบอ่อน พบว่าทุเรียนจะแตกใบอ่อนให้ยับยั้งโดยกาฉีดพ่นปุ๋ยทางใบสูตร 13-0-45 อัตรา 150-300 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ถ้าไม่ได้ผลให้ฉีดซ้ำอีกครั้งห่างจากครั้งแรก 1-2 สัปดาห์ การป้องกันกำจัดโรคแมลง (ตามคำแนะนำบนฉลาก)	การเก็บเกี่ยว - เก็บเกี่ยวผลที่แก่เต็มที่โดยสังเกตจากลักษณะของผลและนับอายุผล - ตัดเหนือบริเวณปลิงของก้านผล วกลงมาอย่างระมัดระวัง อย่าให้ผลตกกระแทกพื้น - ห้ามวางผลทุเรียนบนพื้นดินในสวนโดยตรงเพื่อป้องกัน การติดเชื้อราสาเหตุของโรคผลเน่า การตัดแต่งกิ่งตัด แต่งกิ่งที่เป็นโรค กิ่งแห้งตาย กิ่งน้ำค้ำ การใส่ปุ๋ยใส่ปุ๋ยหลัง แต่งกิ่งเพื่อกระตุ้นให้มีการแตกกิ่งก้านสาขา และใบอ่อนที่สมบูรณ์โดยให้ปุ๋ยทางดินสูตร 15-15-15, 16-16-16 ประมาณ 1-3 กิโลกรัมต่อต้นและปุ๋ยอินทรีย์ 10-20 กิโลกรัม ต่อต้น การป้องกันกำจัดโรคแมลง ฉีดพ่นสารเคมีป้องกันและกำจัดตามคำแนะนำ	1. เก็บเกี่ยวประมาณ 22 สัปดาห์หลังติดผล ข้อสังเกตคือเปลือกผลเรียบเกือบไม่มีกระ และสีน้ำตาลอ่อน 2. หักหรือตัดข้อผลให้มีใบย่อยสุดท้ายติดไปด้วย 3. รวบรวมผลผลิตไว้ในภาชนะ หรือสถานที่ที่สะอาด	1. ตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยว โดยตัดกิ่ง กิ่งทาบ กิ่งแซม ช้อน กิ่งแห้งตาย หรือโรค – แมลงทำลายกับน้ำค้ำ 2. เก็บตัวอย่างดินวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับธาตุอาหารที่พืชต้องการจากดินควบคู่กับการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ 10 – 20 กก./ต้น และปุ๋ยเคมี 15-15-15 ผสม 46-0-0 สัดส่วน 1:1 อัตรา 1-2 กก./ต้น
ปกติทุเรียนจะเริ่มให้ผลผลิตในปีที่ – 5		ทุเรียนใช้เวลา 4 เดือน หรือประมาณ 120 วัน หลังดอกบานจึงเก็บเกี่ยวได้				

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมังคุด (ภาคใต้)

การเริ่มต้นและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ		พัฒนาการและการปฏิบัติที่ถูกต้องของมังคุด				
		ธ.ค.-ม.ค.	ก.พ.-มี.ค.	เม.ย.-มิ.ย.	ก.ค.-ส.ค.	ก.ย.-พ.ย.
		(พักตัวเตรียมออกดอก)	(ออกดอก-ติดผล)	(ติดผลและผลพัฒนา)	(เก็บเกี่ยว)	(ตัดแต่งกิ่ง)
การเตรียมการ	การปลูก	120 วัน	60 วัน	90 วัน	60 วัน	เริ่มต้นรอบใหม่
1. เตรียมดิน ที่ลุ่ม ขุดร่องยกแปลงขึ้นมาเพื่อเป็นการระบายน้ำ ที่ดอน ไถพรวน และปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอ 2. เตรียมพันธุ์ - เลือกต้นพันธุ์ที่แข็งแรง มีอายุไม่น้อยกว่า 2 ปี สูงไม่ต่ำกว่า 30 ซม. ระบบรากดี ไม่ขาดในถุง	1. ขุดหลุมปลูกกว้างและลึกประมาณ 30-80 ซม. 2. ผสมดินปุ๋ยคอก 5 กก. และปุ๋ยร็อคฟอสเฟต 1 กก. ร่อนหลุมด้วยหญ้าแห้งหรือทรายหยาบสูงประมาณ 6 นิ้ว แล้วใส่ดินที่ผสมลงไป 3. ตัดแต่งรากโดยกรีดกันถุงสูง 1 นิ้ว ถ้ามีรากม้วนงอที่กันถุงก็ให้ตัดออก 4. วางต้นกล้าลงบนตำแหน่งที่จะปลูก และพลาสติกออกกลบดินที่เหลืออยู่รอบต้นกล้า 5. ปักไม้หลักกับต้นกล้า 6. คลุมดินบริเวณโคนต้น 7. รดน้ำให้ชุ่ม 8. ทำร่มเงาพรางแสงแดด	1. ชักน้ำให้แตกใบอ่อนโดยการพ่นปุ๋ยเรีย อัตรา 100-200 กรัม/น้ำ 20 ลิตร พ่นให้ทั่วทั้งต้น 2. ป้องกันไม่ให้เกิดโรคมะเร็งใบอ่อน เช่น โรคใบจุด พ่นคาร์เบนดาซิม 50% ดับบลิวพี อัตรา 10-15 กรัม/น้ำ 20 ลิตร 3. ป้องกันกำจัดโรค แมลงไม่ให้ทำลายใบอ่อน เฝาระวังแมลงศัตรูพืชที่สำคัญ เช่น เพลี้ยไฟ พ่นอิมิดาโคลพริด 90 เอสแอล อัตรา 10 มม./น้ำ 20 ลิตร 4. จัดการปุ๋ยเพื่อความสะดวกสมบูรณ์ของต้น โดยพ่นด้วยปุ๋ยเคมีทางใบสูตร 15-30-15 หรือ 20-20-20 อัตรา 60 กรัม ร่วมกับกรดฮิวมิก อัตรา 20 มล./น้ำ 20 ลิตร ให้ทั่วทรงพุ่ม 5. เตรียมความพร้อมในการออกดอก ช่วงปลายฤดูฝนก่อนออกดอก ประมาณ 1 เดือน โดยใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 8-24-24 หรือ 9-24-24 หรือ 13-13-13 หวานให้ทั่วทรงพุ่ม 1/2 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม 6. ชักน้ำการออกดอกงดการให้น้ำ ปลอຍให้ต้นมังคุดผ่านช่วงแล้งจนก้านระหว่างข้อสุดท้ายของยอดแสดงอาการเหี่ยวอย่างชัดเจน ใบคู่สุดท้ายของยอดเริ่มมีอาการใบตก ให้น้ำครั้งแรกในปริมาณ 35-40 มม. ทุก 7-10 วัน ในปริมาณ 17.5-20 มม. จนกว่าต้นมังคุดจะออกดอกมากกว่าหรือเท่ากับ 55 ของจำนวนยอดทั้งหมด	1. จัดการน้ำเพื่อควบคุมปริมาณดอก สับดาที่ 1 หลังออกดอก โดยให้น้ำอย่างสม่ำเสมอทุกวัน 2. ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูทำลายดอก เช่น เพลี้ยไฟ พ่นด้วย อิมิดาโคลพริด 10% เอสแอล อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร 3. จัดการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาของผล และเพิ่มปริมาณผลผลิตคุณภาพ เช่น เพลี้ยไฟ พ่นด้วย อิมิดาโคลพริด 10% เอสแอล อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร	1. ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูทำลายผลมังคุด เช่น เพลี้ยไฟ พ่นด้วย อิมิดา โคลพริด 10% เอสแอล อัตรา 10 มล. น้ำ 20 ลิตร 2. ควบคุมปริมาณผล ต่อต้นให้เหมาะสม ถ้ามีมากกว่า 50% ของยอดทั้งหมด ให้ใส่ปุ๋ยยูเรีย อัตรา 3-5 กก./ต้น หวานได้ทรงพุ่ม เพื่อทำให้ผลร่วงเหลือ 35-50% 3. จัดการปุ๋ยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาของผล ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 หรือ 12-12-17+2 หวานให้ทั่วทรงพุ่ม 1/3 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม - เพิ่มปริมาณการให้น้ำจาก 80% เป็น 90 % ของอัตราการระเหยน้ำจากอากาศระเหยน้ำชนิด A - พ่นปุ๋ยทางใบ อัตรา 30-40 มล./น้ำ 20 ล. จำนวน 3 ครั้ง ทุก 7 วัน - ให้น้ำ อัตรา 80% ของอัตราการระเหยน้ำจากอากาศระเหยน้ำชนิด A ทุก วัน ต่อเนื่อง จนถึงเก็บเกี่ยว	1. เก็บเกี่ยวโดยใช้เครื่องมือตะกร้อผ้า ทำแบบพ่นตั้งและพ่นนอน เพื่อป้องกันไม่ให้ผลมังคุดร่วงหล่น หรือกระแทกรุนแรง เลือกเก็บเฉพาะผลสุกแก่ในระยะสายเลียด 2. หลังเก็บเกี่ยวแล้วเก็บไว้ในมีร่ม ทำความสะอาดผล ขูดยางที่เปลือกออก และคัดแยกคุณภาพก่อนจำหน่าย	1. จัดการปุ๋ยเพื่อชักนำการแตกใบอ่อน 2. ใส่ปุ๋ยคอกโดยหว่านใต้ทรงพุ่มในอัตรา 5 กก./ต้น เท่ากับ 4 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม 3. ใส่ปุ๋ยเคมี 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา 50 กรัม/ต้น เท่ากับ 1/2 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่มหรือใส่ตามค่าวิเคราะห์ดิน 4. คลุมโคนด้วยเศษซากพืช 5. ตัดแต่งกิ่งด้านข้างตัดยอดส่วนที่สูงเกินตัดกิ่งประธาน หรือกิ่งรองออกด้านละ 1-5 กิ่ง 6. กำจัดวัชพืช
ปกติมังคุดจะเริ่มให้ผลผลิตประมาณปีที่ 3 หลังปลูก		มังคุดใช้เวลา 4 เดือน หรือประมาณ 120 วัน หลังดอกบานจึงเก็บเกี่ยวได้				

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเงาะ

การเริ่มต้นและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ		พัฒนาการและการปฏิบัติที่ถูกต้องของเงาะ				
		กรกฎาคม – กันยายน	ตุลาคม-พฤศจิกายน	ธันวาคม – มกราคม	กุมภาพันธ์ – มีนาคม	เมษายน-มิถุนายน
		(เตรียมดินหลังการเก็บเกี่ยว)	(เตรียมดินก่อนการออกดอก)	(ระยะออกดอก)	(ระยะผลพัฒนา)	(ระยะเก็บเกี่ยวและจัดการหลังเก็บเกี่ยว)
การเตรียมการ	การปลูก	90 วัน	60 วัน	60 วัน	60 วัน	90 วัน
1. การเตรียมพื้นที่ โดยการไถพรวน ปรับพื้นที่ให้เรียบและขุดร่องระบายน้ำในแปลง 2. การเลือกต้นพันธุ์ ต้นพันธุ์ที่นำมาปลูกได้จากการตอนกิ่ง การทาบกิ่ง การติดตาที่มีความสมบูรณ์แข็งแรง 3. ระยะปลูก ระยะปลูก 8x8 หรือ 10x10	1. เตรียมพื้นที่ปลูก ขุดหลุมกว้างยาว ลึกประมาณ 50X50X50 เซนติเมตร ถ้าดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำควรมีขนาด 1X1 เมตร ผสมดินปลูกด้วยหินฟอสเฟต 2 ก.ก. กระจายรองพื้นและปุ๋ยคอกแห้ง 10 ก.ก. กลบลงในหลุมให้ระดับดินสูงกว่าระดับเดิมไม่เกิน 1 นิ้ว อย่าให้สูงถึงรอยแผลที่ติดตา ใช้ไม้เป็นหลักผูกยึดกิ่งเพื่อป้องกันต้นล้ม	1. ตัดแต่งกิ่ง ตัดแต่งกิ่งกระโดงกิ่งเป็นโรค และแมลงทำลาย กิ่งในทรงพุ่ม กิ่งไม่สมบูรณ์ เพื่อมีการแตกยอดใหม่ 2. การกำจัดวัชพืช ทุกครั้งก่อนการใส่ปุ๋ย 3. การใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา 1-3 กิโลกรัมต่อต้น เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ของต้น 4. เฝ้าระวัง ป้องกันกำจัดหนอนคืบกินใบแมลงค่อมทอง และโรคราแป้ง ราสีชมพู	ช่วงปลายฝนให้ปุ๋ย 8-24-24 การให้น้ำเพื่อกระตุ้นการออกดอกโดยให้น้ำอัตรา 30-35 มิลลิเมตร แล้วหยุดเพื่อรอดูอาการภายใน 7-10 วัน หากตายอดมีการพัฒนาและสีของตาเปลี่ยนจากสีน้ำตาลดำเป็นสีน้ำตาลทองก็เริ่มให้น้ำอีกครั้งหนึ่งในอัตราเท่าเดิมเพื่อเร่งการพัฒนาของตายอด แต่หากพบว่าตายอดพัฒนาจากสีน้ำตาลปนเขียวหรือเขียวน้ำตาล ต้องหยุดให้น้ำและปล่อยให้กระทบแล้งอีกครั้งหนึ่ง	1. ป้องกันกำจัดศัตรูทำลาย ศัตรูทำลายช่อดอกและผลเงาะ 2. การช่วยผสมเกสร เพื่อส่งเสริมการติดผล โดยการเก็บละอองเกสรมาผสมน้ำฉีดพ่นให้ทั่วทั้งต้นตัวเมีย หรือการใช้สารควบคุมการเจริญเติบโต 3. การจัดการปุ๋ย และน้ำเพื่อส่งเสริมการพัฒนาของดอก	1. ป้องกันกำจัดศัตรูทำลาย เงาะ 2. ช่วงระยะการเจริญเติบโตของผล ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ หากน้ำไม่เพียงพอจะทำให้ผลเล็กลีบ เปลือกหนา 2. กำจัดวัชพืช ทุกครั้งก่อนการใส่ปุ๋ย 3. ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้น และก่อนเก็บเกี่ยว 1 เดือนให้ใส่ปุ๋ยสูตร 12-12-17-2 หรือ 13-13-21 หรือ 14-14-25 อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้นหวานให้ทั่วทรงพุ่ม 4. เฝ้าระวังการทำลาย ของเพลี้ยแป้ง หนอนเจาะช่อดอก แมลงวันผลไม้ และโรคราแป้ง	1. เก็บเกี่ยวด้วยความระมัดระวัง ใช้กรรไกรคมและสะอาดตัดช่อดอก 2. รวบรวมช่อดอก เงาะใส่ตะกร้าพลาสติกหรือเช่ง จากนั้นขนย้ายไปยังโรงเรือนภายในสวนหรือในที่ร่ม 3. ตัดแต่งโดยตัด ชั่วผลให้มีก้านติดอยู่ไม่เกิน 5 มิลลิเมตร ในกรณีจำหน่ายเป็นผลเดี่ยว 4. ตัดก้านช่อดอก ให้ยาวไม่เกิน 20 เซนติเมตร เงาะแต่ละช่อควรมีผลติดอยู่ไม่ต่ำกว่า 3 ผล 5. มัดรวมกัน น้ำหนักประมาณ 1 กิโลกรัม ในกรณีจำหน่ายเป็นช่อ 5. คัดแยกผลเสียหาย หรือผลมีตำหนิออก
ปกติเงาะจะเริ่มให้ผลผลิตในปี 4 – 5		เงาะใช้เวลา 4 เดือน หรือประมาณ 120 วันหลังดอกบานจึงเก็บเกี่ยวได้				

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลองกอง

การเริ่มต้นและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ		พัฒนาการและการปฏิบัติที่ถูกต้องของลองกอง (ในฤดู)				
		มกราคม- กุมภาพันธ์	มีนาคม- พฤษภาคม	มิถุนายน- สิงหาคม	กันยายน- ตุลาคม	พฤศจิกายน- ธันวาคม
		(ระยะก่อน ออกดอก)	(ระยะแทงช่อ ดอก)	(ระยะพัฒนา ผล)	(ระยะเก็บ เกี่ยว)	(ระยะหลัง เก็บเกี่ยว)
การเตรียมการ	การปลูก	60 วัน	90 วัน	90 วัน	60 วัน	60 วัน
การเตรียมพื้นที่ปลูก 1. เลือกพื้นที่ปลูก ควรเป็นพื้นที่ราบ น้ำไม่ท่วมขัง ดิน เป็นดินร่วน ระบายน้ำได้ดี 2. กำหนดระยะ ปลูก ที่เหมาะสม คือ 4X6 เมตร หรือ 6X6 หรือ 6X8 เมตร ขึ้นอยู่กับ สภาพพื้นที่ 3. การเตรียม หลุมปลูกควรใส่ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยเคมีสูตร พอสเฟตผสมกับ ดินเดิมก่อนปลูก	การเตรียมดินเพื่อ ปลูกและ ช่วงเวลาปลูก 1. ควรใช้ต้นกล้าที่มีอายุ 1 - 1.5 ปี และมี ใบแก่ทั้งต้น 2. เลือกดินที่ แข็งแรง สมบูรณ์ 3. ควรปลูกในช่วง ต้นฤดูฝน 4. ทำร่มเงาพราง แสงหลังจากปลูก	1. ใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24, 13- 13-21 2. ตัดแต่งกิ่ง แขนง 3. ให้น้ำสม่ำเสมอ	1. งดให้น้ำอย่าง น้อย 30-45 วัน 2. สังเกตใบ ลองกองเหี่ยวให้ น้ำเต็มที่ 1 ครั้ง 3. เมื่อเห็นตา ดอกเริ่มให้น้ำ สม่ำเสมอ 4. กำจัดวัชพืช รอบ โคนต้นให้สะอาด 5. ใส่ปุ๋ยสูตร 15- 15-15 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น 6. ฟัน GA3 100 มิลลิกรัม + น้ำ 1 ลิตร เพื่อยืดช่อ 7. ตัดแต่งช่อดอก เหลือ 1-2 ช่อ ดอกต่อกลุ่มดอก ระยะช่อห่าง 25- 30 เซนติเมตร	1. ตัดแต่งช่อผล 2-3 สัปดาห์ และ 7-8 สัปดาห์หลัง ดอกบาน 2. เลือกช่อผลที่ สมบูรณ์ 3. ใส่ปุ๋ยสูตร 13- 13-21 อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้น และให้น้ำ สม่ำเสมอปริมาณ เพิ่มขึ้นน้อยและ หยุดการให้น้ำ ก่อนเก็บเกี่ยว 20 วัน	1. เก็บช่อผล อายุ 13-15 สัปดาห์ 2. ก่อนเก็บ ควรชิมผลที่ ปลายช่อแห่ง ไส่ หวาน แหลม 3. บีบผล ปลายช่อ รู้สึกลึ้น 4. ควรเก็บ ในช่วง อุณหภูมิต่ำ ช่วงเช้าหรือ เย็น	1. ตัดแต่งกิ่ง และชำ ช่อดอก 2. ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้น ต่อปี และใส่ ปุ๋ยคอก 20- 25 กิโลกรัม ต่อต้นต่อปี 3. ป้องกัน กำจัดโรคและ แมลง 4. ให้น้ำอย่าง สม่ำเสมอ
ปกติลองกองจะเริ่มให้ผลผลิตในปีที่ 3 - 4		ลองกองใช้เวลา 4 เดือน หรือประมาณ 120 วัน หลังดอกบานจึงเก็บเกี่ยวได้				

ระยะการพัฒนารของดอกในไม้ผล 4 ชนิดภาคใต้ (ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง)

1. ทุเรียน

2. มังคุด

พัฒนาการของดอกมังคุด

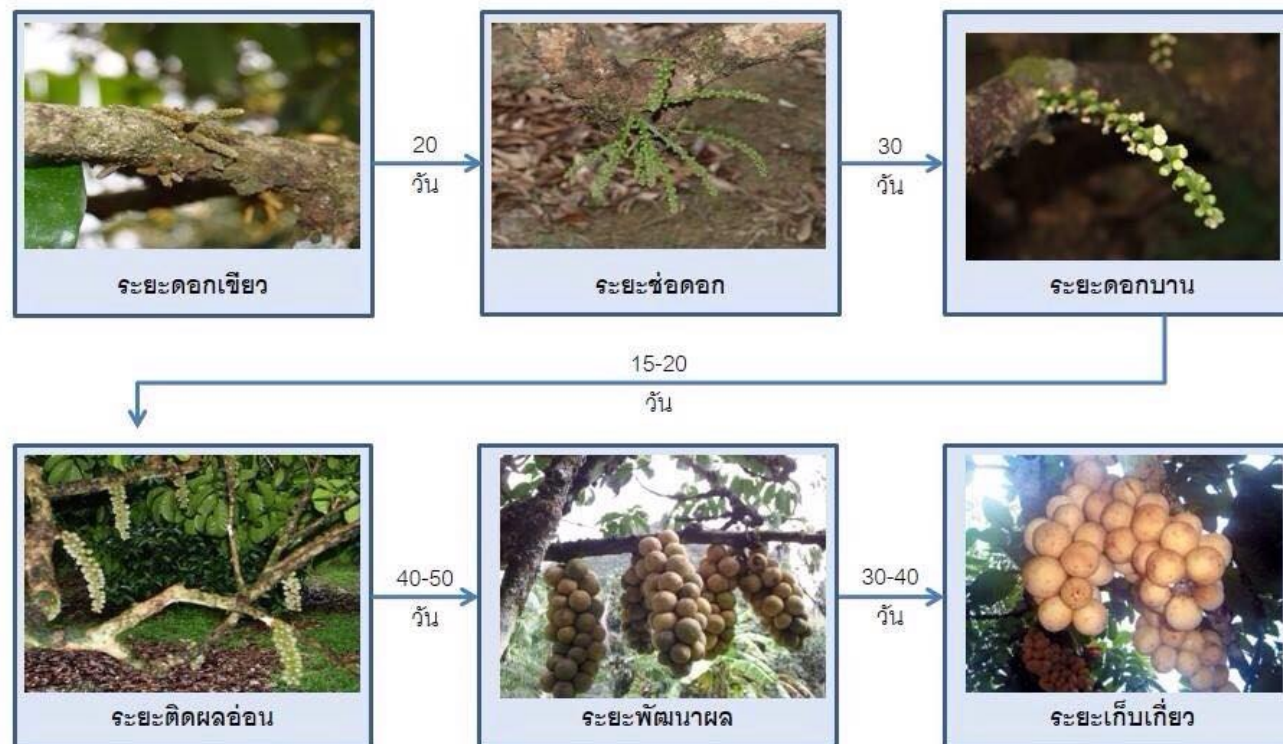
3. เงาะ

พัฒนาการของดอกเงาะ

4. ลองกอง

พัฒนาการของดอกลองกอง

11. โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา

๑. หลักการและเหตุผล

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ด้านการสร้างความมั่นคงน้ำภาคการผลิต กำหนดให้มีการจัดแหล่งน้ำเก็บกักน้ำเพิ่มเติมและพัฒนาพื้นที่ชลประทาน ๑๘ ล้านไร่ จัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝนให้มีพื้นที่รับประโยชน์ ๑๔ ล้านไร่ พัฒนาระบบผันน้ำและเชื่อมโยงแหล่งน้ำ การเพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเดิม รวมทั้งการส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพการใช้น้ำ

กิจกรรมการเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ข้าว ยางพารา อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น มีความต้องการใช้น้ำสูงถึงร้อยละ ๗๕ ของความต้องการใช้น้ำทั้งหมด ภาคเกษตรจึงควรต้องมาตระหนักการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ตามการให้น้ำแก่พืชโดยทั่วไปของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นการให้น้ำแบบไหลบ่า มีการสูญเสียน้ำค่อนข้างสูง หรือแม้แต่ในบางพื้นที่ที่มีการให้น้ำแก่พืชด้วยระบบน้ำก็ตาม แต่ยังมีปัญหาในการใช้ไม่ถูกต้อง มีการสูญเสียและขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้เกษตรกรมีความตระหนักการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และมีความรู้ในการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบการให้น้ำแก่พืชที่ถูกต้อง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ขับเคลื่อนโครงการจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการให้น้ำแก่พืชที่ถูกต้อง สามารถแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรได้ จึงควรดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นาแก่เกษตรกร

๓. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน ๑ แห่ง ๆ ละ ๕๐ ราย

๔. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

๔.๑ ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรโดยวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าสำหรับเกษตรกร จำนวน ๕๐ ราย

๔.๒ การจัดทำแปลงเรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา เพื่อเป็นตัวอย่างและจุดเรียนรู้ให้เกษตรกรและชุมชน ๑ แห่ง

๔.๒.๑ พื้นที่ดำเนินการ ๒ ไร่

๔.๒.๒ คัดเลือกพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอสำหรับระบบน้ำที่ติดตั้งในแปลงเรียนรู้ เช่น สระน้ำ ในไร่นา บ่อบาดาล แหล่งน้ำชลประทานหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น

๔.๒.๓ คัดเลือกเกษตรกรที่มีความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ และพร้อมรับการพัฒนาเป็นเกษตรกรต้นแบบเพื่อใช้แปลงเรียนรู้เป็นจุดถ่ายทอดความรู้ได้

๔.๒.๔ เน้นให้มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยออกแบบและติดตั้งอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการใช้และดูแลรักษาอย่างถูกต้อง

๔.๒.๕ การจัดทำป้ายแปลง และติดตั้งอย่างมั่นคงในจุดที่เหมาะสม โดยมีขนาดป้ายแปลง ไม่น้อยกว่า ๘๐ เซนติเมตร x ๑๒๐ เซนติเมตร

๔.๓ การจัดเก็บข้อมูลผลตอบแทนของแปลงเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามแบบฟอร์มที่กำหนด

๔.๔ ร่วมประชุมกับคณะทำงานและติดตามนิเทศงาน

๕. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี ๒๕๖๔			ปี ๒๕๖๕								
	ต.ค. ๖๔	พ.ย. ๖๔	ธ.ค. ๖๔	ม.ค. ๖๕	ก.พ. ๖๕	มี.ค. ๖๕	เม.ย. ๖๕	พ.ค. ๖๕	มิ.ย. ๖๕	ก.ค. ๖๕	ส.ค. ๖๕	ก.ย. ๖๕
๑. ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรโดยวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าสำหรับเกษตรกร				←→								
๒. การจัดทำแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา							←→					
๓. การจัดเก็บข้อมูลผลตอบแทนของแปลงเรียนรู้									←→			
๔. ร่วมประชุมกับคณะทำงานและติดตามนิเทศงาน								←→		←→		

๖. ระยะเวลา

ตุลาคม ๒๕๖๔ – กันยายน ๒๕๖๕

๗. งบประมาณ

จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท (สี่หมื่นบาทถ้วน)

ที่	กิจกรรมและรายละเอียดค่าใช้จ่าย	ปี ๒๕๖๕		ผู้รับผิดชอบ
		เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	
๑.	ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรโดยวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าสำหรับเกษตรกร	๑ ครั้ง ๕๐ ราย	๑๒,๕๐๐	จังหวัด
๔.	การจัดทำแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา	๑ แปลง	๒๖,๐๐๐	อำเภอ
๕.	ร่วมประชุมกับคณะทำงานและติดตามนิเทศงาน	๑ แปลง	๑,๕๐๐	จังหวัด
	รวม		๔๐,๐๐๐	

๘. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

- เกษตรกรในพื้นที่ ศพก. ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และแนวทางการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบการให้น้ำแก๊พซ์เบื้องต้น จำนวน ๕๐ ราย
- เกิดแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา เป็นตัวอย่างและจุดเรียนรู้ให้กับเกษตรกรและชุมชน

ผลลัพธ์ (outcome)

- เกษตรกร นำความรู้จากการเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ไปปรับใช้ในพื้นที่การเกษตรของตนเองและชุมชน
- เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพในแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

- จำนวนเกษตรกร ๕๐ รายได้รับการถ่ายทอดความรู้การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
- เชิงคุณภาพ
- แปลงเรียนรู้มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- เกษตรกร มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพในระดับไร่นาได้ผลตอบแทนสูงขึ้น สามารถใช้ประโยชน์จากแปลงเรียนรู้ เพื่อการผลิตในไร่นาของตนเองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในชุมชน

๑๐. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

นายวินัย อินทอง หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

นางสาวชลลดา หอมรักษ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ ๐ ๗๖๔๘ ๑๔๖๖/ โทรสาร ๐ ๗๖๔๘ ๑๔๖๖ E - mail : phangnga@doae.go.th

12. โครงการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บท ด้านแผนย่อยการพัฒนากระบวนการเกษตร
- 1.3 แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ

2. หลักการและเหตุผล

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรในกลุ่มผู้ปลูกพืช ทำไร่นาสวนผสม ทำนาเกลือและเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ จากเกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์และไม่มีเอกสารสิทธิ์เพื่อต้องการทราบสถานการณ์การเพาะปลูกของเกษตรกรประมาณการผลผลิตที่จะออกสู่ตลาดในช่วงเวลาต่างๆได้อย่างถูกต้อง โดยเกษตรกรจะต้องเป็นผู้มาแจ้งขึ้นทะเบียนที่สำนักงานเกษตรอำเภอตามที่ตั้งแปลงปลูก เมื่อทำการเพาะปลูกแล้ว 15 วัน

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้นำเครื่องมือ และเทคโนโลยีมาปรับปรุงวิธีการรับขึ้นทะเบียน และปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร และการตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับแจ้งจากเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

- ตรวจสอบยืนยันตัวบุคคลกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง
- ตรวจสอบรูปขอบแปลงที่ดินกับฐานข้อมูลการถือครองที่ดินของกรมที่ดินและสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน

เพื่อเกษตรกรกรม (ส.ป.ก.)

- นำเครื่องจับพิกัดภูมิศาสตร์ GPS มาใช้ในการจัดเก็บพิกัดที่ตั้งแปลง วัดขนาดพื้นที่
- วาดผังแปลงเกษตรกรกรมดิจิทัล โดยใช้แผนที่ภาพถ่ายดาวเทียมค้นหาพิกัดและโปรแกรม GISagro
- ประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปQgis และใช้แผนที่ Google Map ในการค้นหาพิกัดและวาดผังแปลง

เกษตรกรกรมดิจิทัล

- พัฒนา Mobile Application ชื่อ FARMBOOK ซึ่งเป็นสมุดทะเบียนเกษตรกร ดิจิทัล ที่ใช้แทนสมุดทะเบียนเกษตรกรโดยเกษตรกรทุกคนสามารถดาวน์โหลดได้ผ่านสมาร์ทโฟนระบบแอนดรอยด์ และไอโอเอส (iOS) ช่วยอำนวยความสะดวกให้เกษตรกรสามารถแจ้งปรับปรุงข้อมูลในทะเบียนได้ด้วยตนเอง ผ่านสมาร์ทโฟนหรือเครื่องคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต (Tablet) โดยไม่ต้องเดินทางมาที่สำนักงานเกษตรอำเภอ และสามารถตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นปัจจุบันของข้อมูล การขึ้นทะเบียนเกษตรกร ตามที่ให้ข้อมูลไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตรได้ทุกที่ทุกเวลาเพื่อสิทธิประโยชน์และการเข้าร่วมโครงการต่างๆใช้เป็น หลักฐาน ยืนยันตัวตน ความเป็นเกษตรกรในรูปแบบดิจิทัล รวมทั้งยังเป็นช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากภาครัฐ และการตรวจสอบสิทธิเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือในกรณีประสบภัยพิบัติ หรือตามมาตรการแก้ปัญหาอื่นๆของภาครัฐ

ในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร จะต้องมีการวางแผนแปลงเกษตรกรดิจิทัล ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของแปลงเพาะปลูกที่เกษตรกรแจ้งปรับปรุงข้อมูล สามารถนำผังแปลงมาซ้อนทับกับข้อมูลภาพถ่ายเทียมในพื้นที่ประจักษ์ธรรมชาติ เพื่อวิเคราะห์แปลงที่ได้รับผลกระทบเป็นข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช และโครงการประกันภัยพืชผล

เมื่อเกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียน ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร และจัดทำผังแปลงดิจิทัล แล้ว จะนำข้อมูล ที่ผ่านการตรวจสอบ และประมวลผลมาจัดพิมพ์ลงในสมุดทะเบียนเกษตรกรเพื่อยืนยันตัวตนเกษตรกร และใช้ประกอบในการเข้าร่วมโครงการหรือมาตรการต่างๆ ของภาครัฐ ดังนั้น การแจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรเป็นประจำทุกปี ข้อมูลจะมีความครบถ้วน เป็นปัจจุบันทำให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากทำให้ภาครัฐสามารถวางแผนการผลิต การตลาด ส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และจัดทำโครงการมาตรการต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรได้อีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการที่หน่วยงานภาครัฐเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้เป็นข้อมูลประกอบโครงการและมาตรการเพื่อให้การสนับสนุน และช่วยเหลือเกษตรกรเป็นจำนวนมากในปีที่ผ่านมา เช่น

- การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช
- โครงการประกันภัยข้าวนาปีและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- โครงการส่งเสริมปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปรัง
- โครงการสนับสนุนต้นทุนการผลิตให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี
- โครงการช่วยเหลือค่าเก็บเกี่ยวและปรับปรุงคุณภาพข้าว
- โครงการเยียวยาเกษตรกรชาวสวนลำไย
- โครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
- โครงการประกันรายได้ พืชเศรษฐกิจ (ข้าว ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์)

ในปี 2565 กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร เน้นหนักในการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรแจ้งข้อมูลการปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรตามข้อเท็จจริงด้วยตนเองผ่าน Mobile Application รวมทั้ง เพิ่มประสิทธิภาพและบำรุงรักษาฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำหรับการให้บริการบันทึกข้อมูลและประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อให้ทะเบียนเกษตรกรมีข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน นำไปสู่การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเกษตรจัดทำสารสนเทศด้านการเกษตรในภาพรวมของประเทศที่ถูกต้อง สามารถนำไปเผยแพร่บูรณาการ उपयोगได้ทั่วประเทศทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นข้อมูลประกอบโครงการและมาตรการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพที่จะทำให้เกษตรกรได้ประโยชน์อย่างสูงสุด

3.วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้มีความครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน
- 3.2 เพื่อจัดเก็บข้อมูลผังแปลงเพาะปลูกของเกษตรกร ให้มีความครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เป้าหมาย จ.พังงา : เกษตรกร 32,000 ครัวเรือน

สถานที่ดำเนินการ : สำนักงานเกษตรอำเภอทั้ง 8 อำเภอ

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 กิจกรรมปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน

- 1) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรแจ้งปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน หลังจากการเพาะปลูกแล้ว 15 วัน และก่อนวันเก็บเกี่ยว
- 2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รับแจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรจากเกษตรกรตามสมัครใจ สำนักงานเกษตรอำเภอหรือนัดหมายเกษตรกรเพื่อขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียน เกษตรกร ในหมู่บ้านหรือตำบล พร้อมกับวาดแปลงปลูกให้แล้วเสร็จในคราวเดียว
- 3) เกษตรกรแจ้งข้อมูลการปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรตามข้อเท็จจริงด้วยตนเอง Handbook Application
- 4) กำหนดช่วงวันรณรงค์ให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ทำหน้าที่ช่วยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบตำบล จัดเก็บข้อมูลตามแบบฟอร์มปรับปรุงข้อมูลในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนแก้ปัญหาการไม่มาแจ้งปรับปรุงทะเบียนฯ ของเกษตรกร โดยเลือกช่วงเวลาที่มีการเพาะปลูกมากที่สุด ในฤดูฝน ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม – 31 สิงหาคม 2565
- 5) บันทึกข้อมูลที่เกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลในระบบทะเบียนเกษตรกร

5.2 ตรวจสอบข้อมูล

- 1) การตรวจสอบเอกสาร ตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการขอขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียน เช่น หลักฐานแสดงสิทธิการถือครองที่ดิน ตรวจสอบให้สัมพันธ์กับจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรที่แจ้งขึ้นทะเบียนไว้
- 2) ระบบโปรแกรมตรวจสอบความถูกต้อง
- 3) ตรวจสอบทางสังคม เมื่อระบบโปรแกรมตรวจสอบความถูกต้องแล้ว ให้จัดพิมพ์ข้อมูลไปติดประกาศในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นเวลา 3 วัน (กำหนดให้มีการติดประกาศทุกชนิดพืช ทั้งแปลงเดิมและแปลงใหม่) เพื่อให้เกษตรกรในหมู่บ้าน/ชุมชนนั้นตรวจสอบ โดยเกษตรกรต้องลงนามยืนยันความถูกต้องข้อมูลของตนเอง มิฉะนั้นจะถือว่าไม่ผ่านการตรวจสอบ หรือสามารถคัดค้าน หากข้อมูลของตนเองหรือเกษตรกรรายอื่นไม่ถูกต้อง

4) ตรวจสอบพื้นที่ให้ดำเนินการทั้งแปลงเดิมและแปลงใหม่ เพื่อป้องกันการแจ้งขึ้นทะเบียนซ้ำซ้อนโดยผู้ดำเนินการตรวจสอบใช้เครื่อง GPS ออกเดินสำรวจรอบแปลงพื้นที่จริง เพื่อวัดและจับพิกัดแปลงหรือวาดแปลงด้วยระบบ เช่น Geoplot, GISagro, FAARMis Application , QGIS หรือตรวจสอบโดยภาพถ่ายแปลงปลูกร่วมกับผู้นำชุมชน/ อคม.

5.5 อำนาจการ

ติดตามนิเทศผลการดำเนินงานเพื่อบริหารจัดการโครงการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

6. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	ปี 2564			ปี 2565									หน่วยงาน
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. ปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร													
1.1 จัดทำประกาศ / ประชาสัมพันธ์ แจ้งให้เกษตรกรมาปรับปรุงข้อมูลประจำปี				↔									ศสท./สศก. สนง.กษจ./ สนง.กษอ.
1.2 เกษตรกรแจ้งปรับปรุงข้อมูล	←											→	สนง.กษอ.
1.3 รณรงคให้ อคม.จัดเก็บข้อมูล										↔	↔		สนง.กษจ./ สนง.กษอ.
						งวดที่ 1				งวดที่ 2			
1.4 ปรับปรุงข้อมูลในสมุดทะเบียนเกษตรกร	←			←			←					↔	สนง.กษอ.
2. ตรวจสอบข้อมูล (ติดประกาศ / จัดทำผังแปลงเกษตรกรรายดิจิทัล)	←			←			←						สนง.กษอ.
3. อำนาจการ (ติดตามนิเทศ ผลการดำเนินงาน)						↔					↔		สนง.กษจ.

7. ระยะเวลา

ตุลาคม 2564 – กันยายน 2565

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (Output)

- 1) มีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร
- 2) มีการจัดเก็บข้อมูลผังแปลงเพาะปลูกของเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนใหม่หรือปรับปรุงพื้นที่เพาะปลูก

8.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

มีข้อมูลประกอบการเข้าร่วมโครงการ และมาตรการของภาครัฐ หรือ เอกชนกรณีที่มีโครงการช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งจะทำให้การสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกรเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ

8.3 ตัวชี้วัดโครงการ

เชิงปริมาณ จ.พังงา มีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร จำนวน 32,000 ครัวเรือน

เชิงคุณภาพ มีข้อมูลประกอบการเข้าร่วมโครงการ และมาตรการของภาครัฐ หรือ เอกชนกรณีที่มีโครงการช่วยเหลือเกษตรกร

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

มีข้อมูลทะเบียนเกษตรกรจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการผลิต การตลาด ส่งเสริมการเกษตร บูรณาการข้อมูลร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือ และได้รับประโยชน์สูงสุด

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

1) นายประคอง อูสาห์มัน ตำแหน่ง	เกษตรจังหวัดพังงา
	โทร 086-2809705
2) นายวินัย อินทอง	ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ
	โทร 081-9680396
3) นางสาวพรเพ็ญ จักรพงศ์	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
	โทร 093-4959392

13.โครงการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร (ตลาดเกษตรกร)

กิจกรรมหลัก การพัฒนาเกษตรกร

กิจกรรมย่อย ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันสถานการณ์ประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 7.3 ล้านครัวเรือนทั่วประเทศ ต้องเผชิญปัญหาและได้รับความเดือดร้อนต่างๆ ทั้งด้านการผลิต รายได้ และคุณภาพชีวิต เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมเศรษฐกิจและทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนภัยธรรมชาติ ได้ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จำเป็นที่แต่ละหมู่บ้านการเกษตรจะต้องมีข้อมูลที่ถูกต้อง มีแผนการพัฒนากิจการเกษตรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ตลอดจนการเฝ้าระวังและแจ้งเหตุภัยธรรมชาติเหตุการณ์ฉุกเฉินทางการเกษตรต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ ในการที่จะได้ดำเนินการ แก้ไขช่วยเหลือ ได้อย่างทันต่อเหตุการณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการให้บริการแก่เกษตรกรในระดับพื้นที่ของหมู่บ้านมาโดยตลอดและมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 16 หน่วยงานที่ดำเนินงานด้านอาสาสมัครเกษตร (อกษ.) ในแต่ละสาขาที่หน่วยงานนั้น ๆ เป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง โดยอยู่ภายใต้ระบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วย การบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2560 และในส่วนของการทำงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรกรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการนโยบาย ดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรระดับตำบล อำเภอและจังหวัด เพื่อกำหนดนโยบาย/แนวทางการพัฒนาและขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องมีการการจัดประชุม สัมมนาเชิงปฏิบัติการของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวให้เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรให้มีความรู้ ทักษะการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ และการสร้างความเข้มแข็งอาสาสมัครเกษตรในทุกมิติ พร้อมทั้งสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ รวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจและเชิดชูเกียรติอาสาสมัครเกษตรและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในรูปแบบต่างๆด้วย

2.วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร และสนับสนุนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.2 เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร และเป็นเครือข่ายการทำงานในพื้นที่

3.3 เพื่อเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ ในการปฏิบัติงานให้แก่อาสาสมัครเกษตรและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

3. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

อาสาสมัครเกษตร (อกษ.) และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) และเจ้าหน้าที่ จำนวน 144 ราย
ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการ 8 อำเภอ

3.1 กิจกรรมจัดทำเวทีพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอำเภอละ 10 ราย จำนวน 8 อำเภอ
รวม 80 ราย วงเงินงบประมาณอำเภอละ 2,000 บาท รวม 16,000 บาท

3.2 จัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอำเภอละ 10 ราย จำนวน 8 อำเภอ รวม 80
ราย วงเงินงบประมาณอำเภอละ 2,000 บาท รวม 16,000 บาท

4. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

4.1 ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน

4.2.1 พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) อำเภอละ 10
ราย ที่ผ่านการประเมินคุณสมบัติการเป็น Smart Farmer เข้าร่วมเวทีพัฒนาศักยภาพ เพื่อวิเคราะห์ตนเองและ
วางแผนการขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตร วางแผนการประเมินผลงานของ อกม. อบรมเพิ่มองค์ความรู้
เสริมสร้างความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตร ตามระเบียบกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2563 ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตร
การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร การติดตามสถานการณ์การสำรวจแปลงพยากรณ์ การปฏิบัติงานที่เป็น
ประโยชน์ต่อเกษตรกรและชุมชน ให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และสร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารให้ชัดเจนตั้งแต่
ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ในการเชื่อมโยงการปฏิบัติงาน ขอให้อำเภอดำเนินการให้แล้วเสร็จและจัดส่ง
รายงานผลให้จังหวัดทราบภายในเดือน ธันวาคม 2564

4.2.2 จัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านคัดเลือกอาสาสมัครเกษตร
หมู่บ้าน (อกม.) อำเภอละ 10 ราย ที่ผ่านการประเมินคุณสมบัติการเป็น Smart Farmer เข้าร่วมประชุมเวที
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่และภารกิจของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ในการสนับสนุน
งานด้านการเกษตร พร้อมทั้งวางแผนการปฏิบัติร่วมกับเจ้าหน้าที่ ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตร การ
จัดทำแผนพัฒนาการเกษตร การติดตามสถานการณ์การสำรวจแปลงพยากรณ์การใช้เครื่องมือสื่อสารสมาร์ท
โฟน และสร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารให้ชัดเจนระดับหมู่บ้าน ในการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานในพื้นที่ ขอให้
อำเภอดำเนินการให้แล้วเสร็จและจัดส่งรายงานผลให้จังหวัดทราบภายในเดือน มกราคม 2564

5. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2564			ปี 2565								
	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65	ก.ย. 65
ส่งเสริมและพัฒนาระบบการปฏิบัติงาน												
1.จัดทำเวทีพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน		←→										
2.จัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน			←→									

6. ระยะเวลา

ระหว่างเดือนตุลาคม 2564 - กันยายน 2565

7. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

- 1) อาสาสมัครเกษตร จำนวน 8 0 ราย ได้รับการพัฒนาศักยภาพมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้และให้บริการช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 80 ราย ได้ร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดการพัฒนาสามารถปฏิบัติงานตามกระบวนการโครงสร้างการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร และเกิดการเชื่อมโยงงานอาสาสมัครเกษตร

ผลลัพธ์ (outcome)

- 1) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้และมีองค์ความรู้ที่จำเป็นในการให้บริการช่วยเหลือเกษตรกรได้รวดเร็วและทั่วถึง
- 2) เกิดเครือข่ายการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

ตัวชี้วัด

- เจริญปริมาณ ร้อยละ 75 ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้รับการพัฒนาทักษะตามบทบาทหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- เจริญคุณภาพ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ และให้บริการช่วยเหลือแก่เกษตรกรได้

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงาน และเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ในการพัฒนางานด้านการเกษตรในพื้นที่ พร้อมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายการปฏิบัติงาน ประสานความช่วยเหลือเพื่อให้เกษตรกรได้รับการบริการที่รวดเร็วและทั่วถึง

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

1. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

นาย ยปนิธาน ทองแกมแก้ว นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
โทรศัพท์ 089-7331271

2. ผู้รับผิดชอบงานอาสาสมัครเกษตรระดับอำเภอ

ที่	สังกัด	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์มือถือ
1	สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะยาว	นางสาวพนิดา แก้วมณี	นวส.ปฏิบัติการ	086 684 9099
2	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพังงา	นางสาวรักษา ฉนนคร	นวส.ปฏิบัติการ	085 787 9963
3	สำนักงานเกษตรอำเภอคุระบุรี	นายณัฐยศ อมรกล	นวส.ปฏิบัติการ	063 824 5652
4	สำนักงานเกษตรอำเภอทับปุด	นางสาวดุขฎิ เชนัดพิช	นวส.ปฏิบัติการ	089 205 1963
5	สำนักงานเกษตรอำเภอตะกั่วป่า	นายบัญชา เกิดล่อง	นวส.ชำนาญการพิเศษ	081 737 6276
6	สำนักงานเกษตรอำเภอกะปง	นางสาวรุ่งทิวา รักษาแก้ว	นวส.ชำนาญการพิเศษ	093 575 9520
7	สำนักงานเกษตรอำเภอตะกั่วทุ่ง	นายพุดพิงศ์ ปรียานุกูล	นวส.ปฏิบัติการ	088 784 5738
8	สำนักงานเกษตรอำเภอท้ายเหมือง	นางมลติชา ช่วยขาว	นวส.ปฏิบัติการ	098 017 8489

14. โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

1. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580 ต้องการให้ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืน ตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ที่ต้องการพัฒนาภาคการเกษตรให้มีศักยภาพและขีดความสามารถทางการแข่งขันที่สูงขึ้น โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการภาคเอกชนรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับการพัฒนาเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีความเข้มแข็ง ตลอดจนการให้มีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ที่มุ่งเน้นให้คนในชุมชนรวมตัวกันประกอบกิจการ โดยอาศัยทรัพยากร แรงงาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และองค์ความรู้สมัยใหม่ มาผลิตเป็นสินค้าหรือบริการที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ส่งผลให้ชุมชนพึ่งตนเองได้สามารถเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย บนพื้นฐานการดำเนินงานตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน มีหน้าที่ในการจัดประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเพื่อกำหนดนโยบายในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และทำหน้าที่นายทะเบียนในการรับจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนให้การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนพัฒนาไปเป็นกิจการที่มีความเข้มแข็งสามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นพื้นฐานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชนได้อย่างยั่งยืนต่อไป

3.วัตถุประสงค์

เพื่อยกระดับกิจการของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้มีศักยภาพสูงขึ้น

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เป้าหมาย

- สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจำนวน 80 ราย (อำเภอละ 10 ราย)
- เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 77 เครือข่าย

สถานที่ดำเนินการ

8 อำเภอ ของจังหวัดพังงา

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 ส่งเสริมและพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน

ส่งเสริมและพัฒนาการประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชน ผ่านการสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

1) ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (สมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำนวน 80 ราย / วิสาหกิจชุมชน 8 แห่ง)

ประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพ ในการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน โดย

1.1) เจ้าหน้าที่ ส่งเสริม การเกษตรสนับสนุน ให้วิสาหกิจชุมชนประเมินศักยภาพและจัดทำ แผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนทราบถึงปัญหาและนำไปจัดทำแผนพัฒนา กิจการ โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นพี่เลี้ยงและให้คำปรึกษาแก่วิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงาน ของให้อำเภอ รายงานผลการดำเนินงานให้จังหวัดทราบภายในเดือนธันวาคม 2564

1.2) สำนักงานเกษตรอำเภอสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน ที่ได้ดำเนินการตามข้อ 1.1) เพื่อให้เกิดการยกระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน ขอให้อำเภอรายงานผลการ ดำเนินงานให้จังหวัดทราบภายใน 15 เมษายน 2565

1.3) ประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนอีกครั้งหลังสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรม ตามข้อ 1.2) และ รายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนากิจการให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ โดยขอให้อำเภอรายงานผล การดำเนินงานให้จังหวัดทราบภายใน 15 เมษายน 2565

ขอให้อำเภอรายงานผลการดำเนินงานให้จังหวัดทราบภายใน 30 พฤษภาคม 2565

1.4) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามการดำเนินงานยกระดับวิสาหกิจ ชุมชนตามแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน

5.2 สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านทะเบียนวิสาหกิจชุมชน (8 อำเภอ)

1) สนับสนุนการดำเนินงานของนายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน(8 อำเภอ)

เป็นค่าใช้จ่ายวัสดุสำนักงานและวัสดุคอมพิวเตอร์ สำหรับการดำเนินงานการจดทะเบียน/เพิกถอน ทะเบียนวิสาหกิจชุมชน และการคัดกรองวิสาหกิจชุมชน

6. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2564			ปี 2565								
	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65	ก.ย. 65
1. ส่งเสริมและพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน												
1.1 ประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน												
1) ประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน		↔					↔					
2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อยกระดับตามแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน						↔						
2. สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านทะเบียนวิสาหกิจชุมชน												
2.2 สนับสนุนค่าวัสดุสำนักงานและวัสดุคอมพิวเตอร์ในการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน	↔											

7. ระยะเวลา

1 ตุลาคม 2564 – 30 กันยายน 2565

8. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (Output)

- สมาชิกวิสาหกิจชุมชน 8 แห่ง ได้รับการพัฒนาความรู้ด้านการบริหารจัดการกิจการวิสาหกิจชุมชน

ผลลัพธ์ (Outcome)

- สมาชิกวิสาหกิจชุมชนนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน ทำให้วิสาหกิจชุมชนพัฒนาศักยภาพไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน 8 แห่ง ได้รับความรู้เพื่อใช้ในการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน

เชิงคุณภาพ วิสาหกิจชุมชนมีศักยภาพเพิ่มสูงขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วม

โครงการ

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. วิสาหกิจชุมชนสามารถจัดทำแผนพัฒนากิจการ และดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนมีบทบาทในการขับเคลื่อนและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนภายใต้เครือข่ายให้เกิดการเชื่อมโยงกิจกรรมระหว่างวิสาหกิจชุมชนและชุมชนที่เกี่ยวข้อง

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

1. ชื่อ นางสาวนิติภรณ์ เกตุแก้ว ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 083 596 0441

E-mail: nitiporn.ketkk@gmail.com

2. เกษตรอำเภอ

3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ

15. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป กิจกรรมพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรแปรรูป

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ด้านการเกษตร
 - แผน แม่บทย่อยเกษตรแปรรูป
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ
- 1.4 แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2. หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ. 2548 .ศ.มุ่งเน้นให้วิสาหกิจชุมชนสามารถนำวัตถุดิบ ทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับกิจการวิสาหกิจชุมชนและสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรมีหน้าที่ส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนและสนับสนุนความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม คุณภาพมาตรฐานการผลิตและผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการธุรกิจ และการแข่งขันทางการตลาด เพื่อให้กิจการวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเป็นการสร้างรายได้ และเป็นการสร้างเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ซึ่งผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนที่ดีต้องเป็น Smart Product ซึ่งมีคุณภาพมาตรฐานที่ปลอดภัย ต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค และมีศักยภาพในการแข่งขันทางการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้น ในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจึงจำเป็นต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานการผลิตและผลิตภัณฑ์เป็นที่เชื่อถือของผู้บริโภค มีการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยตรงตามความต้องการของตลาด รวมถึงต้องมีการส่งเสริมกิจกรรมด้านการตลาดเพื่อพัฒนาสู่ การแข่งขัน เป็นต้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคการเกษตรและสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ให้กับวิสาหกิจชุมชนและประเทศไทย

3.วัตถุประสงค์

- 3.1 พัฒนาความรู้และทักษะด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับวิสาหกิจชุมชน
- 3.2 พัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับวิสาหกิจชุมชน

7. ระยะเวลา

ธันวาคม 2564 – กันยายน 2565

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

วิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำนวน 2 แห่ง

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการพัฒนามีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 (เปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ)

8.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

วิสาหกิจชุมชน จำนวน 2 แห่ง ได้รับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรลุเกณฑ์ ฉลากสินค้า

เชิงคุณภาพ

เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการแปรรูปให้กับผลผลิตทางการเกษตรของวิสาหกิจชุมชน ทำให้วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 (เปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ)

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรแปรรูปโดยการพัฒนาระบบการผลิต การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน หรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์

9.2 สินค้าเกษตรแปรรูปวิสาหกิจชุมชนมีความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

9.3 วิสาหกิจชุมชนมีรายได้มั่นคงอย่างต่อเนื่องจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูป

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

ชื่อ นางสาวนิติภรณ์ เกตุแก้ว

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 083 596 0441

E-mail: nitiporn.ketkk@gmail.com

16. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
16.1 โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร
กรมส่งเสริมการเกษตร
จังหวัดพังงา

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้าน 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 15 พลังทางสังคม
 - แผนแม่บทย่อย การเสริมสร้างทุนทางสังคม
- 1.3 แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ
 - ประเด็น ปฏิรูปประเทศความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม
 - ประเด็นปฏิรูปย่อย การขยายผลโครงการในพระราชดำริกว่า 4,000 โครงการทั่วประเทศ

2. หลักการและเหตุผล

เนื่องในวโรกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุครบ 50 พรรษา ในพุทธศักราช 2545 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงขอพระราชทานุญาตจัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ กราบบังคมทูลถวาย และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงรับโครงการไว้ในพระราชานุเคราะห์ และทรงพระราชทานพระราชานุญาตอัญเชิญพระนามาภิไธยย่อไว้ในเครื่องหมายตราสัญลักษณ์โครงการ โดยเปิดให้บริการครั้งแรก เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2545 ณ ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี และได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

การให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ เป็นวิธีการดำเนินงานอย่างหนึ่งที่สามารถทำให้การบริการทางวิชาการและการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจที่รับผิดชอบ โดยเป็นการปฏิบัติงานในเชิงรุกที่ทำให้เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายที่มีปัญหา ให้ได้รับการทางการเกษตรอย่างรวดเร็วทั่วถึงและครบถ้วน เช่น การวิเคราะห์ดิน การวินิจฉัย โรคพืช โรคสัตว์ โรคสัตว์น้ำ และการให้วัคซีนป้องกันโรค รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรมความรู้การเกษตรเสริมเพิ่มเติมควบคู่กันไป ซึ่งเป็นการดำเนินการในลักษณะบูรณาการการทำงานระหว่าง นักวิชาการเกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ ในแต่ละสาขา ทั้งด้านพืช สัตว์ ประมง ดิน และน้ำ ฯลฯ พร้อมด้วยอุปกรณ์และเครื่องมือทางวิชาการด้านต่าง ๆ ให้บริการในคลินิกเกษตร โดยสามารถเคลื่อนที่เข้าไปได้ถึงในระดับตำบล เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้ารับบริการทางการเกษตรได้อย่างถูกต้องครบถ้วนทุกด้านในคราวเดียวกัน

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อสนองพระราชดำริ และเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2565

3.2 เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงการบริการทางการเกษตร และได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน

3.3 เพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริม และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในการให้บริการและแก้ไขปัญหาทางการเกษตร

4. เป้าหมาย

ดำเนินการในพื้นที่ 4 อำเภอ ดังนี้ เกษตรกร 100 คน/ครั้ง

4.1 จัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ไตรมาสที่ 1 อำเภอกระบุรี

4.2 จัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ไตรมาสที่ 2 อำเภอทับปุด

4.3 จัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ไตรมาสที่ 3 อำเภอตะกั่วป่า

4.4 การจัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ไตรมาสที่ 4 คลินิกเกษตรเคลื่อนที่เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว(28 กรกฎาคม) ระหว่างวันที่ 20-30 กรกฎาคม 2564
อำเภอเมืองพังงา

5. กิจกรรม

5.1 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ไตรมาสที่ 1 พื้นที่อำเภอกระบุรี เกษตรกร 100 ราย

5.2 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ไตรมาสที่ 2 พื้นที่อำเภอทับปุด เกษตรกร 100 ราย

5.3 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ไตรมาสที่ 3 พื้นที่อำเภอตะกั่วป่า เกษตรกร 100 ราย

5.4 การจัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ไตรมาสที่ 4 โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม ในพื้นที่อำเภอเมืองพังงา เกษตรกร 100 ราย ระหว่างวันที่ 25 กรกฎาคม - 5 สิงหาคม 2565

กิจกรรมด้านคลินิกเกษตรที่เปิดให้บริการ ได้แก่

1) คลินิกดิน ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยและให้บริการด้านวิเคราะห์ ตรวจสอบดิน และปุ๋ย โดยกรมพัฒนาที่ดิน

2) คลินิกพืช ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยและให้บริการด้านโรคและแมลง ศัตรูพืช วัชพืชการเก็บเกี่ยวพืช การผลิตเมล็ดพันธุ์ การคัดเลือกพันธุ์ การทดสอบความงอก การขาดธาตุอาหารพืช สารพิษตกค้าง วัตถุมีพิษทางการเกษตร โดยกรมวิชาการเกษตร

3) **คลินิกข้าว** ให้คำปรึกษา ตรวจสอบวิเคราะห์ วินิจฉัยโรคที่เกิดในข้าว การป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูข้าว การกำจัดวัชพืชในนาข้าว การลดต้นทุนการผลิตข้าว การใช้ข้าวพันธุ์ดี การตรวจสอบ คุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว การบริการตรวจรับรอง GAP ข้าว การแปรรูปและการใช้ประโยชน์จากข้าว โดยกรมการข้าว

4) **คลินิกปศุสัตว์** ให้คำปรึกษา ตรวจสอบวิเคราะห์ วินิจฉัยโรคและการตรวจรักษา พยาบาลสัตว์ การให้วัคซีน ทำหมันสัตว์ การผสมเทียม การควบคุมโรคระบาดในสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ โดยกรมปศุสัตว์

5) **คลินิกประมง** ให้คำปรึกษา ตรวจสอบวิเคราะห์ วินิจฉัยและรักษาโรคในสัตว์น้ำ การควบคุมโรคระบาดในสัตว์น้ำ การตรวจคุณภาพน้ำ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยกรมประมง

6) **คลินิกชลประทาน** ให้คำปรึกษา แนะนำการบริหารจัดการน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำ และการให้น้ำแก่พืช โดยกรมชลประทาน

7) **คลินิกสหกรณ์** ให้คำปรึกษา แนะนำการจัดตั้งสหกรณ์ การบริหารงานในสหกรณ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์

8) **คลินิกบัญชี** ให้คำปรึกษาแนะนำการจัดทำบัญชีฟาร์ม บัญชีครัวเรือน โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

9) **คลินิกกฎหมาย** ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานความรู้ด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

10) **คลินิกหม่อนไหม** ให้คำปรึกษา แนะนำการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม พันธุ์หม่อนที่ควรปลูก การตัดแต่งกิ่งและการดูแลรักษาแปลงหม่อน การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูหม่อน การดูแลรักษาผลหม่อนสุก และการทำชาใบหม่อนโดยกรมหม่อนไหม

11) **คลินิกส่งเสริมการเกษตร** ให้คำปรึกษา แนะนำ การป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช การใช้แมลงศัตรูธรรมชาติ (ตัวห้ำ ตัวเบียน) เชื้อจุลินทรีย์และสารชีวภัณฑ์ต่างๆ การผลิตและขยายพันธุ์พืช การสนับสนุนพืชพันธุ์ดี การเลี้ยงผึ้ง ชันโรง และจิ้งหรีด การปลูกพืชบนพื้นที่สูง การซ่อมและการบำรุงรักษาเครื่องยนต์เบื้องต้น เป็นต้น โดยกรมส่งเสริมการเกษตร

12) **คลินิกอื่น ๆ** ได้แก่ คลินิกการยางแห่งประเทศไทย คลินิกฝนหลวง คลินิกเศรษฐกิจการเกษตร และคลินิกสาธารณสุข เป็นต้น

หมายเหตุ :

1. ให้ดำเนินงานโครงการฯ ในรูปแบบปกติก่อน รายละเอียดตามคู่มือแนวทางการปฏิบัติงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ สามารถดาวน์โหลดได้ที่ <http://www.royalagro.doae.go.th>
2. หากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid – 19) ไม่สามารถดำเนินการในรูปแบบปกติได้ ให้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานเป็นให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิต หรือจัดทำเอกสารวิชาการให้ความรู้แก่บุคคลเป้าหมายได้ โดยดำเนินการให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรหรือกลุ่มเป้าหมาย และให้ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

หากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid - 19) คลี่คลาย ให้ดำเนินการในรูปแบบปกติ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ระดับจังหวัด พิจารณา

6. วิธีการดำเนินงาน

การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ระดับจังหวัด

การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ได้จัดแบ่ง การดำเนินงาน ออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมการก่อนเปิดคลินิก การดำเนินงานระหว่างเปิดคลินิก การ รายงานผลการดำเนินงาน และการติดตามให้บริการต่อเนื่อง ดังนี้

6.1. การเตรียมการก่อนเปิดคลินิก

6.1.1 คณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ระดับจังหวัด จัด ประชุมเพื่อพิจารณาแผนการปฏิบัติงาน เช่นวัน เวลา สถานที่ และรูปแบบ ในการจัดงานโครงการคลินิกเกษตร เคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ และมอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

6.1.2 การกำหนดพื้นที่ปฏิบัติงาน

1) การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย

สำนักงานเกษตรจังหวัดรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาทางการเกษตร และความ ต้องการของเกษตรกร เป็นข้อมูลนำเสนอต่อคณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ระดับจังหวัด โดยให้พิจารณาตำบลที่มีปัญหาทางด้านการเกษตรหลากหลาย ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน หรือเป็น ความต้องการของเกษตรกร โดยบูรณาการและออกหน่วยให้บริการคลินิกเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่

2) ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาของพื้นที่

หลังจากคณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ระดับ จังหวัด คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายได้แล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทีมเป็นคณะลงไปศึกษาวิเคราะห์ปัญหาสภาพ พื้นที่ และจัดลำดับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย

3) การคัดเลือกจุดที่ตั้งคลินิก

ให้พิจารณาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือสถานที่อื่น มีความพร้อมเป็นจุดตั้งคลินิก มีการคมนาคมสะดวก สามารถอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรในการเดินทางรับ บริการ ทั้งนี้ การจัดงานแต่ละครั้งไม่จำเป็นต้องครบทั้ง 11 คลินิก เน้นเฉพาะคลินิกที่มีปัญหาและหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่

6.1.3 การประสานในระดับพื้นที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดแจ้งกำหนดการปฏิบัติงานในแต่ละครั้ง ให้กับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอใช้นายกเทศมนตรีและขอความร่วมมือในการเตรียมการด้านสถานที่

6.1.4 การเตรียมสถานที่ การจัดสถานที่สำหรับพิธีเปิดงาน จัดตั้งจุดรับบัตรคิวและลงทะเบียน ของเกษตรกรและประชาสัมพันธ์บริเวณด้านหน้า สถานที่จัดคลินิก การจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ประจำคลินิก ป้ายตามประเภทของการให้บริการ

6.1.5 การเตรียมเกษตรกร จัดประชุมชี้แจงเกษตรกรให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การจัดงาน กำหนดการ และขั้นตอนการให้บริการ การเตรียมตัวในการเข้ามารับบริการ เช่น การเตรียมบัตรประจำตัวประชาชน การเก็บ ตัวอย่าง (พืช ดิน สัตว์ และน้ำ) ที่มีปัญหามารับบริการอย่างถูกต้อง

6.5.6 เน้นประชาสัมพันธ์การจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ทุกช่องทางก่อนการจัดงานอย่างน้อย 1 สัปดาห์ และแจ้งให้ผู้นำชุมชนในพื้นที่ประชาสัมพันธ์งานให้ทราบอย่างทั่วถึง

6.2 การดำเนินงานระหว่างเปิดคลินิก

6.2.1 การให้บริการ

1) การรับบัตรคิว

เกษตรกรลงทะเบียนเข้ารับบริการทางด้านการเกษตรทุกสาขาที่จุดลงทะเบียน โดยรับบัตรคิว ณ จุดรับบัตรคิว เพื่อให้ทราบจำนวนผู้มารับบริการ

2) การลงทะเบียน

เกษตรกรนำบัตรประจำตัวประชาชนยื่นต่อเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียนเจ้าหน้าที่โดยเจ้าหน้าที่จะสอบถามปัญหาและความต้องการมารับบริการของเกษตรกร บันทึกลงในบัตรทะเบียนประวัติการรับบริการ (แบบคลินิก 01) และทำเครื่องหมายแสดงคลินิกที่เกษตรกรจะไปรับบริการไว้ในแบบคลินิก 01 และฉีกสำเนาให้กับเกษตรกรนำไปรับบริการตามคลินิกที่ระบุไว้

3) การเข้ารับบริการ

เกษตรกรเข้ารับบริการในแต่ละคลินิก หน่วยงานให้บริการคลินิกรับทราบปัญหาทางการเกษตร พร้อมให้คำแนะนำทางด้านวิชาการ และแก้ไขปัญหา โดยเจ้าหน้าที่ในแต่ละคลินิกจะต้องจัดทำบัตรรับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ (แบบคลินิก 02) โดยต้องระบุลำดับที่ผู้มารับบริการให้ตรงกับลำดับที่ในสำเนาของแบบคลินิก 01 ที่เกษตรกรนำมาแสดง (หากเกษตรกรไม่มีสำเนาของแบบคลินิก 01 มาแสดงให้เกษตรกรกลับไปลงทะเบียน ณ จุดลงทะเบียนด้านหน้าก่อน)

4) การบันทึกผลการให้บริการ

การให้บริการ เจ้าหน้าที่จะต้องบันทึกปัญหาที่เกษตรกรมาขอรับบริการ และผลการให้บริการลงในแบบคลินิก 02 โดยฉีกสำเนาให้เกษตรกรเก็บไว้เพื่อใช้ติดตามผลและให้บริการต่อเนื่อง สำหรับตัวจริงให้จัดเก็บไว้ที่หน่วยงานที่ให้บริการคลินิก

6.2.2 การประเมินผลการให้บริการ

1) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการประเมินผลการให้บริการคลินิกในการจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ไตรมาส 1 – 3 โดยการสัมภาษณ์เกษตรกร เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการคลินิก และการสังเกตการณ์ของเจ้าหน้าที่ประเมินผล เสร็จแล้วรายงานสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำเนาผลการประเมินให้มสส่งเสริมการเกษตรทราบ

2) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ดำเนินการประเมินผลเกษตรกรที่เข้ารับบริการคลินิกเกษตรแบบเบ็ดเสร็จ จากการจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2565

6.3 บันทึกผลการดำเนินงานในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ (<https://clinickaset.doae.go.th>)

สำนักงานเกษตรจังหวัดสำนักงานเกษตรอำเภอ บันทึกข้อมูลบัตรทะเบียนประวัติ (แบบคลินิก 01) ลงในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ (<https://clinickaset.doae.go.th>) ภายใน 15 วันทำการ หลังจากวันให้บริการ จากนั้น หน่วยงาน ที่ให้บริการคลินิกบันทึกข้อมูลบัตรรับบริการ (แบบคลินิก 02) เข้าสู่ระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตร เคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ให้ครบถ้วน สมบูรณ์ ภายใน 30 วันทำการ หลังจากวันให้บริการ

6.4 การติดตามให้บริการต่อเนื่อง

หลังจากที่หน่วยงานบันทึกข้อมูลบัตรรับบริการ (แบบคลินิก 02) เข้าสู่ระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ แล้ว จะทราบว่า มีหน่วยงานที่ให้บริการคลินิกใดจะต้องมีการติดตามให้บริการเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง จากนั้นหน่วยงานที่ให้บริการคลินิกเกษตรจะต้องวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหา เพื่อวางแผนออกติดตามและให้บริการต่อเนื่องแก่เกษตรกร โดยทุกครั้งที่หน่วยงานที่ให้บริการคลินิกออกติดตามให้บริการต่อเนื่อง ให้บันทึกข้อมูลผลการให้บริการในแบบคลินิก 05 ด้วย

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ	ปริมาณงาน	หน่วยวัด	ระยะเวลาดำเนินการ ปี 2565											
				ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4		
				ตค.64	พย.64	ธค.64	มค.65	กพ.65	มีค.65	เมย.65	พค.65	มิย.65	กค.65	สค.65	กย.65
1. จัดทำแผน/ประชุมชี้แจงเกษตรกรและประชาสัมพันธ์ วิธีการเก็บตัวอย่างพืช ดิน สัตว์ น้ำ พร้อมทั้งวิเคราะห์ปัญหาทางด้านการเกษตรที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน	สนง.เกษช	4	ครั้ง												
2. จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 1 และบันทึกผลในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ในพระราชานุเคราะห์ ฯ และระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร๔ - Project)	สนง.เกษอ. คุระบุรี	100	ราย												
3. จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 2 และบันทึกผลในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ และระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร๕ - Project)	สนง.เกษอ. ทับปุด	100	ราย												
4. จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 3 และบันทึกผลในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ในพระราชานุเคราะห์ ฯ และระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร๔ - Project)	สนง.เกษอ. ตะกั่วป่า	100	ราย												

กิจกรรม/ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ	ปริมาณงาน	หน่วยวัด	ระยะเวลาดำเนินการ ปี 2565								
				ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3		
				ต.ค.64	พ.ย.64	ธ.ค.64	ม.ค.65	ก.พ.65	มี.ค.65	เม.ย.65	พ.ค.65	มิ.ย.65
5. จัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ไตรมาสที่ 4 โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ในพระราชานุเคราะห์ ฯเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 ก.ค.65 และบันทึกผลในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ และระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (- Project)	สนง.กษอ. เมืองพังกา	100	ราย									
6. สรุปผลการดำเนินงานโครงการเป็นรายไตรมาสส่งกรมส่งเสริมการเกษตร	จังหวัด											

8. ระยะเวลา

ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2564 - กันยายน 2565

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (Output)

1) เกษตรกร 400 ราย ได้รับการทางด้านการเกษตร และ แก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน

2) เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่บูรณาการให้บริการด้านการเกษตร และแก้ไขปัญหาทางการเกษตรให้กับเกษตรกร

9.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

เกษตรกรที่มีปัญหาการประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้รับคำแนะนำ การบริการ การแก้ไขปัญหาทางด้านการเกษตรที่รวดเร็วและทันเวลา ซึ่งเป็นการนำความรู้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการทางการเกษตรไปปฏิบัติต่อพื้นที่ของตนเอง เกิดผลตอบแทนและรายได้จากการประกอบอาชีพที่มั่นคง

9.3 ตัวชี้วัดกระบวนการงาน

- 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผน และให้บริการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ
- 2) จังหวัดมีการจัดโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ โดยมีเกษตรกรเข้ารับ

บริการ จำนวน 400 ราย

- 3) มีการติดตามผลการให้บริการต่อเนื่อง

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

1. นางสาววิไลวรรณ สีนาคำ ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

เบอร์โทรศัพท์ : 076 481466

2. นางสาวพิไลลักษณ์ นนทวัฒน์ ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

เบอร์โทรศัพท์ : 096 223 2823

16. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

16.2 โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

จังหวัดพังงา

1. ความเชื่อมโยง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กระจายศูนย์กลางความเจริญทาง เศรษฐกิจและสังคมเพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับเพื่อความ สมานฉันท์ เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งพาตนเองและการจัดการตนเองเพื่อ สร้างสังคมคุณภาพ

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 15 พลังทางสังคม ที่มุ่งระดมสรรพกำลังจากประชาชนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย และจากภาคส่วนต่างๆ ในทุก ระดับ เป็นกลไกในการช่วยสร้างโอกาสและแก้ไขความไม่เสมอภาค แผนย่อยการเสริมสร้างทุนทางสังคม เน้น การเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของประชาชน

1.3 แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นปฏิรูปประเทศความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมี ส่วนร่วม ประเด็นปฏิรูปย่อยการขยายผลโครงการในพระราชดำริกว่า 4,000 โครงการทั่วประเทศ

2. หลักการและเหตุผล

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงปฏิบัติ พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารมาอย่างต่อเนื่อง ทรงมีพระราชดำริให้เริ่ม ดำเนินการ “โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน” ในโรงเรียนสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนตั้งแต่ พ.ศ.2523 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารกลางวันของเด็กนักเรียน นอกจากนี้ทำให้มี อาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการบริโภคตลอดช่วงการศึกษาสำหรับนักเรียนแล้ว นักเรียนยังได้รับความรู้ ด้านการเกษตร เกิดทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร และสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอนาคต และทรงมี พระราชดำริให้ขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชนพัฒนาการศึกษาเป็นศูนย์บริการความรู้ โดยมีหน่วยงาน มาร่วมบูรณาการการส่งเสริมให้ครอบครัวของนักเรียนทำการเกษตรแบบผสมผสาน และส่งเสริมการแปรรูป ถนอมอาหารเพื่อบริโภค เป็นการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้จากการขายผลผลิตในขั้นต่อไป

พระราชดำริฯ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2557 ความว่า

...อีกอย่างคือ ในชุมชนหรือครอบครัว ความตั้งใจมีอยู่ว่าไม่ใช่แค่พัฒนาโรงเรียนเท่านั้น แต่เมื่อ โรงเรียนดีแล้วก็จะจุดที่ขยายโอกาสและขยายความรู้การปฏิบัติงานเข้าไปในชุมชน นอกจากให้ชุมชน เข้ามาช่วยเหลือแล้ว ก็ต้องปฏิบัติการในชุมชน เช่น งานเกษตร เพื่อให้ชุมชนสามารถได้รับประโยชน์นี้หรือ

อุตสาหกรรม ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนหรืออุตสาหกรรมขนาดเล็ก ก็สามารถให้ชุมชนปฏิบัติงานอุตสาหกรรมนั้นได้ เพราะเป็นที่ที่เราเข้าไปเห็นเข้าไปถึง อะไรที่ยังไม่ดี ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร เราก็ต้องทำหรือว่าก้าวหน้าแล้ว ก็ต้องให้ก้าวหน้าหรือดียิ่งขึ้น ให้ทุกคนพร้อมทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย ด้านความอยู่เย็นเป็นสุข ด้านจริยธรรมก็เป็นเรื่องสำคัญ...

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ร่วมสนองงานดำเนินโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยส่งเสริมสนับสนุนและถ่ายทอดความรู้ เช่น หลักสูตรการผลิตพืช การขยายพันธุ์พืช การผลิตและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืช การป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน และการแปรรูปถนอมอาหารจากผลผลิตทางการเกษตร มุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันทำการเกษตรแบบผสมผสาน พัฒนาโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในครัวเรือนและขยายผลไปสู่ชุมชน

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสนองพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- 3.2 เพื่อให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีทักษะความรู้ทางด้านการเกษตร เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม
- 3.3 เพื่อให้นักเรียนมีผลผลิตพืช และนำมาประกอบเลี้ยงเป็นอาหารกลางวันเพียงพอตลอดปีการศึกษา
- 3.4 เพื่อให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร ครู นักเรียน และผู้ปกครองสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในครัวเรือนเพื่อขยายผลสู่ชุมชน และพัฒนาเป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยมอแกนอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ หมู่ที่ 4 บ้านอ่าวบอนใหญ่ ตำบลเกาะพระทอง อำเภอกูระบุรี จังหวัดพังงา

5. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

- 5.1 ส่งเสริมจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน จำนวน 1 โรงเรียนงบประมาณโรงเรียนละ 10,000 บาท
- ผู้ดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงาร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอกูระบุรี ดำเนินการดังต่อไปนี้

วิธีดำเนินการ

- 1) สำรวจ/วิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ของโรงเรียน และวางแผนส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืช โดยออกแบบผังแปลงในรูปแบบที่เหมาะสม เช่น การผลิตแบบแปลง แบบภาชนะเหลือใช้ แบบยกแคร่ เป็นต้น
- 2) ประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกับครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อวางแผนการผลิตจัดทำแผนการเพาะปลูกให้สอดคล้องกับความต้องการบริโภคและโภชนาการของนักเรียนได้รับสารอาหารที่ครบถ้วน เน้นให้นักเรียนบริโภคพืชที่ปลอดภัยหลากหลายชนิดทั้งพืชผักและไม้ผล การผลิตต้องมีความต่อเนื่องและมีผลผลิตเพียงพอต่อการบริโภคตลอดปีการศึกษา

- 3) ส่งเสริมและฝึกปฏิบัติจริงในการจัดทำแปลงเกษตรแบบมีส่วนร่วม เน้นให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองเกิดกระบวนการเรียนรู้ มีความรู้ ทักษะในด้านการเกษตร เช่น การผลิตพืชประเภทต่างๆ การผลิตและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืช การขยายพันธุ์พืช และการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน เป็นต้น
- 4) จัดทำฐานเรียนรู้ด้านการผลิตพืชเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน
- 5) สนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านการเกษตรตามความต้องการของโรงเรียน
- 6) ให้คำปรึกษา แนะนำ ติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง
- 7) เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว รายงานผลในระบบ e-project และแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลของเกษตรกร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (แบบ กสท.) และรายงานผลการดำเนินงานประจำปีให้กรมทราบ

5.2 ขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับครัวเรือนของหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่ งบประมาณโรงเรียนละ 10,000 บาท

ผู้ดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงาร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคุระบุรี ดำเนินการ
วิธีดำเนินงาน

- 1) คัดเลือกหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนในโครงการฯ พร้อมคัดเลือกเกษตรกรที่มีความสนใจที่จะเรียนรู้และนำองค์ความรู้จากโรงเรียนไปปฏิบัติที่บ้าน จำนวน 20 ราย/หมู่บ้าน
- 2) จัดทำแผนความต้องการของเกษตรกร และสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแผนความต้องการ
- 3) ดำเนินการส่งเสริมให้ความรู้แก่เกษตรกรเพื่อขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับครัวเรือนของหมู่บ้าน ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมให้คำปรึกษา ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- 4) จังหวัดจัดส่งรายชื่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ
- 5) เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว รายงานผลในระบบ e - project และแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลของเกษตรกร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (แบบ กสท.) และรายงานผลการดำเนินงานประจำปีให้กรมทราบ

6.แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2564			ปี 2565								
	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65	ก.ย. 65
1. ส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน				↔								
2. ขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับ ครัวเรือนของหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่							↔					
3. ให้คำปรึกษา แนะนำ ติดตามผลการดำเนินงาน อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	←										→	
4. รายงานผลการดำเนินงานประจำปีให้กรมฯ ทราบ												↔

7. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

7.1 ผลผลิต (Output)

- 1) โรงเรียนในโครงการฯ จำนวน 1 แห่ง ได้รับการส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน และนำผลผลิตมาประกอบเลี้ยงอาหารกลางวันให้กับนักเรียน
- 2) หมู่บ้านที่โรงเรียนในโครงการฯตั้งอยู่ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร ขยายผลองค์ความรู้การพัฒนาจากโรงเรียนสู่ระดับครัวเรือนของหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่

7.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

- 1) โรงเรียนในโครงการฯมีแปลงเกษตรที่มีผลผลิตนำมาประกอบเลี้ยงอาหารกลางวันให้กับนักเรียนเพียงพอตลอดปีการศึกษาและมีความต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถแบ่งปันผลผลิตไปยังครัวเรือนของนักเรียน
- 2) โรงเรียนในโครงการฯสามารถเป็นต้นแบบขยายผลองค์ความรู้สู่หมู่บ้าน/ชุมชน สามารถนำความรู้ไปปรับใช้และพัฒนาเป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้

7.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

- 1) จำนวนโรงเรียนในโครงการฯ ที่ทำแปลงเกษตรเพื่อผลิตพืชเพื่อเป็นอาหารกลางวันแก่นักเรียนได้อย่างเพียงพอ
- 2) จำนวนหมู่บ้านที่โรงเรียนในโครงการฯ ตั้งอยู่ได้รับการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นต้นแบบได้

เชิงคุณภาพ

ผลผลิตพืชจากแปลงเกษตรที่ผลิตได้ในโรงเรียนเพียงพอและต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา นักเรียนได้บริโภคผักและผลไม้ที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ผลผลิตมีความปลอดภัยและสามารถขยายผลองค์ความรู้จากโรงเรียนสู่ชุมชนได้

8. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

1. นางสาววิไลวรรณ สีนาค
ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต
เบอร์โทรศัพท์ : 076 481466
2. นายนพดล ภัคดี
ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
เบอร์โทรศัพท์ : 096 223 2823

16. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

16.3 โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
(จังหวัดพังงา)

1. ความเชื่อมโยง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้าน 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 15 พลังทางสังคม

- แผนแม่บทย่อย การเสริมสร้างทุนทางสังคม

1.3 แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ

- ประเด็น ปฏิรูปประเทศความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม

- ประเด็นปฏิรูปย่อย การขยายผลโครงการในพระราชดำริกว่า 4,000 โครงการ
ทั่วประเทศ

2. หลักการ เหตุผล

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงตระหนักว่า การที่ประชาชนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งตนเองได้ ประชาชนเหล่านี้จะต้องทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ต้องมีการเตรียมคนให้พร้อมที่จะรับสถานการณ์ ให้รู้จักปรับตัวในสิ่งที่เปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และนำไปสู่การปฏิบัติ จึงทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินงานโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนขึ้นในปี 2556 เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตของตน และครอบครัวในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างดีและมีความสุขโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต สามารถพึ่งตนเอง มีอาชีพมีรายได้ทำให้สามารถปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวได้ดีขึ้น มีกำลังสนับสนุนการศึกษาของบุตรหลานส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็งอย่างมั่นคงและยั่งยืนในการพัฒนาทรงให้ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการพัฒนา และดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ยึดความประหยัด ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ในปัจจุบันดำเนินการในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 20 จังหวัด และภาคใต้ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ พังงา ภูเก็ต และจังหวัดระนอง รวมทั้งสิ้นจำนวน 24 จังหวัด 114 กลุ่ม หน่วยงานที่ร่วมดำเนินโครงการฯ ประกอบด้วย สำนักพระราชวัง กรมส่งเสริมการเกษตรกระทรวงมหาดไทย และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ร่วมกันขับเคลื่อนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชดำริ โดยต้องการให้ชุมชนได้รับโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะวิชาการด้าน

การเกษตรเพื่อนำไปวางแผนการผลิตพืชอาหารปลอดภัยไว้บริโภคอย่างเพียงพอในครัวเรือน เหมาะสมกับความต้องการและสอดคล้องกับพื้นที่อย่างแท้จริง

กรมส่งเสริมการเกษตรได้สนองพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ มาตั้งแต่ ปี 2556 โดย เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระบวนการกลุ่ม ความรู้ทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งมุ่งเน้นให้มีการผลิตอาหารในครัวเรือนเพื่อให้เพียงพอต่อการบริโภค และแบ่งปันสมาชิกในชุมชนเป็นอันดับแรก ถ้าเหลือจึงนำมาจำหน่ายเป็นรายได้ เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง ให้ชุมชนมีส่วนร่วม ร่วมกันคิดร่วมกันทำ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สนับสนุนกิจกรรมทางการตลาดพัฒนาให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง และยั่งยืน พร้อมทั้งส่งเสริมการยกระดับกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนต้นแบบ สร้างเครือข่ายในชุมชน และขยายผลระหว่างชุมชนต่อไป ในปีงบประมาณ 2564 กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการพัฒนากลุ่มตามแผนพัฒนากลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2561 – 2564 โดยได้ส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพการพึ่งตนเองในระดับครัวเรือน และ การเพิ่มศักยภาพความเข้มแข็งในระดับชุมชนด้วย และยังคงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในการขับเคลื่อนโครงการ ทั้งภาคราชการ เอกชน สถาบันทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนเกษตรกร ในรูปแบบการประสานความร่วมมือภายใต้กรอบและวัตถุประสงค์เดียวกัน เพื่อที่จะทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.วัตถุประสงค์

- 3.1. เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตามพระราชดำริฯ ได้รับความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถพึ่งพาตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้
- 3.2 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการผลิต การแปรรูป และพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน
- 3.3 เพื่อส่งเสริมให้สมาชิก/กลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตามพระราชดำริฯ มีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาเป็นกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนต้นแบบได้
- 3.4 เพื่อขยายผลการดำเนินงานของกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตามพระราชดำริฯ ต้นแบบสู่ชุมชนข้างเคียงต่อไป

4. เป้าหมาย

กลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตามพระราชดำริฯ จำนวน 3 กลุ่ม เกษตรกรสมาชิกจำนวน 90 ราย ได้แก่

- 3.1 กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ระยะที่ 3 บ้านดินเป็ด ตำบลลำภี อำเภอย้ายเมือ่ง

3.2 กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ระยะที่ 4 บ้านนากลาง ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง

3.3 กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ระยะที่ 5 หมู่ที่ 2 ตำบลกะปง อำเภอกะปง

4. สถานที่ดำเนินงาน

- กลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน อำเภอท้ายเหมือง, อำเภอตะกั่วทุ่ง, อำเภอกะปง จังหวัดพังงา

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 แนวทางการดำเนินงานโครงการ

กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการพัฒนามาตรฐานกลุ่มตามแผนพัฒนามาตรฐานกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยได้ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพการพึ่งตนเองในระดับครัวเรือน และการเพิ่มศักยภาพความเข้มแข็งในระดับชุมชนด้วย และยังคงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในการขับเคลื่อนโครงการ ทั้งภาคราชการ เอกชน สถาบันทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน เกษตรกร ในรูปแบบการประสานความร่วมมือภายใต้กรอบและวัตถุประสงค์เดียวกัน เพื่อที่จะทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5.2 วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน

1) กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายกลุ่มจังหวัด

ส่วนกลางดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายฯ ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ระดับเขตและระดับจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงาน ร่วมแก้ไขปัญหาอุปสรรคพัฒนาแนวทางการดำเนินการร่วมกัน และอื่นๆ ตามความเหมาะสม

2) กิจกรรมถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตตามความต้องการของเกษตรกร

1 สำนักงานเกษตรอำเภอพิจารณาหาความต้องการการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกกลุ่มที่สอดคล้องกับวิถีชุมชนและบริบทพื้นที่

2 สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดอบรมให้แก่สมาชิกกลุ่ม จำนวน 30 ราย (หากกลุ่มใดมีสมาชิกเพิ่มเติมก็สามารถเข้ารับการอบรมด้วยได้) เพื่อเพิ่มศักยภาพของสมาชิกระยะ 3 - 5 ตามความต้องการให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนากลุ่มร่วมกัน พร้อมนำองค์ความรู้ที่ได้มาฝึกปฏิบัติให้เกิดเป็นผลสำเร็จ ทั้งนี้ ให้มีการจัดเก็บข้อมูลเบื้องต้นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สำหรับวัดผลสำเร็จหลังจากการเข้าร่วมโครงการ เช่น กิจกรรมการเกษตร รายได้จากการเกษตร ผลผลิตทางการเกษตร และอื่นๆด้วย

3 สำนักงานเกษตรจังหวัด คัดเลือกกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริ ต้นแบบในระดับจังหวัด โดยพิจารณากลุ่มที่มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพหรือมีความพร้อมในการพัฒนาตามแผนพัฒนามาตรฐานกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระ

พระเทพรัตนราชสุตา ฯ สยามบรมราชกุมารีพ.ศ. 2561 – 2564 เพื่อเตรียมความพร้อมในการยกระดับให้เป็นกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตามพระราชดำริฯ ต้นแบบต่อไป

3) กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพกลุ่ม

สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดประชุมและวางแผนการดำเนินงาน กลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ ต้นแบบในระดับจังหวัด (สามารถพิจารณาผู้เข้าร่วมโดยการคัดเลือกสมาชิกจากทุกกลุ่มได้) หรือสนับสนุนปัจจัยให้แก่กลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯต้นแบบในระดับจังหวัด เพื่อต่อยอดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้มีมาตรฐาน และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางการตลาดได้

4) กิจกรรมยกระดับกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบดีเด่นระดับประเทศ

1. สำนักงานเกษตรจังหวัด คัดเลือกกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ จากกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ ต้นแบบในระดับจังหวัด (สามารถเป็นกลุ่มเดิมที่ได้รับการคัดเลือกไว้ในระดับจังหวัดหรือระดับเขตในปีใดก็ได้) จังหวัดละ 1 กลุ่ม เพื่อพิจารณาส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มเพื่อยกระดับให้เป็นกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบดีเด่นระดับประเทศต่อไป

2. จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และแนวทางการยกระดับกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกจากข้อ 1 โดยทำการวิเคราะห์กิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการและกระบวนการกลุ่ม ด้านการผลิตของกลุ่ม ด้านการเงินและบัญชี ด้านการตลาด ด้านการช่วยเหลือสังคม ตลอดจนมีการสร้างเครือข่ายและขยายผล

3. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร รวบรวมและจัดส่งรายงานตามข้อ 2 ให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในเดือนพฤษภาคม 2565

4. กรมส่งเสริมการเกษตรและสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร ร่วมกับโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุตา ฯ สยามบรมราชกุมารี (สสท) พิจารณาคัดเลือกกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบดีเด่นระดับประเทศ และให้การสนับสนุนต่อไป

5. สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการส่งเสริมยกระดับกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบดีเด่นระดับประเทศ

5) การติดตามผลการดำเนินงานโครงการ

ส่วนกลางติดตามและตรวจเยี่ยมความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการฯในพื้นที่

6) การเตรียมการร่วมรับเสด็จ

1. โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุตา ฯ สยามบรมราชกุมารี (สสท.) แจ้งข้อมูลให้กรมส่งเสริมการเกษตรนำกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตามพระราชดำริฯ ไปร่วมรับเสด็จฯ ตามหมายกำหนดการ

2. สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำข้อมูลรายละเอียดของกลุ่มที่ไปร่วมรับเสด็จฯ เช่น ข้อมูลพื้นฐาน ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การพัฒนา/การต่อยอดกิจกรรม

ตามพระราชกระแสแผนการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรค และความต้องการการพัฒนาต่อยอด นวัตกรรมของกลุ่ม และบุคคลต้นแบบในกลุ่ม และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม รายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบก่อน เสร็จๆ 2 สัปดาห์

3. จัดทำเอกสารถวายเป็นรูปเล่ม จำนวน 2 เล่ม

7) สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (E-project Management System) ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด

8) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร / สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการ พร้อมปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหา ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในวันที่ 30 กันยายน 2565

6. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											ผู้รับผิดชอบ	
	ปี 2564						ปี 2565						
	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65		ก.ย. 65
1. ประชุมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายกลุ่มจังหวัด				↔									ส่วนกลาง
2. อบรมเกษตรกรเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตตามความต้องการของเกษตรกร													
2.1 หาความต้องการการพัฒนาศักยภาพของสมาชิก		↔											อำเภอ
2.2 จัดอบรมให้แก่สมาชิกตามความต้องการ		↔	↔										อำเภอ
2.3 คัดเลือกกลุ่มระดับจังหวัด					↔								จังหวัด/อำเภอ
3. ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพกลุ่ม													
3.1 จัดประชุมและวางแผนการดำเนินงานหรือสนับสนุนปัจจัย			↔	↔									จังหวัด
4. ยกระดับกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ													
4.1 คัดเลือกกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ						↔	↔						จังหวัด
4.2 จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและแนวทางการยกระดับ							↔	↔					จังหวัด
4.3 รวบรวมและจัดส่งรายงาน								↔					สสก.
4.4 คัดเลือกกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบดีเด่นระดับประเทศ										↔	↔		ส่วนกลาง/สสก./โครงการส่วนพระองค์
4.5 ส่งเสริมการยกระดับกลุ่ม										↔	↔		จังหวัด/อำเภอ
5. ติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ				↔		↔		↔	↔	↔	↔		ส่วนกลาง
6. การเตรียมการร่วมรับเสด็จ	←											→	สสก./จังหวัด/ส่วนกลาง
7. รายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร E-project Management Shystem)										↔	↔		จังหวัด
8. จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการฯ												↔	สสก./จังหวัด

7. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

7.1 ผลผลิต (Output)

1. เกษตรกรสมาชิกกลุ่ม จำนวน 90 ราย ได้รับความรู้เทคโนโลยีด้านการพัฒนาศักยภาพการผลิต
2. กลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตามพระราชดำริฯ จำนวน 1 กลุ่ม ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ เป็นกลุ่มต้นแบบในระดับจังหวัด

7.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

1. สมาชิกโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีความมั่นคงทางอาหาร มีรายได้ มีอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้
2. กลุ่มได้รับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาตรฐาน และสามารถแข่งขันทางการตลาดได้
3. เกษตรกรต้นแบบได้รับการพัฒนา นำความรู้ปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมของตนเอง และถ่ายทอดความรู้ไปยังเกษตรกรรายอื่นๆได้
4. กลุ่มมีการขยายผลองค์ความรู้สู่ชุมชนใกล้เคียง และสร้างเครือข่ายได้

7.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

1. เกษตรกรสมาชิกกลุ่ม จำนวน 90 ราย ได้รับความรู้เทคโนโลยีด้านการพัฒนาศักยภาพการผลิต
2. มีกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตามพระราชดำริฯ ต้นแบบในระดับจังหวัดจำนวนกลุ่ม
3. มีกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนต้นแบบ

เชิงคุณภาพ

1. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองและสามารถลด รายจ่าย และเพิ่มรายได้ในครัวเรือน
2. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีการพัฒนา มีมาตรฐานและสามารถแข่งขันทางการตลาดได้
3. กลุ่มมีความเข้มแข็ง สามารถขยายผลองค์ความรู้สู่ชุมชนใกล้เคียงได้ เป็นกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในระดับจังหวัด และมีการพัฒนาเป็นกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบดีเด่นระดับประเทศต่อไป

8. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

1. นางสาววิไลวรรณ สีนา

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

เบอร์โทรศัพท์ : 076 481466

2. นายนพดล ภักดี

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

เบอร์โทรศัพท์ : 088 046 7036

17. โครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย

- กิจกรรม** 1. ขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย
2. ส่งเสริมเคหกิจเกษตรเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในครัวเรือนเกษตรสูงวัย
 3. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย
 4. เสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพของกลุ่มเกษตรสูงวัย
 5. เอกสารและสื่อประชาสัมพันธ์งานส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น พลังทางสังคม
 - แผนแม่บทย่อย -การรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ
- 1.4 แผนงานยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

2. หลักการและเหตุผล

ภาคเกษตรมีความสำคัญอย่างมากต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเนื่องจากจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด 37.63 ล้านคน ประกอบด้วยผู้ทำงานในภาคบริการและการค้า 18.08 ล้านคน ภาคเกษตรกรรม 10.52 ล้านคน และภาคการผลิต 9.03 ล้านคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) และทำให้ GDP ในช่วง เดือนเมษายน 2563 มีมูลค่า 1,351,042 ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้น 1.62 % ปัจจุบันมีครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมดจำนวน 6,482,650 ครัวเรือน หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.94 รองลงมา 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.73 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563) และประเทศไทยคาดว่าจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี ๒๕๗๔ จะก่อให้เกิดโอกาสใหม่ๆ ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคนสูงวัยที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการคาดการณ์ว่าครอบครัวไทยจะมีขนาดเล็กลงและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น ประชากรในประเทศไทยจะมีช่วงอายุที่แตกต่างกันและจะมีกลุ่มคนช่วงอายุใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของประชากรให้มีคุณภาพและการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการผลิตและการบริการของประเทศจะเป็นความท้าทายสำคัญในระยะต่อไป การเข้าสู่สังคมสูงวัยเป็นปัญหาลำดับต้น ๆ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ซึ่งอาจส่งผลต่อคุณภาพแรงงานและผลิตภาพ จึงเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเกษตรซึ่งเป็นภาคการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้นสูง (high labor intensive) แรงงานไม่สามารถทดแทน โดยเทคโนโลยีหรือปัจจัยการผลิตอื่นๆ ได้ง่ายนัก และยังคงมีระดับผลิตภาพต่ำ นอกจากนี้ยังอาจส่งผลกระทบต่อ

พัฒนาทางเศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรกรซึ่งคิดเป็นเกือบหนึ่งในสามของประชากรไทยอีกด้วยซึ่งสถานการณ์สูงวัยในครัวเรือนเกษตรกรอาจเป็นปัจจัยฉุดรั้งต่อการพัฒนาของภาคเกษตรไทย เพราะครัวเรือนเกษตรกรกว่าหนึ่งในสามมีแรงงานสูงวัยและเป็นหัวหน้าครัวเรือนด้วย ซึ่งก็อาจเป็นอุปสรรคสำคัญในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มผลิตภาพในภาคการผลิตได้ ในขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่างๆ มีความท้าทายมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและ การออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน ซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้วตั้งนั้นเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่สังคมเกษตรสูงอายุ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรกรสูงวัย เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรกรสูงวัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย และเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรสูงวัยในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา เพื่อสร้างสังคมคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.วัตถุประสงค์

3.1 ส่งเสริมและพัฒนาด้านเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรกรสูงวัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย

3.2 เพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรสูงวัยในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เป้าหมายเกษตรกรสูงวัย (อายุ 60 ปีขึ้นไป)จำนวน 10 ราย

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 ส่งเสริมเคหกิจเกษตรเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในครัวเรือนเกษตรกรสูงวัย

5.1.1 จัดเวทีที่ 1 สร้างการรับรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย และถ่ายทอดความรู้ด้านเคหกิจเกษตรเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในครัวเรือนเกษตรกรสูงวัยเป้าหมายเกษตรกรสูงวัย (อายุ 60 ปีขึ้นไป)จำนวน 10 ราย

วัตถุประสงค์: เพื่อสร้างการรับรู้ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย และถ่ายทอดความรู้ด้านเคหกิจเกษตรเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในครัวเรือนเกษตรกรสูงวัย

สถานที่จัดกระบวนการเรียนรู้

2) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่

3) สถานที่อื่นๆ เช่น โรงเรียน ศาลาประชาคมหมู่บ้าน และวัด เป็นต้น
องค์ความรู้ที่จำเป็น

- 1) การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุ
- 2) การประเมินสถานการณ์ผู้สูงอายุในชุมชน
- 3) การส่งเสริมเคหกิจเกษตร
- 4) การจัดกระบวนการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้จัดกระบวนการฯ : เช่น บัตรคำ แผนผังต้นไม้ แผนที่ความคิด (Mind Map)

เส้นแบ่งเวลา (Time Line) การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT) เป็นต้น

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตร

อำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ แก่ทีมงาน และ
เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

2) แจก วัน เวลา และสถานที่ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ 1 แก่กลุ่มเป้าหมาย และ
ชุมชนทราบ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้
โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัยการประเมินสถานการณ์ผู้สูงอายุใน
ชุมชนและถ่ายทอดความรู้ด้านเคหกิจเกษตรเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในครัวเรือนเกษตรสูงวัย การสร้างความ
มั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรการจัดการสุขภาวะที่ดีในครัวเรือนและ
การประกอบอาชีพทางการเกษตรสำหรับเกษตรกรสูงวัยขึ้นต้น

การกำกับ ติดตาม

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรให้คำแนะนำการจัดกระบวนการเรียนรู้
แก่สำนักงานเกษตรจังหวัดสำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการฯ

**5.1.2 จัดเวทีที่ 2 ประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์ศักยภาพตนเองเพื่อจัดทำแผน และ
ส่งเสริมการจัดการบ้านเกษตรสมบูรณ์ในครัวเรือนเกษตรสูงวัยแบบมีส่วนร่วมเป้าหมายเกษตรกรสูงวัย (อายุ
60 ปีขึ้นไป) จำนวน 10 ราย**

วัตถุประสงค์: ประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์ศักยภาพตนเองเพื่อจัดทำแผนส่งเสริมการจัดการบ้านเกษตร
สมบูรณ์ในครัวเรือนเกษตรสูงวัยแบบมีส่วนร่วม

สถานที่จัดกระบวนการเรียนรู้

- 1) สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่
- 2) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่
- 3) สถานที่อื่นๆ เช่น โรงเรียน ศาลาประชาคมหมู่บ้าน และวัด เป็นต้น

องค์ความรู้ที่จำเป็น

- 1) ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ
- 2) ทักษะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
- 3) การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม
- 4) การจัดการบ้านเกษตรสมบูรณ์

รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ : เช่น การบรรยาย การศึกษาจากสถานที่จริง และการ

ฝึกปฏิบัติ เป็นต้น

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับ สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ติดต่о ประสาน วิทยากร และแจ้ง วัน เวลา สถานที่ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เวทีที่ 2 แก่กลุ่มเป้าหมายและชุมชนทราบ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการ จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อประเมินสถานการณ์ และวิเคราะห์ศักยภาพตนเองเพื่อจัดทำแผนส่งเสริมการจัดการบ้านเกษตรสมบูรณ์ใน ครีวเรือนเกษตรสูงวัยแบบมีส่วนร่วม

ผลที่เกิดขึ้น (Output)

แผนส่งเสริมการจัดการบ้านเกษตรสมบูรณ์ในครัวเรือนเกษตรสูงวัยแบบมีส่วนร่วมของผู้เข้า เข้าร่วมโครงการ

5.2 ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย

5.2.1 จัดเวทีที่ 1 ส่งเสริมการรวมกลุ่มการจัดตั้งกองทุน และการจัดทำแผนเพื่อสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัยแบบมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์: เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มการจัดตั้งกองทุนและการจัดทำแผนเพื่อสร้างรายได้เสริมในกลุ่มเกษตรสูงวัยแบบมีส่วนร่วม

สถานที่จัดกระบวนการเรียนรู้

1

- 1) สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่
- 2) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่
- 3) สถานที่อื่นๆ เช่น โรงเรียน ศาลาประชาคมหมู่บ้าน และวัด เป็นต้น

องค์ความรู้ที่จำเป็น

- 1) การส่งเสริมการรวมกลุ่ม
- 2) การจัดตั้งกองทุนเพื่อการผลิต
- 3) การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร
- 4) การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม

เครื่องมือที่ใช้จัดกระบวนการฯ : เช่น บัตรคำ แผนผังต้นไม้ แผนที่ความคิด (Mind Map)

เส้นแบ่งเวลา (Time Line) และการวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT) เป็นต้น

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

- 1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ แก่ทีมงาน
เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง
- 2) แจก วัน เวลา และสถานที่ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ 1 แก่กลุ่มเป้าหมาย และ
ชุมชนทราบ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการ ดังนี้

- 1) จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เกี่ยวกับการส่งเสริมการรวมกลุ่ม
การจัดตั้งกองทุนเพื่อการผลิตการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร และจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น เพื่อสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพ
- 2) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัด อำเภอ และผู้เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกัน จัดตั้ง
เป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหรือกลุ่มส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร ตามความเหมาะสม
- 3) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัด อำเภอ และผู้เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันประเมิน
และวิเคราะห์สถานการณ์ และจัดทำแผนดำเนินกิจกรรมสร้างรายได้ของกลุ่ม
- 4) ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ร่วมกันเสนอองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการ พัฒนาทักษะตามแผน
จัดทำแผนดำเนินกิจกรรมสร้างรายได้ของกลุ่ม เพื่อใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เวทีที่ 2
- 5) จัดทำแผนการจัดซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินกิจกรรมสร้างรายได้เสริมจากการ
ประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรกรสูงวัยให้สอดคล้องกับแผนฯ ในข้อ 3. และ ความต้องการของกลุ่ม ฯ ในการดำเนิน
กิจกรรมด้านการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในกลุ่มเกษตรกรสูงวัย

ผลที่เกิดขึ้น (Output)

ผลที่จะได้รับจากการดำเนินงานจัดกระบวนการเรียนรู้ในเวทีที่ 1 ประกอบด้วย

- 1) มีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หรือกลุ่มส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร
- 2) มีแผนดำเนินกิจกรรมสร้างรายได้ของกลุ่ม
- 3) องค์ความรู้ที่ต้องการ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เวทีที่ 2
- 4) แผนการจัดซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินกิจกรรมสร้างรายได้เสริมจากการประกอบ

อาชีพในกลุ่มเกษตรกรสูงวัย

การกำกับ ติดตาม

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรให้คำแนะนำการจัดกระบวนการเรียนรู้ แก่สำนักงานเกษตรจังหวัดสำนักงานเกษตรอำเภอ และกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการฯ

5.2.2 จัดเวทีที่ 2 พัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร เพื่อสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรกรสูงวัย

วัตถุประสงค์: เพื่อพัฒนาทักษะตามแผนดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในกลุ่ม เกษตรกรสูงวัย

สถานที่จัดกระบวนการเรียนรู้

- 1) สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่
- 2) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่
- 3) สถานที่อื่นๆ เช่น โรงเรียน ศาลาประชาคมหมู่บ้าน และวัด เป็นต้น

องค์ความรู้ที่จำเป็น

- 1) ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ
 - 2) ทักษะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
 - 3) ความรู้ด้านเคหกิจเกษตรเช่น การสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน
- การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร และการจัดการสุขภาวะที่ดีในการประกอบอาชีพทางการเกษตรสำหรับ เกษตรกรสูงวัย เป็นต้น

รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้: เช่น การบรรยาย การสาธิตและฝึกปฏิบัติ เป็นต้น

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ติดต่อ ประสาน และ จัดหาวิทยากร ตามแผนฯ ที่ได้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้เวทีที่ 1 และแจ้ง วัน เวลา และสถานที่ในการจัด กระบวนการเรียนรู้เวทีที่ 2 แก่กลุ่มเป้าหมายและชุมชนทราบ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร เพื่อสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย

5.2.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินกิจกรรมสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพ ในกลุ่มเกษตรสูงวัยจำนวน 77 จังหวัด จังหวัดละ 1 กลุ่ม

วัตถุประสงค์: สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในกลุ่มเกษตรสูงวัย ตามแผนที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้เวทีที่ 1

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ เตรียมแผน/รายการจัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในดำเนินกิจกรรม (ข้อสรุปจากกิจกรรม การจัดกระบวนการเรียนรู้เวทีที่ 1)

ขั้นตอนการดำเนินงานสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการดังนี้

- 1) จัดจำแนกหมวดหมู่ของเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรมสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย ตามงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน
- 2) จัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต ตามความต้องการของกลุ่ม ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน โดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด
- 3) จัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่จัดซื้อของกลุ่ม
- 4) ทำการส่งมอบเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการฯ

ขั้นตอนหลังการดำเนินงาน

เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานในกิจกรรมที่ 5.2.3 ให้ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ร่วมกันสรุปผลที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม และวางแผนการดำเนินงานให้เกิดความต่อเนื่อง

ผลที่เกิดขึ้น (Output)

มีกิจกรรมสร้างอาชีพและมีรายได้เพิ่มจากการดำเนินกิจกรรม

6. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2564			ปี 2565								
	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค.65	มิ.ย. 65	ก.ค.65	ส.ค. 65	ก.ย.65
1. ส่งเสริมเคหกิจเกษตรเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในครัวเรือนเกษตรสูงวัย												
1.1 จัดเวทีที่ 1 สร้างการรับรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย และถ่ายทอด ความรู้ด้านเคหกิจเกษตรเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในครัวเรือนเกษตรสูงวัย		↔										
1.2 จัดเวทีที่ 2 ประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์ศักยภาพตนเองเพื่อจัดทำแผน และส่งเสริมการจัดการบ้านเกษตรสมบูรณ์ในครัวเรือนเกษตรสูงวัยแบบมีส่วนร่วม			↔									
2. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย												
2.1 จัดเวทีที่ 1 ส่งเสริมการรวมกลุ่มการจัดตั้งกองทุน และการจัดทำแผนเพื่อสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัยแบบมีส่วนร่วม		↔										
2.2 จัดเวทีที่ 2 พัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร เพื่อสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย			↔									
2.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินกิจกรรมสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มเกษตรสูงวัย						↔						

7. ระยะเวลา

1 พฤศจิกายน 2564 – 31 พฤษภาคม 2565

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

เกษตรกรสูงวัย จำนวน 10 ราย ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

ครัวเรือนเกษตรสูงวัยมีอาชีพ มีรายได้ที่มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา เพื่อสร้างสังคมคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณเกษตรกรสูงวัยจำนวน 10 ราย ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านเคหกิจเกษตรเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย

เชิงคุณภาพร้อยละ 60 ของเกษตรกรสูงวัยที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ครัวเรือนเกษตรสูงวัยนำความรู้ด้านเคหกิจเกษตรไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ ทำให้มีรายได้ที่มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา เพื่อสร้างสังคมคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

ชื่อ นางสาวนิติภรณ์ เกตุแก้วตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 083 596 0441 E-mail: nitiporn.ketkk@gmail.com

18. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การท่องเที่ยว
 - แผนแม่บทย่อย - การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม
- 1.3 แผนปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ
- 1.4 แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว

2. หลักการและเหตุผล

ตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศไทย มั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” มุ่งเน้นให้ประเทศไทยเป็นมหาอำนาจทางการเกษตร ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ และรูปแบบธุรกิจในการเป็นแม่เหล็กการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับ โดยเฉพาะการสร้างความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรถือเป็นส่วนหนึ่งในแนวทางการพัฒนาประเทศที่มีการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว มีกิจกรรมด้านการเกษตรที่พัฒนาให้เป็นกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และสินค้าของชุมชน เป็นการขยาย โอกาสทางการค้าและการลงทุน ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำของชุมชน

ปัจจุบันกรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพและมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว เน้นการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่เมืองสร้างสรรค์ เมืองรองตามยุทธศาสตร์ และ cluster การท่องเที่ยว จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยว มีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่ และมีการสร้างเครือข่ายกับชุมชน รวมถึงการส่งเสริมด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวและมีการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนเป็นอย่างมาก โดยในปี 2562 หลังจากเข้าร่วมโครงการวิสาหกิจชุมชนมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นโดยเปรียบเทียบจากก่อนเข้าร่วมโครงการคิดเป็นร้อยละ 73.24 และมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยเปรียบเทียบจากก่อนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 1.87 ล้านบาท ร้อยละ 64.77 (รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ 2,881,770 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ 4,748,443 บาท) และในปี 2563 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นโดย

เปรียบเทียบจากก่อนเข้าร่วมโครงการคิดเป็นร้อยละ 37.89 และมีรายได้เพิ่มขึ้น 8.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18.06(รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ 45,629,084บาท หลังเข้าร่วมโครงการ 53,868,493 บาท) ตามลำดับ

การดำเนินงานในปีงบประมาณ 2565ภายใต้การส่งเสริมไทยเที่ยวไทย และอยู่ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กรมส่งเสริมการเกษตรได้ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้มาตรฐานมีความปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ๆ เพิ่มความหลากหลายแก่นักท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการบูรณาการการส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร และหน่วยงานภาคี เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครบวงจร ด้วยการเพิ่มทักษะเสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการและบุคลากรด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ยกระดับให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัยตามวิถีชีวิตใหม่ (New normal) สนับสนุนการพัฒนากิจกรรมและบริการรูปแบบใหม่ๆ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวและชุมชน รวมถึง การส่งเสริมการจัดการสินค้าภาคการเกษตรในพื้นที่โดยใช้ลักษณะบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) มาเพิ่มมูลค่าเพื่อต่อยอดไปสู่การพัฒนาสินค้าในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการพัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อให้วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกรและภาคการท่องเที่ยวเชื่อมต่อกันได้อย่างลงตัว เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร สินค้าชุมชน และการบริการท่องเที่ยว สร้างงานสร้างรายได้ กระจายรายได้สู่ชุมชน ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานราก นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและต่อยอดไปสู่ระดับธุรกิจการท่องเที่ยวได้

3.วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวตามวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)

4. เป้าหมายสถานที่ดำเนินการ

วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกรที่ประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร/ท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 1
วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนากาารท่องเที่ยวเชิงเกษตร

พัฒนาศักยภาพเกษตรกรด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้มาตรฐานมีความปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1. ยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัย

- สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเตรียมความพร้อมให้กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการส่งเสริมการยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานทั้งมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยใช้ ประเด็นในแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (กรมการท่องเที่ยว) และมาตรฐานด้านความปลอดภัยสำหรับการท่องเที่ยว เช่น มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) เป็นต้นเพื่อ เป็นแนวทางในการพัฒนาให้ เกิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีมาตรฐานคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

6. แผนปฏิบัติงาน

[illegible]

7. ระยะเวลา มกราคม2564 –มิถุนายน2565

8. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (Output)

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพและการบริการ พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว

ผลลัพธ์ (Outcome)

วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวได้ตามวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกิดการสร้างงานสร้างรายได้จากการให้บริการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้กับเกษตรกรและชุมชนในพื้นที่

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

ชื่อ นางสาวนิติภรณ์ เกตุแก้ว ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์083 596 0441

E-mail: nitiporn.ketkk@gmail.com

19. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

กิจกรรม พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร

กิจกรรมย่อย พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group

1. หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน ภายใต้ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรยั่งยืน” โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม บริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยมีแนวทางการพัฒนา ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer Smart Group และ Smart Enterprise และเสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรกรมการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น ต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม องค์กรและชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในระดับของการพึ่งพาตนเองและในระดับของการแข่งขัน โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา กลไกหนึ่งที่สนับสนุนให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถไปสู่เป้าหมายดังกล่าว นั่นคือ การนำกระบวนการจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่มในขั้นพื้นฐานไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่าย การมีส่วนร่วมการเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรให้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้มีความสามารถในการแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางในการพัฒนา การแสวงหาและการจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างชาญฉลาด รวมทั้งการน ำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรม และเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรมาประยุกต์ในการขับเคลื่อนการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรซึ่งก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งในด้านเชิงธุรกิจและสังคม เพื่อการกระจายรายได้พัฒนาช่องทางการตลาดและเครือข่าย เกิดการจัดการกลไกการตลาดครบวงจร เกิดการกระจายรายได้ให้กับเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรมและการบริหารจัดการกลไกต่าง ๆ ยกระดับเป็นผู้ประกอบการในอนาคต

ดังนั้น การดำเนินการเพื่อการพัฒนาองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งเพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียม ทั้งเครือข่ายในสาขาอาชีพและเครือข่ายหลากหลายสาขาอาชีพด้านสหวิชาชีพ ที่เกี่ยวข้องทางการเกษตรที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาการเกษตร สนับสนุนให้เกิดผู้นำเกษตรกรที่มีความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในเวทีของการบริหารงานเกษตรในระดับต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังว่าจะเกื้อหนุน ให้เกิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่กลุ่ม องค์กรเกษตรกร เพื่อการพัฒนาทางการเกษตรและสังคมเกษตรกรต่อไป

2.วัตถุประสงค์

3.1 ส่งเสริม สนับสนุนให้สมาชิกกลุ่ม และองค์กรเกษตรกรมีความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรทั้งการผลิต การเพิ่มมูลค่า การบริการและการตลาด รวมทั้งการเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจของครัวเรือนและชุมชน อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร

3.2 พัฒนากลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่มีศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ เพื่อเป็นกลไกในการจัดการเรียนรู้รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ขยายผลสู่ชุมชน และสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็ง และมีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเองและการพึ่งพากันเอง

3.3 ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างและใช้ประโยชน์จากแหล่งอาหาร เพื่อให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน

3. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

3.1 กิจกรรม เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการจำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 ราย ในอำเภอคุระบุรี และอำเภอทับปุด

3.2 กิจกรรม พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group จำนวน 1 กลุ่ม 10 ราย ในอำเภอเกาะยาว

3.3 กิจกรรม พัฒนาศักยภาพผู้นำในการขับเคลื่อนงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในชุมชน ดำเนินการในทุกอำเภอ อำเภอละ 5 ราย

3.4 กิจกรรม เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร ดำเนินการจำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 ราย ดำเนินการในอำเภอเมืองพังงา และอำเภอท้ายเหมือง

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

4.1 กิจกรรม เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการจำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 ราย ในอำเภอคุระบุรี (กลุ่มจัดตั้งใหม่) และอำเภอทับปุด (กลุ่มต้นแบบ)

1) อำเภอดำเนินการ คัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 1 กลุ่ม ที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) อยู่ในระดับกลุ่มปานกลางขึ้นไป เพื่อเข้ากระบวนการพัฒนาสู่การเป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรต้นแบบ และพัฒนาทักษะสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตร โดยต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณค่าวัสดุการเกษตรเพื่อการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรต้นแบบ ในกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้มีความเข้มแข็ง ภายใต้โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มาก่อน ทั้งนี้ให้พิจารณาคัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มฯ อยู่ในระดับดีมีผลงานเด่นซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด และความเหมาะสมของพื้นที่เป็นลำดับแรก หากไม่สามารถคัดเลือกกลุ่มฯ

ตามคุณสมบัติดังกล่าวได้ ให้พิจารณากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีหรือปานกลาง มีศักยภาพในการบริหารจัดการสู่การเป็นกลุ่มต้นแบบและพร้อมพัฒนาต่อยอดเป็นแหล่งเรียนรู้เป็นลำดับถัดไป

2) อำเภอดำเนินการคัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 1 กลุ่ม โดยพิจารณาคัดเลือกจากกลุ่มที่มีการจัดตั้งใหม่ หรือกลุ่มที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) อยู่ในระดับปรับปรุง ที่มีความต้องการเข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง รวมถึงการพัฒนาพื้นฐานสู่

การเป็นผู้ประกอบการพื้นฐาน เพื่อพัฒนาศักยภาพตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ เมื่อคัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่จะเข้าร่วมโครงการฯ ได้แล้ว ให้สมาชิกกลุ่มฯ ที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการทุกคน ดำเนินการประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ตามเกณฑ์ประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จากนั้นให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินตนเองก่อนการเรียนรู้ของเกษตรกร ในระบบฐานข้อมูล Smart Farmer พร้อมทั้ง ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ด้วย (หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรรายใดมีการขึ้นทะเบียนแล้วให้เพิ่มข้อมูลของสมาชิกรายนั้นในส่วน of สมาชิกครัวเรือน)

1. จัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพ ค้นหาความต้องการของกลุ่มพร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร (กลุ่มละ 15 ราย)

สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่สมาชิกของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 ราย โดยมีการประเมินศักยภาพกลุ่มตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ครั้งที่ 1) และมุ่งเน้นให้เกษตรกรหรือกลุ่มเป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 1 ครั้ง โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เกี่ยวกับการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) รวมถึงเชื่อมโยงแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) สู่การจัดทำแผนการดำเนินการกลุ่ม และจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นและเพิ่มมูลค่าสินค้าหรือบริการ ขอให้อำเภอรายงานผลการดำเนินงานให้จังหวัดทราบ ภายในธันวาคม 2564

2. ส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการเบื้องต้น และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร (กลุ่มละ 15 ราย)

สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่สมาชิกของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่ผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ 1 จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 ราย โดยให้มีความสอดคล้องกับแผนการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น และเพิ่มมูลค่าสินค้าหรือบริการของกลุ่ม ดังนี้

1) การพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรต้นแบบ เพื่อเพิ่มทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตร หรือ เพิ่มศักยภาพการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม โดยมีเนื้อหา/ประเด็น/หลักสูตร เช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ทักษะการบริหารจัดการธุรกิจเกษตร เพื่อการเป็น ผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น การบริหารจัดการด้านการผลิตหรือบริการ การจัดทำบัญชี การจัดทำแผนธุรกิจกลุ่ม การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้า/บริการ การวิเคราะห์ธุรกิจแบบ SWOT ปัจจัยความสำเร็จของการเป็นผู้ประกอบการ และการตลาด เป็นต้น

2) การพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้มีความเข้มแข็ง โดยมีเนื้อหา/ประเด็น/หลักสูตร เช่น การบริหารจัดการกลุ่มที่ดีการนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ การพัฒนาสินค้า/บริการ ทักษะการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรอย่างง่ายเพื่อการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น การบริหารจัดการด้านการผลิตหรือบริการ การยกระดับคุณภาพสินค้าสู่มาตรฐาน การจัดทำบัญชี การจัดทำแผนธุรกิจกลุ่ม และการตลาด เป็นต้น และขอให้อำเภอ รายงานผลการดำเนินงาน ให้ จังหวัดทราบ ภายในเดือน กุมภาพันธ์ 2565

3) สนับสนุนปัจจัยเพื่อการพัฒนาส่งเสริมอาชีพการเกษตร

กลุ่มต้นแบบ (ทับปุด)

3.1) สำนักงานเกษตรอำเภอสนับสนุนปัจจัยเพื่อการพัฒนาส่งเสริมอาชีพการเกษตรต้นแบบ จำนวน 1กลุ่ม ที่ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมข้อ1 และ 2

3.2) สำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเป้าหมาย จัดทำแผนการจัดซื้อ และรายการจัดซื้อปัจจัยที่สอดคล้องกับแผนการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรต้นแบบที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ข้อ ภายในวงเงินงบประมาณ 10,000 บาท

3.3) สำนักงานเกษตรอำเภอจัดซื้อปัจจัยเพื่อการพัฒนาส่งเสริมอาชีพการเกษตรต้นแบบ ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน

3.4) สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ

กลุ่มใหม่/กลุ่มพัฒนาให้เข้มแข็ง (กระบุรี)

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอสสนับสนุนปัจจัยเพื่อการพัฒนาส่งเสริมอาชีพการเกษตร) จำนวน 1 กลุ่ม ที่ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม

2) สำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเป้าหมาย จัดทำแผนการจัดซื้อปัจจัยและรายการจัดซื้อปัจจัยที่สอดคล้องกับแผนการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ ภายในวงเงินงบประมาณ 5,000 บาท

3) สำนักงานเกษตรอำเภอจัดซื้อปัจจัยเพื่อการพัฒนาส่งเสริมอาชีพการเกษตร ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน

4) สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ
*** อำเภอ รายงานผลการประเมินหลังการพัฒนาตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)
(ประเมินครั้งที่ 2) และรายงานผลการดำเนินงานให้จังหวัดทราบ ภายในเดือนพฤษภาคม 2565***

4.2 กิจกรรม พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group จำนวน 1 กลุ่ม 10 ราย ในอำเภอเกาะยาว

เป้าหมาย

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)
ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อยู่ในระดับปรับปรุงหรือระดับปานกลาง (ต้องเป็นกลุ่มที่ยังไม่เคยเข้าร่วม
กิจกรรม พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group ปีงบประมาณ 2562 –
2564) ที่มีความต้องการเข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง เตรียมความพร้อมสู่การ
พัฒนาให้

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการประชาสัมพันธ์รายละเอียดและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ
ให้กลุ่มเป้าหมายและชุมชนทราบ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้จำนวน 2 ระยะ

1) จัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ 1 เพื่อประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์ตนเอง/พื้นที่จัดทำแผนการ
พัฒนากลุ่มสู่ Smart Group

เป้าหมาย

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดละ 1 กลุ่ม (จำนวน 10 ราย)

วิธีการดำเนินงาน สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทุกคน ดำเนินการ

1) ขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ซึ่งถ้าหากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรายใดมี
การขึ้นทะเบียนแล้ว ให้เพิ่มข้อมูลของสมาชิกรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน ในกรณีที่เกษตรกรที่เข้าร่วม
โครงการฯ ไม่มีพื้นที่การเกษตร ไม่ต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกร

2) จัดทำแบบประเมินตนเอง ด้วยแบบฟอร์มการประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer
(ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ)จากนั้นให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการประเมินฯ ในระบบฐานข้อมูล
Smart Farmer

3) วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่มและจัดทำแผนการผลิตรายกลุ่ม ด้วยแบบแผนการผลิตรายบุคคล
(IFPP)

2. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ระดับอำเภอ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ)

3. จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์กลุ่ม ตัวอย่าง เช่น ศักยภาพกลุ่ม จุดแข็ง จุดอ่อน ข้อจำกัด และโอกาสของกลุ่ม จำนวนเงินกองทุนของกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่มความต้องการในการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มเติม องค์ความรู้ที่มีอยู่และองค์ความรู้ที่ต้องการเพิ่มเติม ประเด็นในการพัฒนากลุ่ม เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group เป็นต้น

4. รวบรวมและสรุปข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มสู่ Smart Group ตามผลการวิเคราะห์สถานการณ์กลุ่ม ในข้อ 2. และข้อ 3.

*** ขอให้อำเภอรายงานผลการดำเนินงานให้จังหวัดทราบภายในเดือนธันวาคม 2564***

องค์ความรู้ที่จำเป็น

- 1) การประเมินสถานการณ์และวิเคราะห์พื้นที่
- 2) การจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร
- 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้
- 4) การจัดทำแผนการผลิตรายกลุ่ม ด้วยแบบแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

ผลที่เกิดขึ้น (Output)

- 1) ผลการประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
 - 2) แผนการผลิตรายกลุ่ม ของกลุ่มเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
 - 3) การขึ้นทะเบียนเกษตรกร หรือเพิ่มรายชื่อในสมาชิกครัวเรือนเกษตรกรในระบบทะเบียนเกษตรกร
 - 4) ผลการประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ)
 - 5) แผนการดำเนินงานเพื่อการพัฒนา Smart Group
 - 2) จัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ 2 เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่ม Smart Group จำนวน 10 ราย 1 วัน
- วิธีการดำเนินงาน

1. เตรียมการคัดเลือกหัวข้อ/ประเด็นการพัฒนา และวิทยากร ตามแผน การดำเนินการพัฒนา ศักยภาพกลุ่มสู่ Smart Group จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครั้งที่ 1

2. จัดกระบวนการเรียนรู้ตามประเด็นในข้อ 1. ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อพัฒนา ศักยภาพกลุ่มสู่ Smart Group

3. ถอดบทเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเป็นองค์ความรู้สำหรับการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่สมาชิกรุ่นต่อไปหรือกลุ่มเครือข่ายอื่น ๆ

- ขอให้อำเภอรายงานผลการดำเนินงานให้จังหวัดทราบภายในเดือนมกราคม 2565

องค์ความรู้ที่จำเป็น

- 1) การจัดกระบวนการเรียนรู้
- 2) การถอดองค์ความรู้และสรุปบทเรียน

ผลที่เกิดขึ้น (Output)

- 1) หัวข้อ/ประเด็นการพัฒนา และวิทยากร ตามแผน การดำเนินงานการพัฒนาศักยภาพกลุ่ม
สู่ Smart Group
- 2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ Smart Group
- 3) องค์ความรู้ที่ใช้ในการพัฒนากลุ่มสู่ Smart Group ที่ได้จากการถอดบทเรียน
- 3) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group

เป้าหมาย

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดละ 1 กลุ่ม

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรอำเภอ เตรียมแผน/รายการจัดซื้อ เครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตที่จำเป็น
ในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ Smart Group ตามงบประมาณที่สนับสนุน (ข้อสรุปจากกิจกรรม การจัด
กระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 1)

ขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดจำแนกหมวดหมู่ของเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต ที่จำเป็นในการพัฒนาศักยภาพ
กลุ่มสู่ Smart Group และคำนวณงบประมาณให้เพียงพอกับรายการสิ่งของที่ต้องการจัดซื้อโดยประเภทของ
เครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต ที่สามารถจัดซื้อได้
2. จัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต ตามความต้องการของกลุ่ม ภายใต้งบประมาณที่
ได้รับการสนับสนุน โดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด
3. จัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่จัดซื้อของกลุ่ม
4. นัดหมายกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อทำการส่งมอบเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตขั้นตอน
หลังการดำเนินงาน

เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงาน ให้

1. ผู้เข้าร่วมโครงการร่วมกันทำร่วมกันประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ประเภท
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (หลังเข้าร่วมโครงการฯ) จากนั้นให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกผลการ
ประเมินฯ ในระบบฐานข้อมูล Smart Farmer
2. จัดทำแบบประเมินตนเอง ด้วยแบบฟอร์มการประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer (หลัง
เข้าร่วมโครงการฯ)
3. สรุปผลและจัดทำแบบรายงาน ผลให้จังหวัดทราบภายในเดือนพฤษภาคม 2565

4.3 กิจกรรม พัฒนาศักยภาพผู้นำในการขับเคลื่อนงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในชุมชน ดำเนินการในทุกอำเภอ อำเภอละ 5 ราย

- 1) ประชุมการขับเคลื่อนงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ระดับอำเภอ

เป้าหมาย

ผู้นำกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับอำเภอ อำเภอละ 5 ราย

ขั้นเตรียมการ

สำนักงานเกษตรอำเภอ ประชาสัมพันธ์รายละเอียดและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ให้กลุ่มเป้าหมาย ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

1. จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับอำเภอชุดใหม่ เพื่อดำรงตำแหน่งแทนคณะกรรมการฯ ชุดเก่าที่ครบวาระในปี พ.ศ. 2565
2. จัดประชุมคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับอำเภอ เพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและเคหกิจเกษตร และบทบาทของผู้นำกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรให้เชื่อมโยงกับกิจกรรมสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน
3. ส่งสำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับอำเภอให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในเดือนมกราคม 2565
4. สรุปผลและจัดทำแบบรายงานเวที กทบ. ระดับอำเภอ ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด

ภายในเดือนมกราคม 2565

องค์ความรู้ที่จำเป็น

- 1) การจัดกระบวนการเรียนรู้
- 2) การดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
- 3) ระเบียบกรมส่งเสริมการเกษตร ว่าด้วยคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พ.ศ. 2557

ผลที่เกิดขึ้น (Output)

- 1) มีคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับอำเภอชุดใหม่
- 2) เกิดเครือข่ายกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับอำเภอ เพื่อเป็นแกนนำในการประสานงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านบทบาทสตรีในการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในการทำงานส่งเสริมการเกษตรเคหกิจเกษตร
- 3) มีแผนการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในการทำงานส่งเสริมการเกษตรเคหกิจเกษตร และการขยายผลการดำเนินกิจกรรมสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน

4.4 กิจกรรม เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธกรร ดำเนินการจำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 ราย ดำเนินการในอำเภอเมืองพังงา และอำเภอท้ายเหมือง

การพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธกรรต้นแบบ (Smart Group Model)

1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธกรรต้นแบบ (Smart Group Mode)จังหวัด ๆ ละ 2 กลุ่ม ๆ ละไม่น้อยกว่า 15 ราย

(1) สำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกกลุ่มยุทธกรรที่มีความสนใจ มีศักยภาพและพร้อมที่จะพัฒนาเป็นกลุ่มยุทธกรรต้นแบบ เข้าร่วมกิจกรรมตามจำนวนเป้าหมาย พร้อมกำหนดแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ และแจ้งแผนปฏิบัติงานให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมและกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

(2) จัดกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของกลุ่มยุทธกรรและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธกรร จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละไม่น้อยกว่า 15 ราย เน้นให้กลุ่มยุทธกรรเป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีเนื้อหา/ประเด็น/หลักสูตร ครอบคลุมด้านการพัฒนากระบวนการกลุ่ม 5 ด้าน ได้แก่

- การบริหารจัดการกลุ่ม
- การบริหารทุนและทรัพยากร
- การพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก
- กระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ
- สาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(3) จัดเก็บข้อมูลกลุ่มยุทธกรรที่เข้าร่วมกิจกรรมตามแบบจัดเก็บข้อมูลกลุ่มองค์กรยุทธกรร (3ก)

(4) บันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

ทั้งนี้ สามารถปรับรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนากลุ่มยุทธกรรต้นแบบ จังหวัดละ 2 กลุ่ม

(1) สำนักงานเกษตรอำเภอ คัดเลือกกลุ่มยุทธกรรต้นแบบ จากเป้าหมายของกิจกรรมข้อ1 จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธกรรต้นแบบ (Smart Group Model) จำนวน 2 กลุ่ม เพื่อสนับสนุนวัสดุหรือปัจจัยการผลิตเพื่อการพัฒนาทักษะการเกษตรและการดำรงชีพ ขยายผลไปสู่ครอบครัวและชุมชน

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับกลุ่มยุทธกรรเป้าหมายจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมที่จะฝึกปฏิบัติ

(3) ดำเนินการจัดซื้อวัสดุหรือปัจจัยการผลิตในการฝึกและพัฒนาทักษะให้แก่กลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย ตามแผนพัฒนาและความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ

(4) ประเมินศักยภาพกลุ่มตามแบบประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก)

(5) บันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

(6) สำนักงานเกษตรอำเภอสรุปและรายงานผลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model) (กิจกรรมข้อ 1) และข้อ 2)) ตามแบบฟอร์มรายงานที่กำหนด ส่งให้จังหวัดทราบ ภายในเดือนมกราคม 2565

5. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2564			ปี 2565								
	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65	ก.ย. 65
โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร												
กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร												
1. เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร												
1.1 จัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพ ค้นหาความต้องการของกลุ่มพร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร												
1.2 ส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการเบื้องต้น และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร												
1.3 สนับสนุนปัจจัยเพื่อการพัฒนาของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร												
2.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group												
1) จัดกระบวนการเรียนรู้ ครั้งที่ 1 ประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์ตนเอง/พื้นที่ จัดทำแผนการพัฒนากลุ่มสู่ Smart Group												
2) จัดกระบวนการเรียนรู้ ครั้งที่ 2 เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ Smart Group												
3) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group												
2.3 พัฒนาศักยภาพผู้นำในการขับเคลื่อนงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในชุมชน												
1) ประชุมการขับเคลื่อนงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ระดับอำเภอ												
3.1 เสริมสร้างและพัฒนา กลุ่มยุวเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง												
1) การพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model)												
1.1 จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model)												
1.2 สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ												

6. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

- กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา
นางสาวอรรณพ พานิกร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ปฏิบัติการ
โทรศัพท์ 080 535 6239
- ผู้รับผิดชอบงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกรระดับอำเภอ

20. โครงการ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้น เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนสำหรับแก้ไขจากปัญหาของชุมชนและสามารถตอบสนองความต้องการด้านการเกษตรของชุมชนได้ และเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต ตลอดจนยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิตเกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบ ในลักษณะของเกษตรกรสอนเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม และนำองค์ความรู้ที่ได้รับจาก ศพก. ไปประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ผลผลิตสินค้าที่ค้ำประกันถึงสภาพแวดล้อม และมีระบบการผลิตที่พึ่งพาตนเองได้ อย่างยั่งยืน รวมทั้งยังเป็นจุดที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านการเกษตรต่าง ๆ กับเกษตรกร อีกทั้งยังใช้เป็นจุดนัดพบในการพบปะพูดคุยของเจ้าหน้าที่กับเกษตรกร และเกษตรกรกับเกษตรกรด้วยกันเอง

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่
- 2.2 เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

3. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการในจังหวัดพังงา ทั้ง 8 อำเภอ ประกอบด้วย

- 3.1 ศูนย์หลัก ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอละ 1 ศูนย์ รวม 8 ศูนย์
- 3.2 ศูนย์เครือข่าย ได้แก่ ศูนย์เครือข่ายอื่น ๆ เช่น ศูนย์เรียนรู้ด้านบัญชี ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์ ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์เครือข่ายเฉพาะด้านต่างๆ รวม 122 ศูนย์

4. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมการดำเนินงานของ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ประกอบด้วย 6 กิจกรรมหลัก คือ

- 4.1 การพัฒนาศักยภาพของ ศพก. และศูนย์เครือข่าย
- 4.2 การพัฒนาเกษตรกร
- 4.3 การสนับสนุนการให้บริการของ ศพก. และเครือข่าย
- 4.4 การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน
- 4.5 การติดตาม และรายงานผลการดำเนินงาน

รายละเอียดวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 การพัฒนาศักยภาพของ ศพก. และศูนย์เครือข่าย

เป้าหมาย เป็นการพัฒนาศักยภาพ ศพก. และศูนย์เครือข่าย ให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นสถานที่ให้บริการ ข้าราชการและบริการด้านการเกษตร ประกอบด้วยการพัฒนา ศพก. หลัก และศูนย์เครือข่าย ดังนี้

4.1.1 การพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

เป้าหมายหลัก ปี 2565 มุ่งเน้นพัฒนา ศพก. ทุกแห่ง (จำนวน 8 ศูนย์) สามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

เป้าหมายรอง สนับสนุน และพัฒนา ศพก. ที่มีศักยภาพและความพร้อม ดังนี้

1) การนำนวัตกรรม เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมไปใช้ในการดำเนินงาน และเรียนรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ รวมถึงการเรียนรู้จากศูนย์ AIC (Agritech and Innovation Center)

2) การต่อยอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การพัฒนาศักยภาพ ศพก.ให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน เป็นสถานที่ให้บริการข้าราชการ บริการด้านการเกษตร รวมทั้งเป็นสถานที่รับเรื่องร้องเรียนของเกษตรกรในชุมชน ดำเนินการโดยเกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก. และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพของ ศพก. จัดทำแผนและแนวทางการพัฒนา ศพก. ประกอบด้วย

1) วิเคราะห์ศักยภาพ ศพก.เพื่อจัดทำแผนและแนวทางการพัฒนาโดยคณะกรรมการ ศพก. ร่วมกับเกษตรอำเภอ ประกอบด้วย

1.1) แผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคเกษตรระดับจังหวัด (แผน CoO) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.256 5 (รายละเอียดตามภาคผนวก 3.1)

1.2) แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (แผน ราย ศพก.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.256 5 (รายละเอียดตามภาคผนวก 3.2)

1.3) แผนการอบรมเกษตรกรของ ศพก./ ศูนย์เครือข่าย ประจำปีงบประมาณ 2565 (รายละเอียดตามภาคผนวก 3.3)

หมายเหตุ : แผนข้อ 1.1 – 1.3 ให้จัดทำแล้วเสร็จภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2564 และมีประจำไว้ ณ ศพก.

1.4) แผนการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 (รายละเอียดเพิ่มเติมข้อ 4.3.1 การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day))

2) กำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ การกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร จัดทำแผนการเรียนรู้ของเกษตรกรที่จะเข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหรือศูนย์เครือข่ายให้สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาและความต้องการของชุมชน ตลอดจนการเชื่อมโยงการถ่ายทอด ความรู้ เทคโนโลยี จากศูนย์ AIC (Agritech and Innovation Center) มาถ่ายทอดสู่เกษตรกร ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ โดยเน้นประเด็นหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิต) ประกอบไปด้วย หลักสูตรหลัก หลักสูตรบังคับ และหลักสูตรเสริม ดังนี้

2.1) หลักสูตรหลัก ได้แก่ Zoning การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต/การจัดทำมาตรฐานการผลิต การจัดการด้านการตลาด การแปรรูป/การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช ความรู้ด้านการเกษตรทั่วไป เช่น ทางเลือกในการผลิตตามความต้องการของชุมชน การผลิตตามกิจกรรมแปลงใหญ่ เป็นต้น

2.2) หลักสูตรบังคับ ได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน

2.3) หลักสูตรเสริม เช่น การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน แผนธุรกิจ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของชุมชน

3) การพัฒนาฐานเรียนรู้ พัฒนาฐานเรียนรู้เพื่อที่จะเป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยี จุดสาธิตของศูนย์เรียนรู้ฯ ที่สอดคล้องและสนับสนุนหลักสูตรการเรียนรู้ โดยให้มีองค์ความรู้ของฐานการเรียนรู้ นั้น ๆ ประจำไว้ที่ฐานการเรียนรู้ด้วย (เพื่อให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองได้) ทั้งนี้ สามารถประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนาฐานเรียนรู้ตามบทบาทของแต่ละหน่วยงาน

4) การพัฒนาแปลงเรียนรู้ การปรับปรุงและพัฒนาแปลงเรียนรู้ของเกษตรกร ให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องของการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ที่ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ให้เห็นได้ชัดเจน

5) การพัฒนาพื้นที่บริเวณศูนย์ฯ สิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งจัดทำ/ปรับปรุง ข้อมูลประจำศูนย์ ให้มีความพร้อมในการให้บริการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอ เกษตรกรต้นแบบ และเจ้าของศูนย์เครือข่าย ประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนา

6) แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศูนย์เครือข่าย เพื่อให้มีการเสริมหนุน ศพก. กับศูนย์เครือข่าย ซึ่งกันและกันในการถ่ายทอดความรู้และการให้บริการด้านการเกษตรของชุมชน ทั้งนี้ ต้องมี “แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศูนย์เครือข่าย พร้อมเทคโนโลยีเด่นแต่ละศูนย์” ติดตั้งใน ศพก.หลัก (รายละเอียดตามภาคผนวก 4) ทั้งนี้ สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

หมายเหตุ : ขอให้อำเภอปรับปรุงข้อมูล ศพก. ทุกอำเภอให้เป็นปัจจุบัน หากมีการปรับเปลี่ยน ศพก. ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติสำหรับการปรับเปลี่ยนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และศูนย์เครือข่าย (รายละเอียดตามภาคผนวก 5) และจัดทำทำเนียบ ศพก. ความยาวไม่เกิน 2 หน้ากระดาษ (รายละเอียดตามภาคผนวก 6) และบัญชี ศพก. (รายละเอียดตามภาคผนวก 7) ส่งจังหวัด ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2564

4.1.2 การพัฒนาศูนย์เครือข่าย ศพก. (ยกเว้น ศจช.และ ศดปช.)

เกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก. และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพของศูนย์เครือข่าย(ยกเว้น ศจช.และ ศดปช.) เพื่อพัฒนาให้มีความพร้อมในการเป็นจุดเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรด้านต่าง ๆ โดยการจัด ทำแผนและแนวทางการพัฒนาศูนย์เครือข่ายพร้อมทั้งเสนอให้ CoO ทราบด้วย และดำเนินการพัฒนาศูนย์เครือข่ายตามแผน 3 ศูนย์ โดยมีกรอบการพิจารณาคัดเลือก ดังนี้

1) เป็นศูนย์เครือข่ายที่มีการทำงานเชื่อมโยงกับ ศพก. มาอย่างต่อเนื่อง และมีการบันทึกข้อมูลในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doe.go.th/login>) หัวข้อ “รายงานการดำเนินงานศูนย์เครือข่ายของ ศพก.”

2) เป็นศูนย์เครือข่ายที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการดำเนินงานของ ศพก. แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ

3) เป็นศูนย์เครือข่ายที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาศูนย์เครือข่าย ศพก. จากกรมส่งเสริมการเกษตรในปี 2564

4) ในการพิจารณาคัดเลือกศูนย์เครือข่าย ขอให้เป็น **มติคณะกรรมการ ศพก.** และปรากฏในรายงานการประชุมคณะกรรมการ ศพก. ด้วย

5) กรณีนอกเหนือจากเกณฑ์การพิจารณา 4 ข้อดังกล่าว ขอให้ใช้ **มติคณะกรรมการ ศพก.** และปรากฏในรายงานการประชุมคณะกรรมการ ศพก. ด้วย

หมายเหตุ : ขอให้อำเภอดำเนินการจัดทำทำเนียบศูนย์เครือข่าย ความยาวไม่เกิน 2 หน้ากระดาษ และบัญชีศูนย์เครือข่าย (รายละเอียดตามภาคผนวก 8 และ 9 ตามลำดับ) เฉพาะ 3 ศูนย์เครือข่าย ที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2565 (ยกเว้น ศจช. และ ศดปช.) ส่งจังหวัด ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2564

4.2 การพัฒนาเกษตรกร

4.2.1 การอบรมเกษตรกรผู้นำ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรผู้นำ เกษตรกรรายใหม่ หรือเกษตรกรที่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ หรือเกษตรกรที่เตรียมเพื่อจะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ จำนวน 20 ราย/อำเภอ เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรไปสู่การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยให้แต่ละอำเภอ วิเคราะห์ข้อมูลการผลิตพืชในพื้นที่และเลือกพืชที่น่าสนใจหรือพืชเศรษฐกิจหลักของพื้นที่นั้น 1 ชนิด หรือประเด็นการเกษตรที่ต้องการพัฒนาของพื้นที่นั้น ๆ เพื่อกำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติให้กับเกษตรกรผู้นำ ตามหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ ที่กำหนด เน้นการเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ซึ่งกำหนดให้จัดการเรียนรู้ 2 ครั้ง และให้มีการศึกษาดูงาน ณ สถานที่ที่มีองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการ หรือประเด็นเนื้อหาวิชาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่อบรม จำนวน 1 ครั้ง สำหรับสถานที่จัดการเรียนรู้นั้นสามารถจัดอบรมได้ที่ ศพก. หรือ ศูนย์เครือข่าย ตามที่คณะกรรมการ ศพก. ได้ร่วมกันพิจารณาถึงความเหมาะสม โดยสามารถบูรณาการโครงการจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก กรมส่งเสริมการเกษตร เข้ามาสนับสนุนการดำเนินการได้ ตลอดจนการเชื่อมโยงการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี/ นวัตกรรมทางการเกษตร จากศูนย์ AIC (Agritech and Innovation Center) มาถ่ายทอดสู่เกษตรกรตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ และเมื่อดำเนินการอบรมเกษตรกรในแต่ละครั้งเสร็จสิ้นแล้ว ให้บันทึกข้อมูลการอบรมเกษตรกรผู้นำในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>) หัวข้อ “รายงานสรุปการจัดอบรมเกษตรกร”

4.2.2 การอบรมประธานศูนย์เครือข่าย ศพก. จำนวน 80 ราย สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการจัดอบรมให้กับประธานศูนย์เครือข่าย โดยจัดอบรม 1 ครั้ง เพื่อการพัฒนาศักยภาพของประธานศูนย์เครือข่าย ใน ประเด็น การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตรในพื้นที่ การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีออนไลน์ หรือ ในประเด็นอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของพื้นที่

4.3 การสนับสนุนการให้บริการของ ศพก. และเครือข่าย

4.3.1 การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day) การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day) ปี 2565 กำหนดให้ดำเนินการอย่างน้อยจังหวัดละ 1 จุด โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ หน่วยงานภาคีเครือข่าย และคณะกรรมการ ศพก./ ศูนย์เครือข่าย ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่ แล้วดำเนินการคัดเลือกชนิดพืช/สถานการณ์การเกษตรที่สำคัญ หรือประเด็นเร่งด่วนมากำหนดเป็นเป้าหมายหลักในการนำเสนอการจัดงาน จากนั้น ร่วมกันวางแผน และดำเนินการจัดงานให้สอดคล้องกับชนิดพืชหลัก/ประเด็นหลักที่ได้กำหนดไว้ โดยสามารถจัดได้ ณ ศพก./ ศูนย์เครือข่าย ศพก./ แปลงใหญ่/ สถาบันการศึกษาในพื้นที่/ ศูนย์ AIC/ หน่วยงานวิชาการ/ ภาคเอกชน หรือสถานที่อื่นๆ ที่มีความเหมาะสม มีเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการเกษตรที่สามารถเป็นสถานที่จัดกิจกรรม และมีจุดเรียนรู้/การถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกรได้ กิจกรรมในงานประกอบด้วย 1) กิจกรรมหลัก

ได้แก่ จุดเรียนรู้/สถานีเรียนรู้ต่างๆ ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับเป้าหมายและประเด็นการถ่ายทอดเทคโนโลยี 2) กิจกรรมรอง ได้แก่ การนำเสนอนิทรรศการความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติ หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ จากหน่วยงานร่วมบูรณาการ ศูนย์ AIC (Agritech and Innovation Center) สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึง การให้บริการด้านการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ และ 3) กิจกรรมเสริม เช่น การแสดงและจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน ฯลฯ (รายละเอียดตามภาคผนวก 10)

หมายเหตุ : ขอให้อำเภอดำเนินการ ดังนี้

- บันทึกแผนการจัดงานในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>)

หัวข้อ “รายงานแผนดำเนินงานการจัด Field Day” ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2564

- เมื่อดำเนินการจัดงาน Field Day เสร็จสิ้นแล้ว ให้บันทึกผลการจัดงาน Field Day ในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>) หัวข้อ “รายงานการดำเนินงานการจัด Field Day” ภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2565

- ในกรณีจังหวัดที่มีเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม Field Day เป็นจำนวนมากเกินกว่ามาตรการปฏิบัติ ตามแนวทางของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) (ศบค.) และข้อกำหนดของทางผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นๆ กำหนด เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างเรียบร้อย และมีความปลอดภัย จังหวัดสามารถพิจารณาดำเนินการได้ ดังนี้

- แบ่งเป้าหมายเกษตรกรที่เข้าร่วมงาน Field Day ออกเป็นกลุ่มย่อย หรือ
- แบ่งจำนวนครั้ง/แบ่งการจัดงานตามกลุ่มอำเภอ หรือ
- ปรับรูปแบบการจัดงานได้ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่และสถานการณ์ในช่วงเวลานั้น ๆ

4.4 การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน

4. 4.1 การประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

สินค้าเกษตร และแปลงใหญ่

เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานเครือข่าย ศพก. ให้เกิดเป็นรูปธรรม จึงจัดให้มีเวทีเชื่อมโยง ศพก. และแปลงใหญ่ในทุกระดับ ให้เกิดการประสานการทำงานเครือข่ายด้านการผลิต ด้านการตลาด รวมทั้งองค์ความรู้ต่างๆ โดยมี ศพก. และศูนย์เครือข่าย เป็นฐานเรียนรู้และเป็นแหล่งองค์ความรู้ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนเป็นการบ่มเพาะเกษตรกรที่เข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ต่อไป โดยให้คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ได้พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงการดำเนินงานกัน ทั้งระดับประเทศ เขต จังหวัด และคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ ประกอบด้วย

1) ประชุมเชื่อมโยงคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นผู้จัดการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เพื่อเป็นการประสานเชื่อมโยงการขับเคลื่อน ศพก. และแปลงใหญ่ของอำเภอต่างๆ ในจังหวัด อย่างน้อย 4 ครั้ง ประกอบด้วย 2 รูปแบบ ดังนี้

3.1) การประชุมรูปแบบปกติ (แบบเผชิญหน้า) จำนวน 2 ครั้ง โดยจัดการประชุม ในช่วงแรก (ต.ค. 64 – มี.ค. 65) จำนวน 1 ครั้ง และช่วงที่ 2 (เม.ย. – ก.ย. 65) จำนวน 1 ครั้ง

3.2) การจัดประชุม มรูปแบบออนไลน์ จำนวน 2 ครั้ง โดยจัดการประชุมในช่วงแรก (ต.ค. 64 – มี.ค. 65) จำนวน 1 ครั้ง และช่วงที่ 2 (เม.ย. – ก.ย. 65) จำนวน 1 ครั้ง ทั้งนี้ รูปแบบของการจัดประชุมสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของแต่ละพื้นที่ในช่วงเวลานั้นๆ

2) การประชุมคณะกรรมการ ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ

โดยเกษตรกรต้นแบบ (ประธานคณะกรรมการ ศพก.) ร่วมกับแปลงใหญ่ และเกษตรอำเภอ จัดประชุมเพื่อให้ คณะกรรมการได้ร่วมกันวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานของ ศพก. และแปลงใหญ่ การรับรองศูนย์ เครือข่าย การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน การสรุปผล การดำเนินงาน และอื่นๆ ตามความ เหมาะสม โดยเป็นการจัดการประชุมรูปแบบปกติ(แบบเผชิญหน้า) จำนวน 4 ครั้ง

หมายเหตุ : • ให้ดำเนินการจัดประชุม 2 เครือข่าย (ศพก. และแปลงใหญ่) ร่วมกันทุกระดับ (จังหวัด และ อำเภอ) จำนวน 4 ครั้ง/ปี

• การดำเนินงานให้บูรณาการงบประมาณการจัดประชุมจากโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ร่วมกับโครงการแปลงใหญ่

4.4.2 การประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ศพก.

1) การวางแผนดำเนินงาน และการเก็บข้อมูล

1.1) สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการวางแผนรดำเนินงาน และส่งแผนการดำเนินงาน ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในวันที่ 1 มีนาคม 2565

2.2) สำนักงานเกษตรอำเภอเก็บข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์การประเมินผล การดำเนินงานโครงการ ศพก. แล้วบันทึกผลการเก็บข้อมูลตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งจังหวัดตามแบบฟอร์ม ที่กำหนด ทุก ศพก. ภายในวันที่ 1 กันยายน 2565

4. 5 การติดตาม และรายงานผลการดำเนินงาน

4. 5.1 การติดตามการดำเนินงาน ศพก.

- 1) จังหวัด ติดตามการดำเนินงานของ ศพก.
- 2) สำนักงานเกษตรอำเภอติดตาม สนับสนุนเกษตรกรที่มาเรียนรู้ และผลการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง
- 3) การสรุปผลการดำเนินงาน ศพก. โดยจังหวัดและอำเภอ รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน และจัดทำสรุปผลการดำเนินงาน ศพก. ในภาพรวมของโครงการเสนอกรมส่งเสริมการเกษตร

4.5.2 การรายงานการดำเนินงานให้รายงานตามลำดับชั้น

- 1) ระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th>) สามารถดูคู่มือการบันทึก ระบบรายงาน ศพก. ที่ (<https://goo.gl/Wsck2Z>) หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ
- 2) ระบบรายงานส่งเสริมการเกษตร (<http://e-project.doae.go.th>) หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ
- 3) การจัดทำรายงานอื่นๆ ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดเพิ่มเติม (ถ้ามี) หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานของ ศจช., ศตปช. และการอารักขาพืช

4.6 การพัฒนาศูนย์เครือข่าย

4.6.1 พัฒนาศักยภาพการดำเนินงานและการให้บริการของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจารณาจัดกิจกรรม/เวที เพื่อชี้แจงแนวทางการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานและการให้บริการของ ศจช. แก่เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมมีความถูกต้อง เกิดประสิทธิภาพ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

1) การดำเนินกิจกรรมกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

- 1.1) พัฒนา ศจช. ต้นแบบด้านการจัดการศัตรูพืชโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ดำเนินการโดย
 - 1.1.1) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ อบรมถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรด้วยรูปแบบที่เหมาะสมตามสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ให้แก่ ศจช. ในจังหวัดพึงงา จำนวน 1 ศูนย์ ๆ ละ 10 ราย โดยจำนวนครั้งในการจัดกระบวนการให้พิจารณาตามความเหมาะสม ให้ครอบคลุมตลอดฤดูกาลผลิต สมาชิก ศจช. ต้องเข้ารับการอบรม ฝึกปฏิบัติ และเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลเพาะปลูก

1.1. 2) คัดเลือก ศจช. ที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ หรือไม่เคยได้รับการถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรมาก่อน หรือเกษตรกรทั่วไปที่มีความสนใจ ก็สามารถรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นศจช.ใหม่ได้ (ตามหลักเกณฑ์การจัดตั้ง ศจช.) ทั้งนี้ ศจช. ที่ผ่านการถ่ายทอดความรู้ จะจัดตั้งเป็นโรงเรียนเกษตรกรต้นแบบ ระดับจังหวัด ต่อไป

1.1.3) เลือกชนิดพืชในการเรียนรู้ จำนวน 1 ชนิด โดยขึ้นอยู่กับความต้องการของสมาชิก ศจช. และต้องเป็นพืชชนิดเดียวกับแปลงเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร (ตามกิจกรรมจัดทำแปลงเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร) เพื่อให้เกษตรกรได้ฝึกปฏิบัติจริง และเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

1.1.4) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นวิทยากรกระบวนการ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ที่ได้รับการฝึกปฏิบัติการเป็นวิทยากรกระบวนการจากกรมส่งเสริมการเกษตรมาแล้ว เจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยี การเกษตรด้านอารักขาพืช (ศทอ.) และวิทยากรจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมทำหน้าที่เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิก ศจช. ต่อไป

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและ เครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ค่าตอบแทนวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

1.2) จัดทำแปลงเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร ดำเนินการโดย

1.2.1) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ และ ศจช. (ที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา ศจช. ต้นแบบด้านการจัดการศัตรูพืชโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร) ร่วมกันจัดทำแปลงเรียนรู้เพื่อใช้เป็นแปลงที่เกษตรกรจะร่วมกันศึกษา ฝึกหัด เรียนรู้ ทดลอง เปรียบเทียบ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกษตรกรต้องการ หรือควรที่จะเรียนรู้ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของโรงเรียนเกษตรกร

1.2.2) จัดทำแปลงเรียนรู้ในพื้นที่ จังหวัดพังงา 1 แปลง พื้นที่ประมาณ 1 ไร่ หรือพิจารณาขนาดพื้นที่ตามความเหมาะสมกับชนิดพืช (ชนิดพืชที่เกษตรกรเลือกเรียนรู้ต้องเป็นชนิดพืชที่อบรมในกิจกรรม พัฒนา ศจช. ต้นแบบด้านการจัดการศัตรูพืชโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร) และควรจะมีแปลงเปรียบเทียบเพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้ เช่น แปลงที่เกษตรกรปฏิบัติด้วยวิธีปัจจุบันของเกษตรกร หรือแปลงที่มีการใช้สารเคมีมาโดยตลอด หรือแปลงที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของศัตรูพืช เป็นต้น เพื่อใช้เปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับแปลงเรียนรู้ (แปลงเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร คือ แปลงที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการ)

1.2.3) บันทึกข้อมูลการดำเนินกิจกรรม การเรียนรู้ของเกษตรกรในการจัดทำแปลงเรียนรู้ และแปลงเปรียบเทียบ ตลอดฤดูกาลเพาะปลูก และรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดทำแปลงเรียนรู้ เช่น ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในแปลงเรียนรู้ ค่าจัดทำป้ายแปลง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

2) จัดกระบวนการเรียนรู้แก่เกษตรกรเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพ ศจช.

การจัดกระบวนการเรียนรู้แก่เกษตรกร ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมตามสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพ ศจช. มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพ ศจช. ผ่านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ด้านการอารักขาพืช และส่งเสริมกระบวนการกลุ่มแก่เกษตรกรสมาชิก ศจช. โดยมีเป้าหมายคือ ศจช. ที่จัดตั้งใหม่ และ ศจช. ระดับ B หรือ C ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสู่ระดับที่สูงขึ้น

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการอารักขาพืชแก่สมาชิก ศจช. ๑ ละ 15 ราย จำนวน 2 ครั้ง เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพ ศจช. (ให้พิจารณา ศจช. ที่จัดตั้งใหม่เป็นอันดับแรก ศจช. ระดับ B และ C ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสู่ระดับที่สูงขึ้น และไม่ควรเป็น ศจช. เป้าหมายภายใต้กิจกรรมพัฒนา ศจช. ต้นแบบด้านการจัดการศัตรูพืชโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร หากไม่มี ให้อยู่ในดุลยพินิจของสำนักงานเกษตรจังหวัด) โดยเกษตรกรที่ร่วมกิจกรรมครั้งแรก และครั้งที่ 2 อาจเป็นรายเดียวกันหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และแนวทางการพัฒนาสมาชิก ศจช. ของแต่ละพื้นที่นั้น ๆ ทั้งนี้ หากเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ศจช. มีความสนใจร่วมกระบวนการเรียนรู้ สามารถพิจารณาให้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นการเพิ่มเติมได้

หัวข้อการจัดกระบวนการเรียนรู้ควรมาจากความต้องการของกลุ่มเกษตรกร สภาพปัญหา และชนิดของศัตรูพืชในพื้นที่ โดยหัวข้อการจัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ครั้งแรก และครั้งที่ 2 อาจเป็นเรื่องเดียวกันหรือไม่ก็ได้ ให้พิจารณาจากความต้องการของเกษตรกรเป็นหลัก

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าวิทยากร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้

4) สนับสนุนวัสดุผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืช

4.1) สนับสนุนวัสดุผลิตเชื้อจุลินทรีย์พร้อมใช้

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อจัดหา วัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยสำหรับใช้ในการผลิตจุลินทรีย์ และแมลงศัตรูธรรมชาติควบคุมศัตรูพืชที่จำเป็นสนับสนุนแก่ ศจช. ทั้งนี้ การสนับสนุนวัสดุผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืชทั้งชนิด และปริมาณ ขอให้พิจารณาตามความต้องการ ความเหมาะสมของ ศจช. โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าเป็นหลักสำคัญ รวมถึงพิจารณาจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่เดิมแล้วของแต่ละ ศจช. โดยไม่จำเป็นต้องจัดซื้อ จัดหาในชนิด และปริมาณที่เท่ากันทุก ศจช.

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

5) สนับสนุนการสำรวจและติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช โดยสนับสนุนการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชใน ศจช.และพื้นที่เสี่ยง ดำเนินการโดย

5.1) สำนักงานเกษตรจังหวัด (กลุ่มอารักขาพืช) ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการที่มีความเหมาะสมเป็นแปลงตัวแทนในการสำรวจ และดำเนินการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ประกอบด้วย

5.1.1) แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชของ ศจช.ใน 8 อำเภอๆ ละ 2 ศจช. รวม 16 แปลง โดยคัดเลือกแปลงที่ดำเนินการปลูกพืชหลักหรือพืชรองขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเพาะปลูก ขณะนั้น และสำรวจสถานการณ์ศัตรูพืชทุกสัปดาห์ ตามแบบสำรวจและประเมินสถานการณ์ที่กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยกำหนด นำข้อมูลที่สำรวจได้มาวิเคราะห์สถานการณ์การระบาด เพื่อแจ้งเตือนภัยในพื้นที่พร้อมรายงานข้อมูลออนไลน์ผ่านระบบแปลงติดตามสถานการณ์การระบาดศัตรูพืชของกองส่งเสริมการอารักขาพืช และจัดการดินปุ๋ยทุกสัปดาห์ (<https://forecast-ppsf.doe.go.th/> จนกว่าจะมีการแจ้งเปลี่ยนแปลงระบบ) ตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว

5.1.2) แปลงติดตามสถานการณ์ในพื้นที่เสี่ยง (สำหรับพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ และเป็นแปลงที่ไม่ซ้ำกับแปลงติดตามฯ ของ ศจช.) รวม 7 แปลง ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดชนิดพืชและจำนวนแปลงที่ต้องดำเนินการแต่ละจังหวัดตามพื้นที่ปลูก (ตาม QR code) โดยเลือกแปลงสำรวจที่เหมาะสมแต่ให้มีการกระจายตัวอย่างสม่ำเสมอในพื้นที่ ดำเนินการสำรวจทุกสัปดาห์ตามแบบสำรวจและประเมินสถานการณ์ที่กองส่งเสริมการอารักขาพืช และจัดการดินปุ๋ยกำหนด นำข้อมูลที่สำรวจได้มาวิเคราะห์สถานการณ์ การระบาด เพื่อแจ้งเตือนภัยในพื้นที่พร้อมรายงานข้อมูลออนไลน์ผ่านระบบแปลงติดตามสถานการณ์การระบาดศัตรูพืชของกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยทุกสัปดาห์ (<https://forecast-ppsf.doe.go.th/>จนกว่าจะมีการแจ้งเปลี่ยนแปลงระบบ) ตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว โดยหากจังหวัดมีความประสงค์ในการเปลี่ยนแปลงชนิดพืช ให้แจ้งกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ โดยการคัดเลือกพื้นที่จากคุณสมบัติต่อไปนี้

จำนวนแปลงติดตามสถานการณ์
ศัตรูพืช ปี 65

- พื้นที่ที่มีประวัติการระบาดของศัตรูพืช โดยพิจารณาพื้นที่ที่เคยเกิดการระบาดของศัตรูพืชในฤดูกาลที่ผ่านมา

- พื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของศัตรูพืช เช่น พื้นที่ใช้พันธุ์อ่อนแอ พื้นที่ใช้สารเคมีอย่างต่อเนื่อง

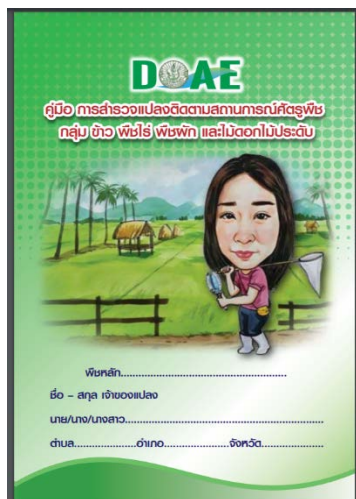
- พื้นที่ไม่เคยเกิดการระบาดของศัตรูพืช

5 2) กำหนดขนาดพื้นที่ของแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชที่เหมาะสมในเรื่องความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล เวลา และแรงงาน โดยเทียบกับขนาดแปลงที่เคยดำเนินการ คือ

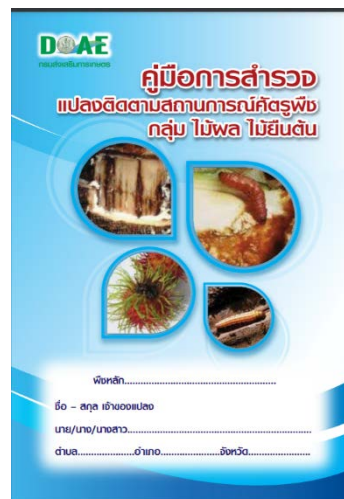
- ข้าว (นาดำ นาหว่าน) ขนาดแปลงประมาณ 1 ไร่
- พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ ขนาดแปลงประมาณ 1 งาน
- พืชไร่ ขนาดแปลงประมาณ 1 ไร่
- ไม้ผล ไม้ยืนต้น สํารวจ 10 ต้น ขนาดแปลงประมาณ 1 ไร่

5.3) กำหนดรูปแบบการสำรวจที่เหมาะสมกับชนิดพืชและวิธีการปลูก เพื่อสุ่มสำรวจศัตรูพืช ศัตรูธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมในแปลง ซึ่งมีหลายรูปแบบ ทั้งนี้ควรมีการกระจายจุดสุ่มที่สม่ำเสมอครอบคลุมทั้งแปลง จากนั้นพิจารณาในเรื่องความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล เวลา และแรงงาน โดยเทียบกับรูปแบบที่เคยดำเนินการ คือ การเดินแบบทแยงมุม การเดินแบบซิกแซก การเดินกระจายทั่วแปลง การเดินสำหรับแปลงที่ยกร่อง กรณีไม้ผล สํารวจ 10 ต้น ต้นละ 4 ทิศ (ทิศละ 2 ยอด) รวมทั้งบริเวณกิ่ง/ลำต้นและรอบโคนต้น การสำรวจแปลงยิ่งจำนวนจุดสำรวจมาก ความแม่นยำก็ยิ่งมีมากขึ้นด้วย และไม่จำเป็นต้องซ้ำจุดสำรวจเดิมในแต่ละสัปดาห์ (รายละเอียดตามคู่มือการสำรวจฯ และสามารถดาวน์โหลดไฟล์คู่มือสำรวจแปลง

ติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชได้ทางเว็บไซต์กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย หรือ QR code ด้านล่างนี้)

ข้าว พืชไร่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ

ไม้ผล ไม้ยืนต้น

5.4) กำหนดจำนวนจุดสำรวจและจำนวนต้นพืชที่สำรวจในแต่ละจุด เพื่อสำรวจศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องในแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ซึ่งต้องดำเนินการปฏิบัติเป็นประจำทุกสัปดาห์ตลอดฤดูกาลปลูกพืช ข้อมูลที่ต้องสำรวจเพื่อการเก็บข้อมูลในแปลง เช่น ข้อมูลศัตรูพืชทุกระยะการเจริญตั้งแต่ระยะไข่ ตัวอ่อน และตัวเต็มวัย อาการผิดปกติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับต้นพืช ศัตรูธรรมชาติที่พบ และสภาพแวดล้อมในขณะนั้น เพื่อการติดตาม เฝ้าระวังศัตรูพืชไม่ให้เกิดการระบาดของแมลงศัตรูพืชต่อไป

ผลผลิตของเกษตรกร และเฝ้าระวังการเข้าทำลายของศัตรูพืชจากแหล่งอื่นที่อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่นั้น ๆ โดยพิจารณาความเหมาะสมระหว่างความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล เวลา และแรงงาน โดยเทียบกับรูปแบบที่เคยดำเนินการ คือ จุดสำรวจ 10 จุด ๆ ละ 10 ต้น เน้นให้กระจายครอบคลุมทั้งแปลง จากนั้นบันทึกข้อมูลจุดสำรวจ ข้อมูลที่ต้องจดบันทึก ได้แก่ ข้อมูลศัตรูพืชทุกระยะการเจริญตั้งแต่ระยะไข่ ตัวอ่อน และตัวเต็มวัย อาการผิดปกติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับต้นพืช ศัตรูธรรมชาติที่พบ ซึ่งจะบันทึกข้อมูลทุกจุดสำรวจ สำหรับข้อมูลสภาพแวดล้อมบันทึกในภาพรวมของแปลงลงในแบบสำรวจ

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับอุปกรณ์การสำรวจ เช่น อุปกรณ์การสำรวจ สวิงโอบ กระดาษและดินสอ/ปากกา วัสดุสำหรับทำกับดักล่อแมลง หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนิน

6) ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อน ศจช. และแปลงใหญ่ระดับจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการขับเคลื่อน ศจช. และคณะกรรมการขับเคลื่อนแปลงใหญ่ จำนวน 1 ครั้ง อย่างน้อย 20 คน ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมตามสถานการณ์ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานเครือข่ายระหว่าง ศจช. และแปลงใหญ่ เช่น การเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการผลิต และด้านการตลาด เป็นต้น นำสู่การบูรณาการการขับเคลื่อนการเกษตรร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดประชุม เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเอกสารประกอบการประชุม ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

7) ประกวด ศจช.ดีเด่น

7.1) ระดับจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือก ศจช.ดีเด่น ระดับจังหวัด และดำเนินการคัดเลือก ศจช. ที่มีผลสำเร็จในการดำเนินงานจังหวัดละ 1 ศูนย์ โดยใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือก ศจช. ดีเด่น ตามที่กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยกำหนดไว้ในกรอบการพิจารณา พร้อมรายงานผลให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตรทราบเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการประกวด เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าใช้จ่ายในการจัดเวทีประกวด ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าเอกสาร ค่าจัดทำโล่รางวัล ค่าเงินรางวัล ค่าใบประกาศเกียรติคุณ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

4.6.2 ขับเคลื่อนการพัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) และการเชื่อมโยงเครือข่าย

1) ประชุมเครือข่ายเจ้าหน้าที่ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ระดับจังหวัดและ

อำเภอ

สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดประชุมเครือข่ายเจ้าหน้าที่ ศดปช. ระดับจังหวัด และอำเภออย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อให้เจ้าหน้าที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การขยายผลการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตปัญหาอุปสรรค วางแผนการการขยายผลการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต และการศึกษาวิจัยด้านดินปุ๋ย หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การแก้ไขปัญหาที่พบในพื้นที่ และร่วมทำกิจกรรมเพื่อขยายผลการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต และต่อยอดไปสู่กิจกรรมอื่นที่จะนำไปสู่การลดต้นทุนการผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าทั้งระบบ

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับประชุมเครือข่ายเจ้าหน้าที่ ศดปช. ระดับจังหวัด และอำเภอ เช่น ค่าพาหนะ ค่าอาหาร เครื่องดื่ม ค่า ตอบแทน วิทยากร เอกสาร วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ในการดำเนินกิจกรรม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

2) จัดเวทีถอดบทเรียนศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเวทีให้สมาชิก ศดปช. อย่างน้อย 1 ครั้ง ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ความสำเร็จในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศดปช. ในการขยายผลการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต รวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่พบ วางแผน ร่วมกันหาแนวทางแก้ไข ปัญหาอุปสรรคเพื่อการขยายผลการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตไปสู่ชุมชนให้กว้างขวางมากขึ้น การรวบรวม จัดหาแม่ปุ๋ย และปัจจัยการผลิตอื่นที่มีคุณภาพดี ราคาถูก การหาแนวทางการต่อยอดไปสู่การทำธุรกิจดินปุ๋ย และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของ ศดปช. ไปสู่สาธารณชน

งบประมาณ เพื่อใช้เป็นค่าอาหาร อาหารว่าง ค่าพาหนะ วัสดุ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

3) ประกวดศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)

3.1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการคัดเลือก ศดปช. ที่มีผลสำเร็จในการดำเนินการดีเด่น ตามหลักเกณฑ์ที่กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กำหนด โดยใช้แบบสัมภาษณ์และการลงพื้นที่เพื่อประเมินผลสำเร็จ ถอดองค์ความรู้ปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จ และพิจารณาคัดเลือก ศดปช.ที่มีผลสำเร็จดีเด่น ปี 2565 จังหวัดละ 1 ศูนย์ พร้อมทั้งดำเนินการ จัดทำสื่อวีดิทัศน์ความยาว 3-5 นาที เพื่อแสดงให้เห็นผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมและปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จ ที่เข้าใจได้ง่าย ส่งสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และเผยแพร่สู่สาธารณชน เพื่อประชาสัมพันธ์แนะนำศูนย์ต้นแบบและให้ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนอื่น ๆ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองต่อไป

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่าย สำหรับจังหวัด เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินการประกวด เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยงค่าพาหนะ ค่าจัดประชุม ค่าวัสดุ อุปกรณ์ จัดทำโล่รางวัล ใบประกาศเกียรติคุณ และรางวัลตอบแทน ค่าใช้จ่ายในการจัดทำและเผยแพร่สื่อวีดิทัศน์ เอกสาร และที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

4) ปรับปรุงฐานข้อมูล ศตปช.ใน application รู้ดิน รู้ปุ๋ย

สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับ ศตปช. จัดเก็บและปรับปรุงข้อมูลสมาชิก ศตปช. ให้เป็นปัจจุบัน รวมทั้งข้อมูลผลวิเคราะห์ดินและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องของเกษตรกรที่มาใช้บริการด้านดินและปุ๋ยเพื่อบันทึกลงใน application รู้ดิน รู้ปุ๋ย

งบประมาณ เพื่อใช้เป็นค่าวัสดุจัดเก็บข้อมูล ศตปช. ผลวิเคราะห์ดินและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องของเกษตรกรที่มาใช้บริการจาก ศตปช. และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

4.6.3 พัฒนาศักยภาพการดำเนินงานศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศตปช.) และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการจัดการดินและปุ๋ย

1) สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของ ศตปช.

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ให้กับ ศตปช.ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาธุรกิจบริการดินและปุ๋ยเพื่อชุมชน (One Stop Service) เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมของ ศตปช.ตามบทบาทภารกิจของ ศตปช. เช่น ชุดตรวจสอบ N P K และ pH ในดินแบบรวดเร็ว ชุดน้ำยาเติม ปัจจัยการผลิต เช่น แม่ปุ๋ย วัสดุปรับปรุงดิน เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ เป็นต้น รวมถึงการจัดพิมพ์แผนที่ชุดดินระดับตำบล แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ศตปช.เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านดินและปุ๋ย การให้บริการตรวจวิเคราะห์ดินและคำแนะนำการจัดการดิน ชุดดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน หรือปุ๋ยสั่งตัด ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพในพืชที่สามารถใช้ได้ แก่สมาชิกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน และเกษตรกรอื่นในชุมชน

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์และปัจจัยการผลิตที่จำเป็น และรวมถึงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

2) สนับสนุนการจัดทำสถานีเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการจัดการดินและปุ๋ย

สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการจัดทำสื่อ เอกสารด้านการจัดการดินและปุ๋ย นิทรรศการ เพื่อสนับสนุนการจัดทำสถานีเรียนรู้ ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการจัดการดินและปุ๋ย ให้แก่เกษตรกรในการเรียนรู้

งบประมาณ เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดทำสถานีเรียนรู้ ออกแบบ จัดพิมพ์เอกสาร สื่อวิชาการด้านดินและปุ๋ย วัสดุการเกษตร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

3) จัดทำแปลงเรียนรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ย

สำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกเกษตรกรสมาชิกของ ศคปช. ที่สามารถเป็นวิทยากรเกษตรในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรในชุมชน เพื่อจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการดินและการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต จำนวน 1 แปลง ขนาดพื้นที่ตามความเหมาะสม โดยมีเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ โดยใช้เป็นจุดถ่ายทอดความรู้และขยายผลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความเหมาะสม ได้แก่ การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินหรือปุ๋ยสั่งตัด การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินหรือปุ๋ยสั่งตัดรวมกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพ (ในพื้นที่ที่สามารถดำเนินการได้) การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินรวมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ปุ๋ยพืชสด หรือการไถกลบตอซังพืชหลัก เพื่อปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงโครงสร้างของดินและ/หรือปุ๋ยชีวภาพ โดยต้องมีการเปรียบเทียบกับแปลงที่เกษตรกรใช้ปุ๋ยตามวิธีการของเกษตรกร เพื่อให้เห็นความแตกต่างของต้นทุนการผลิตและผลผลิต รวมถึงความแตกต่างในแง่อื่น ๆ เช่น ความแข็งแรง ความทนทานต่อโรคแมลงของต้นพืช ต้นทุนการใช้สารเคมี โดยทั้ง 2 แปลง ต้องมีการปฏิบัติแบบเดียวกัน ยกเว้นเฉพาะเรื่องการใช้ปุ๋ยที่แตกต่างกัน (สูตรปุ๋ยและจำนวนครั้งในการใส่ให้เป็นไปตามคำแนะนำ)

- เจ้าหน้าที่อำเภอร่วมกับเกษตรกรเจ้าของแปลงเรียนรู้จัดเก็บข้อมูลตามแบบเก็บข้อมูลแปลงเรียนรู้

- สำนักงานเกษตรจังหวัด หรือสำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้เพื่อแสดงรายละเอียดของการจัดทำแปลงเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้กับเกษตรกรสมาชิก ศคปช. และเกษตรกรในชุมชนได้ทราบ ขอให้ใช้ข้อความแบบเดียวกันตามตัวอย่างป้ายแปลงเรียนรู้ใน QR code นี้ เพื่อประโยชน์ในการขยายผลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่างป้ายแปลง
และแบบเก็บข้อมูล

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดทำแปลงค่าป้ายแปลงเรียนรู้ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

4.6.4 เสริมสร้างความรู้และทักษะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อารักขาพืช

1) ขับเคลื่อนการดำเนินงานและการให้บริการคลินิกพืชระดับพื้นที่

1.1) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชเปิดให้บริการคลินิกและรายงานผลการให้บริการทางระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย

1.2) สำนักงานเกษตรจังหวัดขับเคลื่อนการดำเนินงานคลินิกพืชให้ครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนาเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอและด้านการให้บริการในพื้นที่

1.2.1) ด้านการพัฒนาเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ โดยจัดทำแนวทางและดำเนินการพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้เกี่ยวกับการวินิจฉัยอาการผิดปกติที่พบเป็นประจำในพื้นที่ รวมถึงศัตรูพืชสำคัญและการจัดการ ทั้งนี้ ขอให้บูรณาการกับงบประมาณจังหวัดหรืองบประมาณที่ได้รับจากกิจกรรมอื่นที่มี

เป้าหมายเพื่อการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ โดยจังหวัดสามารถพิจารณารูปแบบการพัฒนาตามที่เห็นสมควร เช่น จัด workshop ให้เจ้าหน้าที่ฝึกปฏิบัติการวินิจฉัยอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยเชิญวิทยากรจากศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จัดทำคลิปความรู้เผยแพร่ทางออนไลน์ จัดทำสื่อความรู้ช่วยสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

1.2.2) ด้านการให้บริการในพื้นที่ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ เปิดให้บริการคลินิกพืชระดับพื้นที่ และรายงานผลการให้บริการทาง ระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการ บริหารจัดการการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่อารักขาพืชและขับเคลื่อนการดำเนินงานและการให้บริการคลินิกพืช เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม/ประชุม/สัมมนา การจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ/ติดตามงาน และอื่นๆ ที่หน่วยงานพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

หมายเหตุ:

- รายละเอียดการดำเนินงานคลินิกพืชตาม QR code
- URL ของระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืช และจัดการดินปุ๋ย จะแจ้งให้ทราบภายหลัง
- หากจังหวัดมีความประสงค์ขอรับแบบบันทึกการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืช ติดต่อสอบถามได้ที่
กลุ่มส่งเสริมการวินิจฉัยศัตรูพืช
โทร 0 2561 4663 หรือ e – mail : pestdiag.doe.go.th

แนวทางการให้บริการคลินิกพืชปี 65

5. แผนปฏิบัติงาน

[illegible]

กิจกรรม / ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2564			ปี 2565								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
7) ประกวด ศจช.ดีเด่น												
7.1) ระดับจังหวัด								←→				
6.2 ขับเคลื่อนการพัฒนา ศดปช. และการเชื่อมโยงเครือข่าย												
2) ประชุมเครือข่ายเจ้าหน้าที่ ศดปช.ระดับจังหวัดและอำเภอ							←→					
3) จัดเวทีถอดบทเรียน ศดปช.							←→					
4) ประกวด ศดปช.												
4.1) ระดับจังหวัด								←→				
5) ปรับปรุงฐานข้อมูล ศดปช.ใน application รู้ดิน รู้ปุ๋ย			←→									
6.3 พัฒนาศักยภาพการดำเนินงาน ศดปช. และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการจัดการดินและปุ๋ย												
1) สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของ ศดปช.					←→							
2) สนับสนุนการจัดทำสถานีเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการจัดการดินและปุ๋ย							←→					
3) จัดทำแปลงเรียนรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ย							←→					
6.6 เสริมสร้างความรู้และทักษะการปฏิบัติงานของทอรรักขาพืช												
2) ขับเคลื่อนการดำเนินงานและการให้บริการคลินิกพืชระดับพื้นที่							←→					

6. ระยะเวลาการดำเนินการ

1 ตุลาคม 2564 – 30 กันยายน 2565

7. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

7.1 ผลผลิต (Output)

- 1) เกษตรกร จำนวน 240 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ศพก.
- 2) จำนวน ศพก. หลัก ได้รับการพัฒนา 8 ศูนย์
- 3) จำนวนศูนย์เครือข่าย จำนวน 118 ศูนย์

7.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

1) เกษตรกรไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ศพก. สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้

- 2) ร้อยละ 100 ของศูนย์ที่ได้รับการพัฒนาสามารถให้บริการได้

7.3 ตัวชี้วัด (KPI)

- 1) เชิงปริมาณ

- ศพก. หลัก จำนวน 8 ศูนย์ ที่ได้รับการพัฒนา
- เกษตรกรผู้นำ จำนวน 240 ราย ที่ได้รับการพัฒนา
- ศูนย์เครือข่ายจำนวน 122 ศูนย์ที่ได้รับการพัฒนาและเชื่อมการทำงานกับ ศพก.

- 2) เชิงคุณภาพ

- เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน
- เกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนระบบการผลิตสินค้าเกษตรได้เหมาะสม ส่งผลให้มีความเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ศพก. สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ได้

9. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

1) นายวินัย อินทอง

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ
โทรศัพท์ 081 9680396

2) นางสาวอุไรวรรณ สุกด้วง

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
โทรศัพท์ 096 4952873

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานของ ศจช., ศดปช. และการอารักขาพืช

1) นายทวีพนธ์ มัชฌากิจ

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช
โทรศัพท์ 0 7648 1466
E-mail: phangnga@doae.go.th

2) นางสาวอนุสรุา จำปาดวง

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
โทรศัพท์ 0 7648 1466
E-mail: phangnga@doae.go.th

3) นางสาวสุภิญญา ทองพัฒน์

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
โทรศัพท์ 0 7648 1466
E-mail: phangnga@doae.go.th

21. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (SMART FARMER)

กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer

1. หลักการและเหตุผล

ภาคการเกษตรของประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ปัจจุบันภาคการเกษตรของไทยต้องเผชิญปัญหาและความท้าทายนานัปการ เช่น การขาดความรู้ของเกษตรกร ผลผลิต ตลาดต้นทุนการผลิตสูง การขาดแคลนน้ำสลับกับปัญหาอุทกภัย ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม เนื่องจากการใช้สารเคมีในภาคเกษตร และการเติบโตของเมือง ปัญหาการแทรกแซงราคาสินค้าเกษตร การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนโครงสร้างประชากรที่กำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และความท้าทายจากภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การกีดกันทางการค้าที่รุนแรงขึ้น การเปิดเสรีการค้าสินค้าเกษตร และความเปลี่ยนแปลงของตลาดโลกปัจจัยต่างๆ ข้างต้นส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขัน ความยากจนของเกษตรกรรายย่อยและนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในที่สุด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้มีนโยบายปฏิรูปการเกษตรของประเทศไทย เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศ ที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในด้านการพัฒนา ทั้งประโยชน์ในการบริหารจัดการด้านการเกษตร และประโยชน์เพื่อเกษตรกร ที่จะได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป โดย ปี 2555 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดการพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เป็นนโยบายที่ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องดำเนินการ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการตามนโยบายมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อให้เกษตรกรทุกคนได้รับการพัฒนาเป็นเกษตรกรที่มีความพร้อมรับกับสถานการณ์ด้านการเกษตรที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมุ่งหวังให้เกษตรกรไทยมีความพร้อม มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพการเกษตร จึงได้กำหนดคุณสมบัติของเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หมายถึง บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในความเป็นเกษตรกร มีความรอบรู้ในระบบการผลิตด้านการเกษตรแต่ละสาขา มีความสามารถในการวิเคราะห์เชื่อมโยงและการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด โดยใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ คำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค สังคมและสิ่งแวดล้อม และถือเป็นเป้าหมายในการพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในเรื่องการดูแลลูกหลานของเกษตรกร โดยการพัฒนาและสร้างคนรุ่นใหม่เข้าสู่เกษตรยุคใหม่ ผลิตเกษตรกรและชาวนารุ่นใหม่ให้เรียนรู้เรื่องเทคโนโลยี การใช้เครื่องมือ การบริหารจัดการและขับเคลื่อนชุมชน โดยมุ่งหวังให้คนรุ่นใหม่จบภาคการเกษตร มีความรู้ความสามารถด้านวิชาการเกษตรทั้งระบบ เพื่อความยั่งยืนในการประกอบอาชีพการเกษตร การพึ่งพาตนเอง และการแข่งขันทางการค้าในอนาคต นอกจากนี้ ความสามารถของกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่หันมาทำการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนเป็น “ทำน้อยได้มาก” ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) และการเกษตรแม่นยำสูง (Precision Farming) มีการใช้วิทยาการ ความคิด

สร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา แล้วต่อยอดเป็นการสร้าง New Startups ด้านเทคโนโลยีการเกษตร ตลอดจนการใช้ ICT เพื่อการพัฒนา Digital Market ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินงานสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ตามนโยบายพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยมีการแบ่งช่วงอายุของกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ คือ อายุ 17 – 45 ปีและยกระดับการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer เน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างเครือข่าย โดยให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้จัดการเรียนรู้มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความสามารถด้านการเกษตร ทดแทนเกษตรกรผู้สูงอายุ และสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาด จนเป็นเกษตรกรมืออาชีพ เป็นผู้นำทางการเกษตรในท้องถิ่น และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรและองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนทำให้ชุมชนเติบโตทางเศรษฐกิจจากฐานการเกษตร

นอกจากนี้กรมส่งเสริมการเกษตรมีการพัฒนาเกษตรกรให้ก้าวสู่สังคมเกษตรรูปแบบใหม่จากผู้ผลิตอย่างเดียวเป็นผู้ประกอบการเกษตร พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ให้เป็นผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำที่มีความสามารถแข่งขันได้ในตลาดการค้าทั้งในและต่างประเทศ และสามารถปรับตัวรองรับเศรษฐกิจยุคใหม่ได้อย่างเหมาะสม เป็นต้นแบบในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรรายอื่นๆตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตรชั้นนำในการทำงานร่วมกันและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เพื่อประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อเตรียมความพร้อม ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และยกระดับเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิต การแปรรูปการตลาดสินค้าเกษตร และการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทาน

3.2 เพื่อสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตร สร้างทักษะในการพัฒนาการประกอบการเกษตรสมัยใหม่ที่มีการเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์จากข้อมูล นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถแข่งขันได้ในตลาดการค้าทั้งในและต่างประเทศ

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

- 4.1 การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
- เกษตรกรที่ยังไม่เป็น Smart Farmer (Developing Smart Farmer) จำนวน 80 ราย (อำเภอละ 10 ราย)

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

1) อบรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer จัดเวทีประเมิน วิเคราะห์ศักยภาพ และจัดทำแผนพัฒนาการผลิตรายบุคคล (IFPP)

(1) สำนักงานเกษตรอำเภอ คัดเลือกเกษตรกรเป้าหมายที่จะเข้าร่วมโครงการ โดยคัดเลือกจากเกษตรกรที่เคยเข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของกรมส่งเสริมการเกษตร แต่ยังไม่ผ่านคุณสมบัติเป็น Smart Farmer (SF) กล่าวคือ ยังจัดอยู่ในกลุ่ม Developing Smart Farmer (DSF) หรือเกษตรกรทั่วไปที่ประเมินแล้วมีผลการประเมินอยู่ในกลุ่ม DSF อำเภอ ละ 10 ราย โดยบันทึกผลการประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer ครั้งที่ 1 ในช่อง “ก่อน” ผ่านทาง ระบบฐานข้อมูล Smart Farmer

(2) จัดเวทีที่ 1 วิเคราะห์ศักยภาพและจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และ เน้นย้ำให้เกษตรกร “นำไปปฏิบัติจริง” ปรับแนวคิดในการประกอบอาชีพการเกษตร โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงและคอยให้คำปรึกษาในระหว่างการทำงาน ไปปฏิบัติรวมทั้งสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายในเดือนธันวาคม 2564

(3) จัดเวทีที่ 2 อบรมให้ความรู้เพื่อพัฒนาอาชีพตามแผนการผลิตรายบุคคล และติดตามผลการฝึกปฏิบัติตามแผนฯ รวมทั้งปรับปรุงแผนเพื่อพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรในระยะยาว โดยมี Smart Farmer ต้นแบบ เป็นพี่เลี้ยง ภายในเดือนกุมภาพันธ์

(4) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบติดตามผลการนำไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการตามระบบ T&V System ในช่วงเดือน มกราคม - เมษายน 2565 โดยประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer ครั้งที่ 2 จากนั้นบันทึกผลประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer ในช่อง “หลัง” ผ่านทางระบบฐานข้อมูล Smart Farmer

(5) รายงานผลการดำเนินงานโครงการให้จังหวัดทราบ ภายในเดือนเมษายน 2565
ทั้งนี้ สามารถปรับรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

6. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2564			ปี 2565								
	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65	ก.ย. 65
1.การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer)												
1.1 พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer												
1) อบรม พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer												
เวทีที่ 1 วิเคราะห์ศักยภาพและจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)			↔									
เวทีที่ 2 อบรมให้ความรู้เพื่อพัฒนาอาชีพตามแผนการผลิตรายบุคคล					↔							

7. ระยะเวลา

1 พฤศจิกายน 2564 – 31 พฤษภาคม 2565

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

1) จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพให้เป็น Smart Farmer และมีแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรสามารถพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของตนเองได้ มีการวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ สอดรับกับพื้นที่และสินค้า ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพดี ได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการและปลอดภัยต่อผู้บริโภค มุ่งสู่การเป็น Smart Product ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

- เกษตรกร จำนวน 80 ราย ได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพให้เป็น Smart Farmer และมีแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

เชิงคุณภาพ

- เกษตรกรที่เข้าร่วมอบรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ยกย่อง เป็น Smart Farmer
- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) มีรายได้เพิ่มขึ้น

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรได้รับการพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) คือผู้ประกอบการที่มีการใช้เทคโนโลยี และการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างทันสมัย มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ตลอดจน

เกิดเครือข่าย Smart Farmer ต้นแบบ เป็นต้นแบบให้เพื่อนเกษตรกร

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

นางสาวอรรณพ พานิกร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ปฏิบัติการ

เบอร์โทรศัพท์ : 080-5356239

E-mail : orawan.nnn@gmail.com